

สภาพและปัญหาในการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา
สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภาคใต้

States and Problems in Job Performance of Academic Officers
in the Offices of Southern Provincial Education

ชاکริต บำวงคันทน์
Chakrit Bawangkanantha

วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

Master of Education Thesis in Educational Administration
Prince of Songkla University

2537

เลขที่	LA 2383.17	652	0599	0.2
Bib Key	kb 582			

ชื่อวิทยานิพนธ์   สภาพและปัญหาในการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา
                                 สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภาคใต้
ผู้เขียน   นายชาคริต ภูวังคนันท์
สาขาวิชา   การบริหารการศึกษา
ปีการศึกษา   2536

บทคัดย่อ

ในการศึกษาวิจัย เรื่องสภาพและปัญหาในการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภาคใต้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาในการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา 4 ด้าน คือ ด้านงานแผนงานและสารสนเทศ งานติดตามประเมินผลและการพัฒนาชนบท งานส่งเสริมการศึกษาของรัฐและเอกชน และงานส่งเสริมมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด อำเภอ และนักวิชาการศึกษาตามตัวแปรค่าแห่งและพื้นที่ปฏิบัติภารกิจ รวมทั้งศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด ผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอ และนักวิชาการศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในภาคใต้ จำนวนเป็นผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด จำนวน 26 คน ผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอ จำนวน 212 คน และนักวิชาการศึกษา 70 คน รวมทั้งหมด 308 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามประกอบด้วยสามตอน คือ ตอนที่หนึ่ง เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบ ตอนที่สอง เป็นแบบสอบถามแบบสำรวจรายการ (Check-list) มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า

(Rating Scale) ที่เกี่ยวข้องกับภารกิจการปฏิบัติงานของนักวิชาการศึกษา

ตอนที่สาม เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา และข้อเสนอแนะในการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา การวิเคราะห์ข้อมูลกระทำโดยหาค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และทดสอบสมมติฐานโดยใช้การทดสอบเอฟ (F-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพและปัญหาในการปฏิบัติภารกิจทั้ง 4 ด้าน คือ งานแผนงานและสารสนเทศ งานติดตามประเมินผลและพัฒนาชนบท งานส่งเสริมการศึกษาของรัฐและเอกชน และงานส่งเสริมมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา ของนักวิชาการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด ผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอ และนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภาคใต้ โดยส่วนรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง
2. เปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติภารกิจโดยรวมทั้ง 4 ด้าน ระหว่างค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด ผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอ และนักวิชาการศึกษา มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน หากพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน 3 ด้าน ยกเว้นด้านงานติดตามประเมินผล และพัฒนาชนบท ที่ความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าความคิดเห็นของนักวิชาการศึกษา
3. เปรียบเทียบสภาพปัญหาในการปฏิบัติภารกิจโดยรวมทั้ง 4 ด้าน ระหว่างค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด ผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอ และนักวิชาการศึกษา มีความคิดเห็นแตกต่างกันที่ระดับ .05 โดยที่ความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัดมีค่าเฉลี่ยสูงกว่านักวิชาการศึกษา และผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอ และหากพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ไม่แตกต่างกัน 3 ด้าน ยกเว้นงานแผนงานและสารสนเทศ ที่ความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัดมีค่าเฉลี่ยสูงกว่านักวิชาการศึกษา และผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอ
4. เปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษาโดยรวมทั้ง 4 ด้าน และรายด้านทุกด้านระหว่างค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของประชากรที่ทำการศึกษาในพื้นที่เขตการศึกษา 2, 3 และ 4 พบว่า ไม่แตกต่างกัน
5. เปรียบเทียบปัญหาในการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษาโดยรวมทั้ง 4 ด้าน ระหว่างค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของประชากรที่ทำการศึกษาในพื้นที่เขตการศึกษา 2, 3 และ 4 พบว่า แตกต่างกันที่ระดับ .05 โดยที่ความคิดเห็นของประชากรที่ทำการศึกษาในเขตการศึกษา 3 มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเขตการศึกษา 4

6. ผลจากการวิจัยพบว่า มีปัญหาด้านงบประมาณในการบริหารงาน อุปกรณ์ เครื่องมือ และสภาพขณะในการปฏิบัติการของนักวิชาการศึกษา และปัญหาด้านบุคลากร คือ ขาดทั้งนักวิชาการศึกษาและเจ้าหน้าที่งานธุรการ จัดทำเอกสาร และงานพิมพ์ ตลอดจนความชัดเจนในบทบาทหน้าที่และกฎหมายที่รองรับการปฏิบัติการ ข้อเสนอแนะที่ได้รับคือ รัฐควรจัดสรรงบประมาณบุคลากรและเครื่องมือในการปฏิบัติการให้เพิ่มขึ้น ควรกำหนดบทบาทและมีกฎหมายรองรับให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ตลอดจนควรได้รับการฝึกอบรมอย่างสม่ำเสมอ

Thesis Title   States and Problems in Job Performance of
                         Academic Officers in the Offices of Southern
                         Provincial Education
Author   Mr. Chakrit Bavangkanantha
Major Program   Educational Administration
Academic Year   1993

ABSTRACT

This research was primarily intended to investigate the states and problems concerning job performance of academic officers under the offices of Southern Provincial Education in in 4 areas: planning and information, evaluation cum follow-ups and rural development, educational promotion for public and private sectors, and enhancement of educational standards and quality. In addition, it was to compare the opinions concerning the academic officers' job performance in terms of job position and location of work as perceived by educational administrators at both the province and district levels and academic officers as well as to investigate issues of problems and suggestions for the improvement of the academic officers' job performance.

A total population of 308 subjects constituted 26 province educational administrators, 212 district educational administrators and 70 academic officers under the offices of Southern Provincial Education. The instrument for data collection consisted of three parts: part one was a checklist on the respondents' background information; part two was a rating scale questionnaire on the academic officers' job performance; and part three was an open-ended question concerning problems and suggestions for the academic officers' job performance.

Data obtained were analyzed using percentage, arithmetic mean, standard deviation, and F-test.

The results indicated that:

1. The overall job performance of the academic officers in all 4 areas (planning and information, evaluation cum follow-ups and rural development, educational extension for public and private sectors, and enhancement of educational standards and quality) as perceived by province educational administrators, district educational administrators and academic officers under the offices of Southern Provincial Education was at a moderate level.

2. There was no significant difference in the overall job performance states of the academic officers in all 4 areas as perceived by province educational administrators, district educational administrators and academic officers. However, when each area of job performance was considered separately, there was no significant difference in three areas except one in evaluation cum follow-ups and rural development, where the opinions of district educational administrators were higher than that of academic officers.

3. According to province educational administrators, ~~district, educational administrators and academic officers,~~ there was a significant difference in the overall job performance problems of the academic officers in all 4 areas at .05 level.

That is, the academic officers' job performance problems as perceived by province educational administrators were higher than that perceived by both the academic officers and the district educational administrators. However, when each area of job performance problems was considered separately, there was no

significant difference in three areas except one in planning and information, where the opinions of province educational administrators were higher than that of both the academic officers and the district educational administrators.

4. In comparing the states of the academic officers job performance in the overall and independent aspects, it was found that there was no difference in the academic officers' job performance as perceived by the total subject population in all localities of Educational Regions II, III, and IV.

5. In comparing the problems of the academic officers job performance in the overall aspects, it was found that there was a significant difference in the academic officers' job performance as perceived by the total subject population in all localities of Education Regions II, III, and IV at .05 level, where the problems in opinions of those working in Educational Region III were higher than in Educational Region IV.

6. Problems identified by the respondents included the following: There was a shortage of the budget for job administration, of materials and equipment, of transporting vehicles for academic officers to the target areas, and of academic officers and other personnel to carry out the administrative work and to prepare paper works. And yet,

the roles and responsibilities for job performance prescribed by law should be more specifically and clearly stated.

Suggestions identified included the following: the government should increase the funding, personnel and equipment necessary to implement the job performance; roles and responsibilities of personnel should be more specifically and clearly stated; and all personnel should be provided with regular in-service training.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยความอนุเคราะห์ และคำแนะนำของ คณะกรรมการที่ปรึกษา คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชิดชนก เริงเช่าวี่ และยังได้รับคำแนะนำจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อัมภา บุญช่วย และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พรรษา นิลวิเชียร ด้วย

ขอขอบคุณคณาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษาทุกท่าน โดยเฉพาะ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุวิทย์ บุญช่วย ที่กรุณาทั้งให้คำแนะนำและตรวจสอบ แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

ขอบคุณ นายสุวรรณ กู้สุจริต รองอธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน อดีตศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 2 ที่ได้กรุณาตรวจสอบแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

ขอบคุณพี่และเพื่อนร่วมสถาบันทุกท่าน โดยเฉพาะ คุณดวง มุกสง คุณสงวน ศรีสุข คุณภัทราพร ศิริภักดา คุณประชาคม จันทร์จิต ตลอดจนพี่และเพื่อน ที่กองแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ยะลา และ คุณอภยาภรณ์ แก้วนิติย์ ที่ให้การช่วยเหลือให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จ ลุล่วงตามที่คาดหวัง

ขอบคุณคุณพ่อ คุณแม่ และน้องชาย ที่เป็นกำลังใจและสนับสนุนในการ จัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอบคุณท่านผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่กรุณาให้ข้อมูลที่ เป็นประโยชน์ยิ่ง ต่อการวิจัย

หวังว่าคุณความดีของทุกท่านที่ได้กล่าวนามและไม่ได้กล่าวนาม จะสะท้อนกลับไปยังทุกท่านด้วยเช่นกัน

ชาคริต ภวังคนันท์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	(1)
Abstract.....	(4)
กิตติกรรมประกาศ.....	(7)
สารบัญ.....	(8)
รายการตาราง.....	(10)
รายการภาพประกอบ.....	(13)
บทที่	
1 บทนำ.....	1
✓ ความจำเป็นของปัญหาและปัญหา.....	1
✓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
✓ สมมติฐานของการวิจัย.....	8
✓ ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย.....	8
✓ ขอบเขตของการวิจัย.....	9
✓ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย.....	11
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	14
✓ แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และการปฏิบัติภารกิจ.....	14
✓ โครงสร้างการบริหารงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด.....	19
✓ บทบาทหน้าที่และการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา.....	31
แผนงานและสารสนเทศ.....	48
การติดตามประเมินผล.....	51
การพัฒนาชนบท.....	53
การศึกษาของรัฐและเอกชน.....	56
มาตรฐานและคุณภาพการศึกษา.....	58
✓ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	61

บทที่	หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัย..... 63
	ประชากร..... 63
	เครื่องมือและวิธีสร้าง..... 65
	การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ..... 66
	การเก็บรวบรวมข้อมูล..... 67
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล..... 68
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 70
5	บทสรุปการอภิปรายและข้อเสนอแนะ..... 93
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย..... 93
	สมมติฐานของการวิจัย..... 94
	ประชากร..... 94
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... 94
	วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล..... 95
	วิธีวิเคราะห์ข้อมูล..... 95
	สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 96
	อภิปรายผล..... 99
	ข้อเสนอแนะ..... 109
	บรรณานุกรม..... 111
	ภาคผนวก..... 121
	ประวัติผู้เขียน..... 142

รายการตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนประชากรจำแนกตามตำแหน่ง.....	64
2	รายละเอียดของประชากรที่นำมาวิเคราะห์จำแนกตามตำแหน่ง หน้าที่ปฏิบัติงาน.....	71
3	รายละเอียดของประชากรที่นำมาวิเคราะห์ จำแนกตามพื้นที่ ปฏิบัติการทั้ง 4 ด้าน.....	72
4	ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพและปัญหาใน การปฏิบัติการของนักวิชาการศึกษาโดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน ตามความคิดเห็นของประชากรที่ทำการศึกษาทั้งหมด.....	74
5	ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพในการปฏิบัติการ ทั้ง 4 ด้าน ของนักวิชาการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร การศึกษาระดับจังหวัด อำเภอ และนักวิชาการศึกษา.....	75
6	ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาในการปฏิบัติการ ของนักวิชาการศึกษาทั้ง 4 ด้าน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร การศึกษาระดับจังหวัด อำเภอ และนักวิชาการศึกษา.....	76
7	ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพในการปฏิบัติการ ทั้ง 4 ด้าน ของนักวิชาการศึกษาตามความคิดเห็นของประชากรที่ ทำการศึกษาในพื้นที่เขตการศึกษา 2, 3 และ 4.....	77
8	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัญหาในการปฏิบัติการ ทั้ง 4 ด้าน ของนักวิชาการศึกษาตามความคิดเห็นของประชากร ที่ทำการศึกษาในพื้นที่เขตการศึกษา 2, 3 และ 4.....	78
9	ค่าการทดสอบเอฟ ของสภาพการปฏิบัติการของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาจังหวัดภาคใต้ระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหาร การศึกษาจังหวัด อำเภอ และนักวิชาการศึกษา.....	79

ตาราง

หน้า

10	เปรียบเทียบค่าความแตกต่างรายคู่ระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด อำเภอ และนักวิชาการศึกษา ที่มีต่อสภาพปฏิบัติการกิจด้านงานติดตามประเมินผลและการพัฒนาชนบท.....	80
11	ค่าการทดสอบเอฟ ของปัญหาการปฏิบัติการกิจของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภาคใต้ ระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด อำเภอ และนักวิชาการศึกษา.....	81
12	เปรียบเทียบค่าความแตกต่างรายคู่ระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด อำเภอ และนักวิชาการศึกษา ที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติการกิจ โดยรวมทั้ง 4 ด้าน.....	82
13	เปรียบเทียบค่าความแตกต่างรายคู่ระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด อำเภอ และนักวิชาการศึกษา ที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติการกิจด้านงานแผนงาน และสารสนเทศ.....	83
14	ค่าการทดสอบเอฟ ของสภาพการปฏิบัติการกิจของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภาคใต้ระหว่างความคิดเห็นของประชากรที่ทำการศึกษาในพื้นที่เขตการศึกษา 2, 3 และ 4.....	84
15	ค่าการทดสอบเอฟของปัญหาการปฏิบัติการกิจของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภาคใต้ ระหว่างความคิดเห็นของประชากรที่ทำการศึกษาในพื้นที่เขตการศึกษา 2, 3 และ 4.....	85
16	เปรียบเทียบค่าความแตกต่างรายคู่ระหว่างความคิดเห็นของประชากรที่ทำการศึกษาในพื้นที่เขตการศึกษา 2, 3 และ 4 ที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติการกิจโดยรวมทั้ง 4 ด้าน.....	86
17	เปรียบเทียบค่าความแตกต่างรายคู่ระหว่างความคิดเห็นของประชากรที่ทำการศึกษาในพื้นที่เขตการศึกษา 2, 3 และ 4 ที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติการกิจด้านงานส่งเสริมการศึกษาของรัฐและเอกชน.....	87

ตาราง

หน้า

18	เปรียบเทียบค่าความแตกต่างรายคู่ระหว่างความคิดเห็นของ ประชากรที่ทำการศึกษาในพื้นที่เขตการศึกษา 2, 3 และ 4 ที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติภารกิจด้านงานส่งเสริมมาตรฐานและ คุณภาพการศึกษา.....	88
19	แจกแจงความถี่ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติภารกิจของ นักวิชาการศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับ จังหวัด ผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอ และนักวิชาการศึกษา ที่ปฏิบัติภารกิจในพื้นที่เขตการศึกษา 2, 3, 4.....	89
20	ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะจากผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับการปฏิบัติภารกิจจำแนกรายด้านของผู้บริหารการศึกษา ระดับจังหวัด อำเภอ และนักวิชาการศึกษาในภาคใต้.....	91

รายการภาพประกอบ

	หน้า
ภาพประกอบ	
1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย (conceptual paradigm).....	10
2 ตัวแบบทั่วไปแสดงสถาบันนิติและบุคลากรนิติของพฤติกรรม ทางสังคม.....	17
3 แผนภูมิความสัมพันธ์ของบทบาทที่คาดหวังและความต้องการ ส่วนตัวกับประสิทธิผล ประสิทธิภาพและความพึงพอใจ.....	19
4 แผนภูมิแสดงการแบ่งส่วนราชการของสำนักงานปลัดกระทรวง ศึกษาธิการ.....	22
5 แผนภูมิโครงสร้างการบริหารงานของสำนักงานศึกษาธิการ จังหวัด.....	28

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา

การพัฒนาประเทศทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมให้บรรลุเป้าหมายในปัจจุบันสำคัญนอกเหนือจากวัตถุดิบ เงินทุน และเทคโนโลยี ก็คือ ประชากรที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ การศึกษานับว่ามีความสำคัญยิ่งในการพัฒนาประชากรให้มีความรู้ความสามารถในการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีความสุข จึงอาจกล่าวได้ว่า การศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศเป็นอย่างมาก (พรทิพย์ สุวรรณโรจน์, 2532 : 54) ด้วยเหตุที่การศึกษา เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพมนุษย์ตามความรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ที่สังคมและประเทศชาติมอบให้ (วัลลภ กันททรัพย์, 2532 : บทบรรณาธิการ) ตามนัยแห่งแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 จึงระบุว่า การศึกษาเป็นกระบวนการต่อเนื่องกันตลอดชีวิต เพื่อมุ่งสร้างเสริมคุณภาพของพลเมืองให้สามารถดำรงชีวิต และทำประโยชน์แก่สังคม โดยเน้นการศึกษาเพื่อสร้างเสริมความอยู่รอด ปลอดภัย ความมั่นคง และความผาสุกร่วมกันในสังคมไทยเป็นประการสำคัญ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2532 ก : 5)

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการ

ประจำทั่วไปของกระทรวง และราชการที่คณะรัฐมนตรีมิได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของกรมใดกรมหนึ่งในสังกัดกระทรวงโดยเฉพาะ หน้าที่ของสำนักงานปลัดกระทรวงมี 2 ลักษณะ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, ม.ป.ป. ๓ : 32-33) คือ

1) ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการตรวจสอบพฤติกรรม ความประพฤติ
ประสาณงาน รวมทั้งให้คำแนะนำช่วยเหลือกรมและส่วนราชการต่าง ๆ

สังกัดกระทรวงศึกษาธิการให้ปฏิบัติงานสอดคล้องกันเป็นไปตามนโยบายของ
รัฐบาล และของกระทรวงศึกษาธิการ

2) ปฏิบัติราชการประจำทั่วไป ของสำนักงานปลัดกระทรวง
ศึกษาธิการ และราชการที่มีได้มอบหมายให้เป็นหน้าที่ของกรมหรือส่วน
ราชการใด โดยเฉพาะ

ตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวง
ศึกษาธิการ พ.ศ. 2522 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการแบ่งส่วน
ราชการออกเป็นราชการบริหารส่วนกลาง และในส่วนภูมิภาคยังแบ่งส่วน
ราชการออกเป็นสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและสำนักงานศึกษาธิการ
อำเภอ

สำหรับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด มีศึกษาธิการจังหวัด เป็น
หัวหน้าส่วนราชการ ซึ่งสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการส่งมาประจำเพื่อ
ทำหน้าที่ช่วยเหลือผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติงานในราชการอื่น เป็นหน้าที่ของ
กระทรวงศึกษาธิการทำหน้าที่ดูแลกำกับเร่งรัดการปฏิบัติราชการของหน่วย
งานทางการศึกษา ทั้งราชการสังกัดส่วนภูมิภาคและส่วนกลางที่ตั้งอยู่ใน
ภูมิภาคภายใต้ท้องที่ กอหมวยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (สำนักงาน
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, ม.ป.ป. ช : 3) นอกจากนี้ตามนโยบายของ
กระทรวงศึกษาธิการที่จะเร่งรัดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการ
ศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรมให้มีความคล่องตัวและสัมฤทธิ์ผลมาก
ยิ่งขึ้น โดยให้มีองค์กรกลางทำหน้าที่ในการประสานงาน เพื่อให้เกิดการ
วางแผน การประสานการปฏิบัติตามแผน การตรวจติดตามและประเมินผล
และการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพทางการศึกษาร่วมกัน กระทรวงศึกษา
ธิการ โดยมีมติที่ประชุมอธิบดีครั้งที่ 13/2526 เมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2526
และครั้งที่ 5/2527 เมื่อวันที่ 29 กุมภาพันธ์ 2527 จึงได้กำหนดบทบาท
ให้สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ทำหน้าที่เป็นองค์กรกลางในการประสาน
งาน การปฏิบัติงานของกระทรวงศึกษาธิการ มีฐานะเป็นผู้แทนกระทรวง
ศึกษาธิการในระดับจังหวัดมีบทบาทในการปฏิบัติงาน 3 ลักษณะ (สำนักงาน
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, ม.ป.ป. ก : 1) คือ เป็นศูนย์ข้อมูลสถิติและ

การวางแผน ศูนย์บริการและประสานงาน และศูนย์ติดตามและประเมินผล การปฏิบัติงานในลักษณะศูนย์ 3 ศูนย์ ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนั้น มีปัญหาในทางปฏิบัติหลายประการโดยเฉพาะการปฏิบัติงานเกี่ยวกับศูนย์ ข้อมูลสถิติและการวางแผน และการวางแผนการจัดระบบการเก็บข้อมูล ยังไม่สมบูรณ์เพียงพอ ขาดการศึกษาวิเคราะห์เพื่อนำไปสู่การวางแผน การบริการและประสานงานยังขาดระบบระเบียบ และรูปแบบการประสานงานให้เกิดอำนาจต่อรอง ทำให้การประสานการใช้ทรัพยากรร่วมกันในการ จัดกิจกรรม เพื่อสนองนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นไปด้วยความยาก ลำบาก การติดตามประเมินผลขาดเครื่องมือ ขาดนักวิชาการที่จะทำหน้าที่ ศึกษาวิเคราะห์การติดตามประเมินผล กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ปรับปรุง บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด โดย กำหนดให้ปฏิบัติงานภารกิจ 3 ฐานะ ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2532 เป็นต้นไป (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, ม.ป.ป. ท : 5-9) ดังนี้

1) ในฐานะกระทรวงศึกษาธิการและองค์กรกลางทางการ ศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรมในจังหวัด

เนื่องจากกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้ศึกษาธิการ จังหวัด เป็นผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการในระดับจังหวัด ทำหน้าที่ช่วยเหลือ ผู้ว่าราชการจังหวัด ในส่วนที่เป็นหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการและ กระทรวงศึกษาธิการยังได้กำหนดให้มี คณะกรรมการการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรมจังหวัดขึ้น ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนของกรมต่าง ๆ ใน กระทรวงศึกษาธิการที่ตั้งอยู่ในจังหวัด เพื่อร่วมกันปฏิบัติหน้าที่พิจารณา

แนวทางการพัฒนาการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม กำหนดแผน งานโครงการและเสนอของบประมาณประจำปี ประสานงานการใช้ ทรัพยากร และแผนงาน/โครงการ รวมทั้งการติดตามประเมินผล การ ปฏิบัติงานในจังหวัด โดยมีสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดทำหน้าที่ เป็นสำนัก งานเลขานุการคณะกรรมการการศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรมจังหวัด กล่าวได้ว่า สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดได้ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะกระทรวง ศึกษาธิการ และเป็นองค์กรกลางทางการศึกษา การศาสนาและการ วัฒนธรรมของจังหวัด

2) ในฐานะสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการในจังหวัด

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเป็นราชการบริหารส่วนภูมิภาค
สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่ปฏิบัติงานในอำนาจหน้าที่
ที่สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการมอบหมายสั่งการ และปกครองดูแล
เจ้าหน้าที่ที่สังกัดงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการในจังหวัด

3) ในฐานะผู้ปฏิบัติงานให้กรมต่าง ๆ ในสังกัดกระทรวง
ศึกษาธิการ และครุสภาในจังหวัด

งานของกรมต่าง ๆ ที่ปฏิบัติในจังหวัดทั้งที่กรมมอบหมาย
ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดก็ดี ที่กรมมอบหมายให้ศึกษาธิการจังหวัดโดยตรงก็ดี
หรือเป็นกฎหมายที่กำหนดไว้เป็นหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัด โดยศึกษา
ธิการจังหวัดเป็นผู้ปฏิบัติพิจารณานำเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งการ หรือ
ปฏิบัติแล้วแต่กรณี ซึ่งงานเหล่านี้สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดปฏิบัติในฐานะ
ผู้ปฏิบัติงานให้กรมต่าง ๆ ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการและครุสภา

จากบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบที่ได้กล่าวแล้วจะเห็นว่า
กระทรวงศึกษาธิการได้ให้ความสำคัญในการปฏิบัติงานทางด้านวิชาการ
เป็นอย่างยิ่ง ทั้งยังได้กล่าวถึงงานวิชาการ และงานด้านการวางแผน
(เจริญะ วิโรจน์, 2531 : 9 อ้างอิงมาจาก สำนักงานปลัดกระทรวง
ศึกษาธิการ, 2527 : 192) ไว้ว่า

กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายที่จะให้สำนักงานศึกษาธิการ
จังหวัดปฏิบัติงานด้านการวางแผนและวิชาการให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อ
จะได้เป็นกำลังสำคัญที่จะช่วยเหลือหน่วยงานทางการศึกษาในด้านวิชาการ
ให้มีทั้งประสิทธิผลและประสิทธิภาพ เมื่อพิจารณาถึงขอบข่ายของงานนี้แล้ว
จะเห็นว่างานนี้มีขอบข่ายกว้างขวางยากที่จะกำหนดไปได้อย่างเด่นชัด
งานด้านวางแผนและวิชาการของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด เป็นงานที่
จะมีผลต่อสถานศึกษา และงานในสังกัดกรมต่าง ๆ เช่น กรมสามัญศึกษา
กรมอาชีวศึกษา กรมการศึกษานอกโรงเรียน กรมพลศึกษา กรมศิลปากร
กรมการศาสนา กรมวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการ

วัฒนธรรมแห่งชาติ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล และทบวงมหาวิทยาลัย
 ของรัฐที่ตั้งอยู่ภายในจังหวัด นอกจากนี้ (กฤษณ์ ศรีสุภา 2527 ก :
 1-18) ยังได้กล่าวอีกว่า ศึกษาธิการจังหวัดเป็นผู้ที่มีหน้าที่ปฏิบัติงานใกล้ชิด
 กับสถานศึกษามากที่สุด งานของกระทรวงศึกษาธิการจะเจริญก้าวหน้าและ
 สดงนโยบายได้มากน้อยเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับผู้บริหารในระดับจังหวัดเป็น
 อย่างมาก เพราะเป็นผู้ที่จะต้องนำเอานโยบาย แผนงานและโครงการ
 ต่าง ๆ ไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดการพัฒนาในด้านการศึกษา การศาสนา และ
 วัฒนธรรม ศึกษาธิการจังหวัดจะต้องเป็นทั้งนักบริหารและนักวิชาการควบคู่
 กันไป

การทำงานด้านวิชาการมีขอบข่ายกว้างขวาง ซับซ้อน และสำคัญ
 ยิ่ง จึงจำเป็นต้องอาศัยผู้ปฏิบัติที่ต้องมีทั้งความรู้ความสามารถ ทักษะและ
 ประสบการณ์ อุดมการณ์ ความวิริยะอุตสาหะ ความรับผิดชอบ และมีความ
 อดทน อดกลั้น ที่จะปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องกันไป (เจริญ วิโรจน์, 2531 :
 10) จากการเปลี่ยนแปลงระบบการบริหารการประถมศึกษาเมื่อเดือน
 ตุลาคม 2523 อันมีผลให้ศึกษานิเทศก์ ประมาณจังหวัดละ 10 คน ซึ่งเคย
 เป็นคณะทำงานวิชาการให้ศึกษาธิการจังหวัด ต้องจากไปอยู่สังกัดอื่น และ
 แม้ศึกษาธิการจังหวัดจะได้นักวิชาการศึกษา มารับงานวิชาการทดแทนก็มี
 เพียงจังหวัดละ 1 คน ไม่ได้สัดส่วนสมดุลย์กับปริมาณงาน (กฤษณ์ ศรีสุภา,
 2527 ก : 19) ต่อมา กระทรวงศึกษาธิการได้รับโอนบุคลากรเพื่อบรรจุ
 แต่งตั้งเป็นนักวิชาการศึกษา ประจำสำนักงานศึกษาธิการเขต จังหวัด

อำเภอ/กิ่งอำเภอ จำนวน 400 คน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
 แห่งชาติ, 2531 ข : 22) มีผลให้สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมี
 นักวิชาการศึกษาเพิ่มขึ้นเป็นจังหวัดละประมาณ 4 คน ยกเว้นจังหวัดน่าน่อง
 ในแต่ละเขตการศึกษา จำนวน 12 จังหวัด ที่มีนักวิชาการศึกษาประมาณ
 6 คน ประกอบกับภาวะปัจจุบัน ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมีมากขึ้น
 จะต้องพัฒนารูปแบบการปฏิบัติงานให้ทันต่อเหตุการณ์และการเปลี่ยนแปลงที่
 เกิดขึ้น สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการจึงจำเป็นต้องปรับปรุงโครงสร้าง
 การบริหารงานโดยแบ่งงานภายในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเป็น 6 ฝ่าย
 (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, ม.ป.ป. ข : 59-77) ดังนี้

- 1) ฝ่ายบริหารงานทั่วไป
- 2) ฝ่ายการเงินและบัญชี
- 3) ฝ่ายแผนงานติดตามและประเมินผล
- 4) ฝ่ายส่งเสริมการศึกษา
- 5) ฝ่ายส่งเสริมการศาสนาและวัฒนธรรม
- 6) ฝ่ายส่งเสริมพละนามัยและกิจกรรมพิเศษ

ด้วยเหตุที่งานด้านวิชาการของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมีความสำคัญ และมีขอบข่ายกว้างขวาง สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการจึงได้ปรับแผนอัตรากำลังและโครงสร้างการบริหารงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ตามแผนอัตรากำลัง 3 ปี รอบที่ 2 (ปี พ.ศ. 2533-2535) และได้กำหนดให้นักวิชาการศึกษามีบทบาทหน้าที่ต้องปฏิบัติภารกิจในฝ่ายต่าง ๆ 4 ฝ่าย คือ ฝ่ายส่งเสริมการศึกษา ฝ่ายส่งเสริมการศาสนาและวัฒนธรรม ฝ่ายส่งเสริมการพละนามัยและกิจกรรมพิเศษ และฝ่ายแผนงานและติดตามประเมินผล โดยจะต้องใช้อัตรากำลังตามกรอบภารกิจประมาณ 28-40 คน ตามปริมาณงานของแต่ละฝ่ายในจังหวัด จากภารกิจตามบทบาทหน้าที่ดังกล่าว จะเห็นว่ามีผลสำคัญต่อการบริหารการศึกษาของจังหวัดเป็นอย่างยิ่ง ทั้งยังมีความรับผิดชอบสูงมากในการที่จะปฏิบัติภารกิจให้บรรลุเป้าหมายตามนโยบาย 3 ศูนย์ 3 ฐานะ ของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อเป็นองค์กรกลางทำหน้าที่ในการประสานงานให้เกิดการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ทั้งการวางแผนการประสานการปฏิบัติตามแผน การตรวจติดตามและประเมินผล และการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพทางการศึกษาร่วมกัน (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, ม.ป.ป. ก : 1)

เนื่องจากสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการได้สั่งการให้สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดแบ่งการปฏิบัติงานตามฝ่ายและงานที่กำหนดขึ้นตามหนังสือกระทรวงศึกษาธิการ ด่วนมาก ที่ ศธ 0202/27288 ลงวันที่ 6 กันยายน 2533 ในขณะที่ยังมีข้อจำกัดต่าง ๆ ทั้งด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านบุคลากร เป็นต้น ผู้วิจัยจึงสนใจต้องการศึกษา ความคิดเห็นของผู้บริหาร

การศึกษาระดับจังหวัด ผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอ และนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในภาคใต้ ที่มีต่อสภาพและปัญหาในการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา ตามกรอบใหม่ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด ปัญหาอุปสรรคที่ส่งผลต่อการปฏิบัติภารกิจ และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติภารกิจ เพื่อนำไปสรุปเป็นแนวทางเสนอบุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สำหรับการปรับปรุงการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาสภาพและปัญหาในการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภาคใต้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด อำเภอ และนักวิชาการศึกษา 4 ด้าน ผู้วิจัยจึงกำหนดวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาในการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภาคใต้ 4 ด้าน ดังนี้
  - 1.1 ด้านงานแผนงานและสารสนเทศ
  - 1.2 ด้านงานติดตามประเมินผลและพัฒนาคุณภาพ
  - 1.3 ด้านงานส่งเสริมการศึกษาของรัฐและเอกชน
  - 1.4 ด้านงานส่งเสริมมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพและปัญหาในการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภาคใต้ ระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด อำเภอ และนักวิชาการศึกษา
3. เพื่อเปรียบเทียบสภาพและปัญหาในการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภาคใต้ระหว่างความคิดเห็นของประชากรที่ทำการศึกษาในพื้นที่เขตการศึกษา 2, 3 และ 4
4. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภาคใต้

สมมติฐานของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานของการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. สภาพการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภาคใต้ เปรียบเทียบระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด อำเภอ และนักวิชาการศึกษา ไม่แตกต่างกัน
2. ปัญหาในการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภาคใต้ เปรียบเทียบระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด อำเภอ และนักวิชาการศึกษา ไม่แตกต่างกัน
3. สภาพการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษาสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภาคใต้ เปรียบเทียบระหว่างความคิดเห็นของประชากรที่ทำการศึกษาในพื้นที่เขตการศึกษา 2, 3 และ 4 ไม่แตกต่างกัน
4. ปัญหาการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภาคใต้ เปรียบเทียบระหว่างความคิดเห็นของประชากรที่ทำการศึกษาในพื้นที่เขตการศึกษา 2, 3 และ 4 ไม่แตกต่างกัน

ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

ผลจากการวิจัยครั้งนี้ มีความสำคัญและประโยชน์หลายประการ ดังนี้

1. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สามารถนำผลการศึกษาไปใช้ปรับปรุงแนวทางปฏิบัติภารกิจด้านวิชาการ แก้ไขปัญหาอุปสรรคและสนับสนุนการปฏิบัติภารกิจทางด้านวิชาการ ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดได้อย่างเหมาะสมยิ่งขึ้น
2. สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สามารถนำผลการศึกษาไปใช้ในการบริหารการศึกษา และสนับสนุนส่งเสริมการปฏิบัติภารกิจด้านวิชาการของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดได้อย่างเหมาะสมยิ่งขึ้น

3. นักวิชาการศึกษา สามารถนำผลการศึกษาวิจัยไปใช้ปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติภารกิจของตนเอง ให้สามารถตอบสนองนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ได้อย่างเหมาะสมยิ่งขึ้น

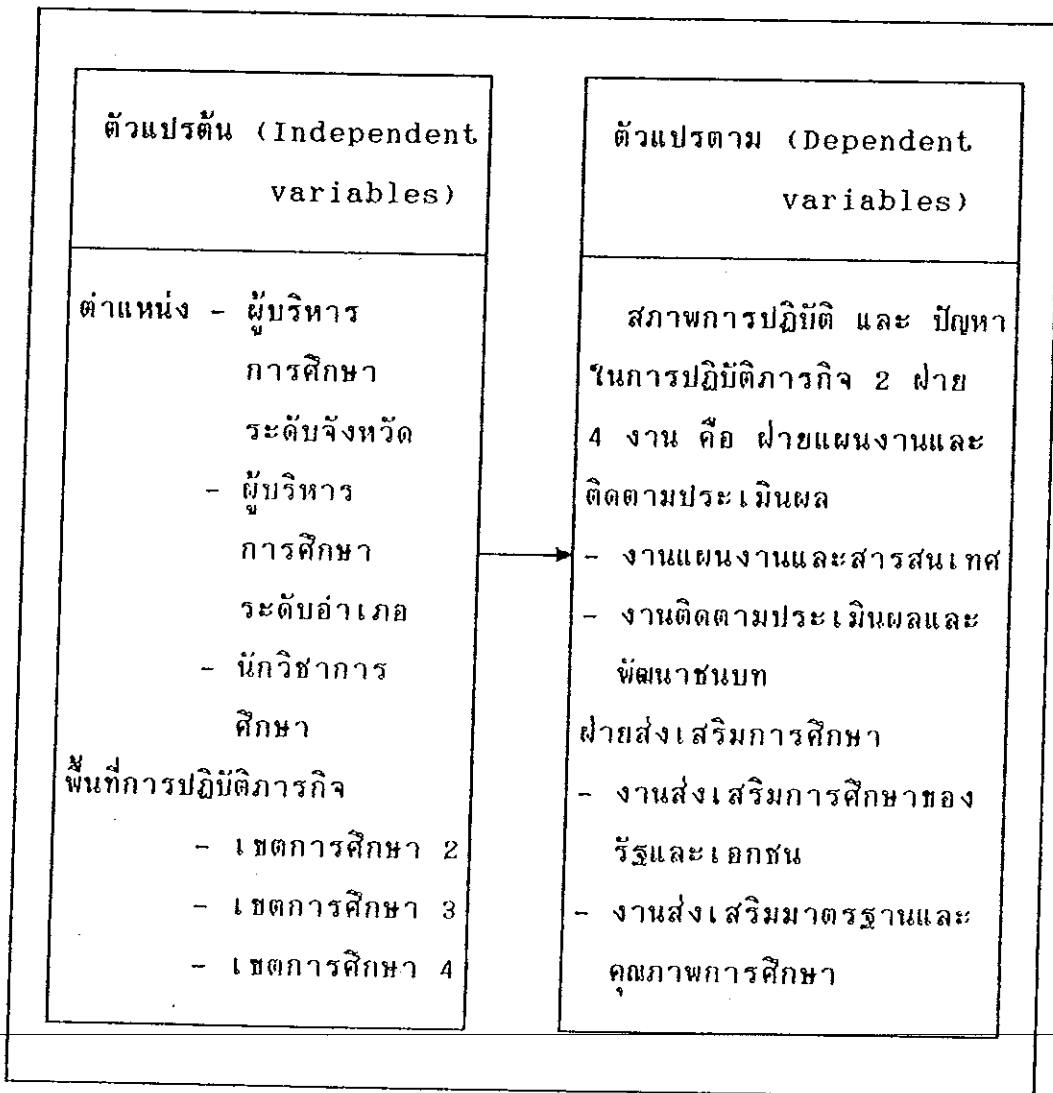
ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เป็นการศึกษาการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดตามโครงสร้างที่ปรับปรุงตามแผนอัตรากำลัง 3 ปี รอบที่ 2 (ปี พ.ศ. 2533-2535) ใน 2 ฝ่าย 4 งาน เท่านั้น คือ
  - 1) ฝ่ายแผนงานและติดตามประเมินผล
    - งานแผนงานและสารสนเทศ
    - งานติดตามประเมินผลและการพัฒนาชนบท
  - 2) ฝ่ายส่งเสริมการศึกษา
    - งานส่งเสริมการศึกษาของรัฐและเอกชน
    - งานส่งเสริมมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา
2. เป็นการศึกษาการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดในภาคใต้ จำนวน 14 จังหวัด เท่านั้น คือ ยะลา ปัตตานี นราธิวาส สตูล สงขลา พัทลุง นครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี ชุมพร ภูเก็ต กระบี่ ตรัง พังงา และระนอง
3. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย มี 3 กลุ่ม คือ
  - 3.1 ผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด คือ ผู้ดำรงตำแหน่งศึกษาธิการจังหวัด และผู้ช่วยศึกษาธิการจังหวัดใน 14 จังหวัดภาคใต้
  - 3.2 ผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอ คือ ผู้ดำรงตำแหน่งศึกษาธิการอำเภอ และผู้ช่วยศึกษาธิการอำเภอใน 14 จังหวัดภาคใต้
  - 3.3 นักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดหรือผู้ปฏิบัติภารกิจ ใน 4 ฝ่าย ตามข้อ 1 ใน 14 จังหวัดภาคใต้
4. รายละเอียดโครงสร้างของการวิจัยครั้งนี้ มีรูปแบบดังต่อไปนี้

ภาพประกอบ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual paradigm)

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดตัวแปรต้น เป็นตำแหน่งซึ่งได้แก่
ผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด ผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอและนักวิชาการ
ศึกษา ส่วนตัวแปรที่ 2 เป็นพื้นที่การปฏิบัติภารกิจ ซึ่งได้แก่ เขตการศึกษา
2, 3 และ 4 สำหรับตัวแปรตาม คือ สภาพและปัญหาในการปฏิบัติภารกิจของ
2 ฝ่าย 4 งาน ในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

นักวิชาการศึกษา หมายถึง ข้าราชการพลเรือนสามัญที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด รวมถึงข้าราชการพลเรือนหรือข้าราชการครูที่จังหวัดแต่งตั้งหรือมอบหมายให้ปฏิบัติภารกิจในฐานะนักวิชาการศึกษา และได้ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในภาคใต้

ผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งศึกษาธิการจังหวัด และผู้ช่วยศึกษาธิการจังหวัดที่ปฏิบัติงานใน 14 จังหวัดภาคใต้

ผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอ หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่ง ศึกษาธิการอำเภอ และผู้ช่วยศึกษาธิการอำเภอที่ปฏิบัติงานใน 14 จังหวัดภาคใต้

ภาคใต้ หมายถึง พื้นที่ทางตอนใต้ของประเทศไทยแบ่งตามลักษณะทางภูมิศาสตร์ประกอบด้วยจังหวัด จำนวน 14 จังหวัด คือ ยะลา ปัตตานี นราธิวาส สตูล สงขลา พัทลุง นครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี ชุมพร ภูเก็ต กระบี่ ตรัง พังงา และระนอง

สภาพการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา หมายถึง การปฏิบัติภารกิจตามบทบาทหน้าที่ของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ในฝ่ายส่งเสริมการศึกษา และฝ่ายแผนงานและติดตามประเมินผล ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ 4 งาน คือ งานส่งเสริมการศึกษาของรัฐ และเอกชน งานส่งเสริมมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา งานแผนงานและสารสนเทศ และงานติดตามประเมินผลและการพัฒนาชั้นบท

งานส่งเสริมการศึกษาของรัฐและเอกชน หมายถึง การปฏิบัติภารกิจตามโครงสร้างการบริหารงานที่กำหนดในแผนอัตรากำลัง 3 ปี รอบที่ 2 (ปี 2533-2535) ให้รับผิดชอบเกี่ยวกับ งานส่งเสริมการศึกษาแก่เด็กผู้ยากไร้ก่อนวัยเรียน การจัดการศึกษาพิเศษ การจัดการศึกษาสงเคราะห์ การขยายโอกาสทางการศึกษา การหารายได้ระหว่างเรียนแก่นักเรียน งานประสานและส่งเสริมการดำเนินการมัธยมศึกษา งานประสานการผลิตกำลังคนในสาขาที่ขาดแคลนและจำเป็นต่อการพัฒนาส่งเสริมการจัดการศึกษานอกโรงเรียน การพัฒนาแหล่งความรู้และข่าวสาร

ข้อมูล การส่งเสริมและดำเนินการในส่วนของโรงเรียนเอกชน การ
ประสานการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียนกับนอกระบบโรงเรียน

งานส่งเสริมมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา หมายถึง การปฏิบัติ
ภารกิจตามโครงสร้างการบริหารงานที่กำหนดในแผนอัตรากำลัง 3 ปี รอบ
ที่ 2 (ปี 2533-2535) ให้รับผิดชอบเกี่ยวกับการวิเคราะห์เปรียบเทียบ
ส่งเสริม และประเมินคุณภาพการศึกษาระดับต่าง ๆ นิเทศการบริหารการ
ศึกษา งานแนะแนวการศึกษาและอาชีพ ประเมินมาตรฐานการบริหารงาน
ของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ออกประกาศนียบัตรและใบรับรอง ตรวจสอบ
สอบคุณวุฒิทางการศึกษา การรับนักเรียนนักศึกษา การสนับสนุน ควบคุม
และตรวจสอบการให้หลักสูตรในโรงเรียนเอกชน การพัฒนาหลักสูตร
การสำรวจ/ส่งเสริมการใช้หนังสือแบบเรียนและหนังสืออ่านประกอบ
ส่งเสริมและสนับสนุนพิพิธภัณฑ์ทางการศึกษา การวิจัย จัดทำสารสนเทศ
ส่งเสริมสนับสนุน และเผยแพร่การวิจัยการศึกษา

งานแผนงานและสารสนเทศ หมายถึง การปฏิบัติภารกิจตาม
โครงสร้างการบริหารงานที่กำหนดในแผนอัตรากำลัง 3 ปี รอบที่ 2
(ปี 2533-2535) ให้รับผิดชอบเกี่ยวกับ การดำเนินการจัดสารสนเทศ
ทางการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม การจัดทำแผนพัฒนาและแผน
ปฏิบัติการการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม แผนการดำเนินการ
อาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง ในส่วนของกระทรวงศึกษาธิการ (อพป.ศก.)
ปฏิทินการปฏิบัติงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด การประสานแผนปฏิบัติ
งานประจำปีของหน่วยงานทางการศึกษา การพัฒนาบุคลากรด้านการวางแผน
จัดทำเอกสารประกอบการขอตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปี แผนบริหารงบประมาณ
ประมาณเป็นรายงวดงบประมาณ

งานติดตามประเมินผลและการพัฒนาชนบท หมายถึง การปฏิบัติ
ภารกิจตามโครงสร้างการบริหารงานที่กำหนดในแผนอัตรากำลัง 3 ปี
รอบที่ 2 (ปี 2533-2535) ให้รับผิดชอบเกี่ยวกับการวางแผน จัดระบบ
และดำเนินการตรวจติดตามผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานสถานศึกษา ตาม
นโยบายและแผนงานของกระทรวงศึกษาธิการ ตามขั้นตอนและระยะเวลา
ของแผนงานโครงการการติดตามผลการพัฒนาชนบท โครงการพิเศษ และ

แผนงานโครงการเร่งด่วน การปฏิบัติงานตามโครงการ อพป.ศธ.
ประสานแผนการตรวจราชการ ตรวจสอบข้อเท็จจริงและการรวบรวม
หลักฐานกรณีต่าง ๆ ติดตามประเมินมาตรฐานสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ
รายงานและเผยแพร่ผลการดำเนินการศึกษา การศาสนา และการ
วัฒนธรรมจังหวัด การดำเนินงานพัฒนาชนบท

พื้นที่ปฏิบัติการกิจ หมายถึง การแบ่งพื้นที่ปฏิบัติการกิจตามสภาพ
ภูมิศาสตร์ การปกครอง สังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม ออกเป็นเขต
การศึกษา โดยในภาคใต้แบ่งเป็น 3 เขตการศึกษา คือ เขตการศึกษา 2
ประกอบด้วยจังหวัดยะลา ปัตตานี สตูล และนราธิวาส เขตการศึกษา 3
ประกอบด้วยจังหวัดสงขลา พัทลุง นครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี และ
ชุมพร เขตการศึกษา 4 ประกอบด้วยจังหวัดภูเก็ต กระบี่ ตรัง พังงา
และระนอง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ซึ่งมีศึกษาธิการจังหวัดเป็นหัวหน้า ส่วนราชการ ทำหน้าที่ช่วยเหลือผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติภารกิจในราชการ อันเป็นหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการจะสามารถปฏิบัติภารกิจให้ประสบผล มากน้อยเพียงใด บุคลากรในสำนักงานมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งนอกจากผู้ช่วย ศึกษาธิการจังหวัดแล้ว ยังมีบุคลากรของฝ่ายต่าง ๆ อีก 6 ฝ่าย บุคลากร ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งและเป็นผู้ปฏิบัติภารกิจทางด้านวิชาการ คือ นักวิชา การศึกษา ซึ่งมีภารกิจที่ต้องปฏิบัติถึง 4 ฝ่าย ในสำนักงานฯ อาจกล่าว ได้ว่า การบริหารและการปฏิบัติภารกิจด้านวิชาการของสำนักงาน ศึกษาธิการจังหวัดจะสามารถดำเนินไปด้วยดีเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับศักยภาพ ในการปฏิบัติและประสานงานของนักวิชาการศึกษาเป็นสำคัญ (เจริญ วิโรจน์, 2531 : 14) ดังนั้นต่อไปผู้วิจัยจะเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง คือ แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และการปฏิบัติภารกิจ บทบาทหน้าที่และ การปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา แผนงานและสารนิเทศ การติดตาม ประเมินผล การพัฒนาชนบท การศึกษาของรัฐและเอกชน มาตรฐานและ คุณภาพการศึกษา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับ ดังนี้

แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และการปฏิบัติภารกิจ

มิทเชล และลาร์สัน (Mitchell and Larson, 1987 : 156-157) ได้กล่าวว่า การปฏิบัติภารกิจ (Performance) หมายถึง ผลของพฤติกรรมที่เราตัดสินใจเทียบกับเกณฑ์บางอย่างหรือมาตรฐานที่ดีที่สุด เมื่อพูดถึงการปฏิบัติภารกิจโดยปกติเราจะคิดถึงว่าปฏิบัติได้ดีหรือไม่ดี ระดับของการปฏิบัติภารกิจเป็นผลสะท้อนของพฤติกรรมต่าง ๆ เช่น

- 1) การปฏิบัติภารกิจอาจสะท้อนถึงผลสรุปของพฤติกรรมที่เหมือน ๆ กัน ในช่วงเวลาหนึ่ง
- 2) การปฏิบัติภารกิจอาจสะท้อนถึงผลสรุปของพฤติกรรมที่ต่างกัน แต่เห็นว่าทำอยู่ในระดับสูง
- 3) การปฏิบัติภารกิจอาจสะท้อนถึงผลงานที่ไม่สามารถโยงไปถึงการกระทำที่เฉพาะเจาะจง
- 4) การปฏิบัติภารกิจอาจหมายถึง ผลสะท้อนของลักษณะที่ครอบคลุมมากกว่าพฤติกรรมเฉพาะ
- 5) การปฏิบัติภารกิจอาจหมายถึง ผลสะท้อนของกลุ่มมากกว่าพฤติกรรมของแต่ละบุคคล

บิทเทล (Bittel, 1987 : 83) เห็นว่า การปฏิบัติภารกิจก่อให้เกิดการประยุกต์ของความรู้ ทักษะ และทัศนคติ และแสดงถึงความ เป็นเจ้าของความสามารถหรืออำนาจในการแนะนำเป็นพิเศษ

มิดเดิลมิสต์ (Middlemist, 1983 : 525) กล่าวว่า งาน (Job) คือ การจัดพวกเฉพาะของงาน หน้าที่ และความรับผิดชอบที่สามารถปฏิบัติภายใต้การกำกับขององค์การเพื่อบรรลุเป้าหมาย

เคอร์แกนแพททริก (Kirkpatrick, 1987) กล่าวว่า บทบาท (Role) คือความคาดหวังของพฤติกรรมที่แสดงออกในการร่วมอยู่ในสถานการณ์หนึ่งหรือบริเวณ หรือเป็นความคงที่ของบุคลิกลักษณะและพฤติกรรมที่สังคมคาดหวังในแต่ละบุคคล นอกจากนี้บทบาทยังเป็นเครื่องบ่งชี้ตำแหน่งหรือฐานะอีกด้วย

ลาร์วูด (Larwood, 1984 : 166) ให้ความคิดเห็นว่า บทบาท คือ รูปแบบพฤติกรรมซึ่งผู้อื่นหวังจะให้เราแสดงออกมา มีจำนวนหนึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่สำคัญ บทบาทที่ไม่ชัดเจนสามารถปิดข้อบกพร่องของงานได้

ส่วนเดวิส (Davis, 1989 : 52-53) เห็นว่า บทบาท คือ รูปแบบของการกระทำที่คาดหวังของบุคคลหนึ่งในกิจกรรมที่กระทำร่วมกับบุคคลอื่น บทบาทสะท้อนให้เห็นตำแหน่งของบุคคลนั้นในระบบสังคม ซึ่งตาม

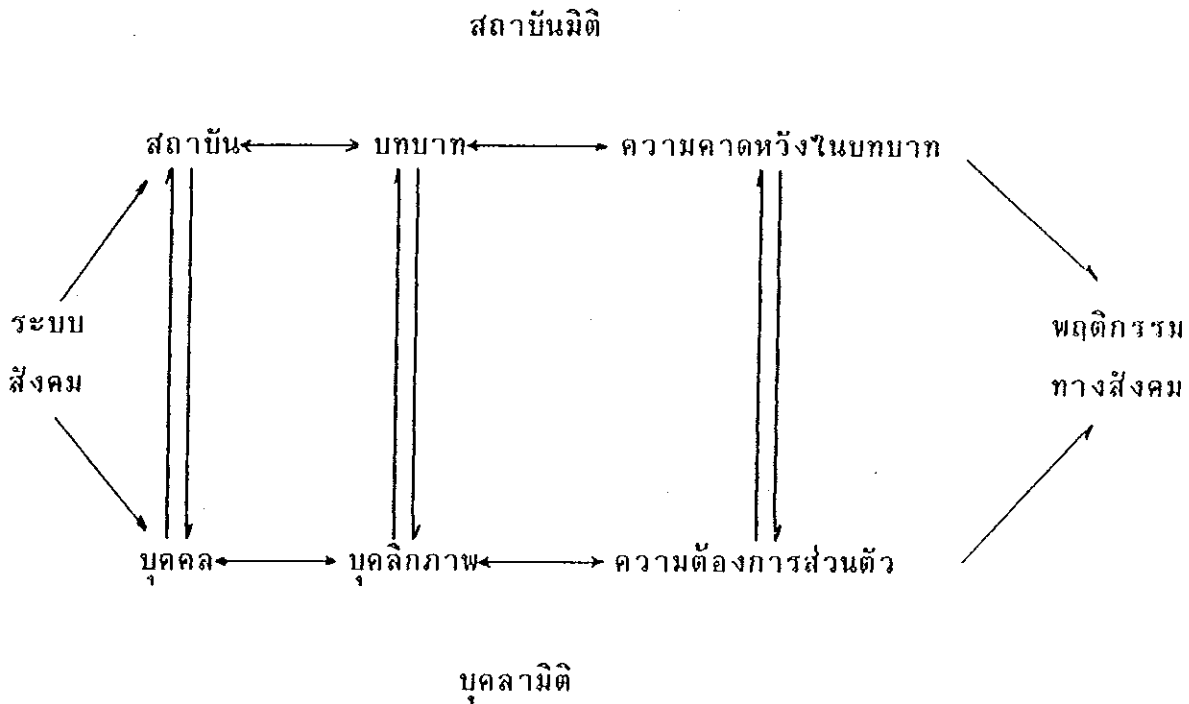
มาพร้อมกับความถูกต้อง หน้าที่ อำนาจ และความรับผิดชอบ การที่จะสามารถติดต่อกับบุคคลอื่นนั้นจำเป็นต้องมีทางที่จะคาดถึงพฤติกรรมของบุคคลนั้นล่วงหน้า การปฏิบัติตามบทบาทเป็นหน้าที่ในระบบสังคม

สำหรับวุฒิชัย จ่านงค์ (2520 : 37) เห็นว่า บทบาทประกอบด้วยกระบวนแบบ (Patterns) ของพฤติกรรมที่ควรจะเป็น หรือ แบบแผน (Norms) และจะให้ความหมายคล้ายกับการแสดงละคร กล่าวคือ บทบาทเป็นฐานะในตำแหน่งที่สามารถแสดงได้หรือเข้าไปสวมได้โดยเอกบุคคล รายละเอียดในแต่ละบทบาทจึงถูกกำหนดโดยแบบแผนที่มีอยู่

โลเวอร์รี่ (Lowery, 1985 : 271) กล่าวว่า การรับรู้บทบาท (Role perception) คือ การแสดงออกทางการพูด การกระทำในสิ่งที่คิดว่าคนอื่นต้องการให้พูดหรือกระทำ ดังนั้น พฤติกรรมของแต่ละบุคคลในการทำงาน อาจแตกต่างจากพฤติกรรมปกติของบุคคลนั้น

นอกจากนี้ เกทเซลส์ ลิพแฮม และแคมป์เบล (Getzels, Lipham, and Campbell, 1968 : 80 citing Getzels and Guba, 1957 : 429) ได้เสนอตัวแบบทั่วไปที่แสดงสถาบันมิติและบุคลามิติของพฤติกรรมทางสังคม ดังภาพนี้

ภาพประกอบ 2 ตัวแบบทั่วไปแสดงสถาบันมิติและบุคลามิติของพฤติกรรมทางสังคม

ที่มา : Getzels, Lipham and Campbell, 1968 : 80

ตัวแบบนี้ คิมบรูช และนูนเนรี (Kimbrough and Nunnery, 1988 : 317) ได้อธิบายว่าไม่มีหน้าที่อะไรในระบบสำคัญไปกว่าการทำงานในหน้าที่ประจำให้สำเร็จ ในส่วนของสถาบันมิติ (Nomothetic dimension) สถาบันจึงถูกกำหนดให้เป็นตัวแทนในการรังสรรค์การทำงานตามหน้าที่ของสถาบันนั้นให้บรรลุผล หน่วยย่อยของสถาบัน คือ บทบาท ซึ่งลักษณะการเคลื่อนไหว (Dynamic aspects) ของบรรดาตำแหน่ง หน้าที่ และสถานภาพของสถาบัน เป็นสิ่งกำหนดพฤติกรรมสำหรับเจ้าของบทบาทนั้น ส่วนหน่วยย่อยของบทบาทได้แก่ ความคาดหวัง (Expectation) โดยบทบาทที่คาดหวัง (Role expectations) หมายถึง หน้าที่ตามบรรทัด

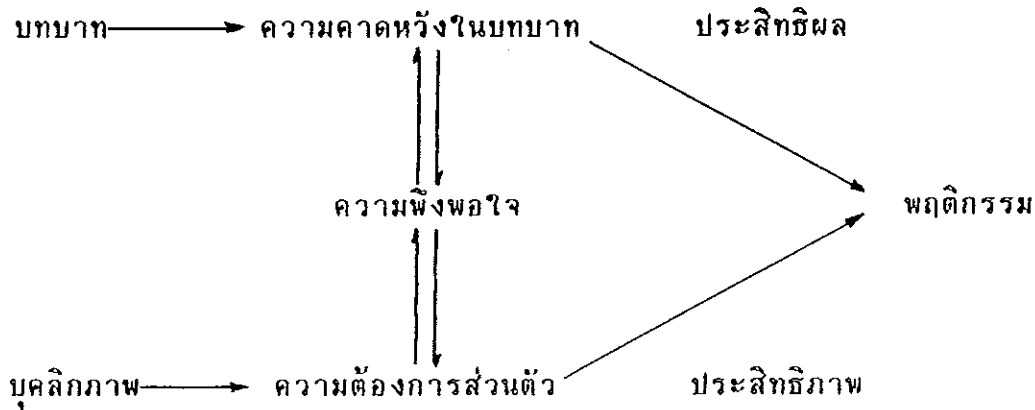

ฐานและความรับผิดชอบตามบทบาทที่ได้รับนั่นเอง สถาบันเป็นผู้กำหนดให้
 เจ้าของบทบาทว่าอะไรควรทำอะไรไม่ควรทำ บทบาทเป็นองค์ประกอบที่
 บริบูรณ์และอาศัยซึ่งกันและกัน บทบาทหนึ่งไม่สามารถกำหนดได้อย่างเพียง
 พอหรือทำให้มั่นคงขึ้นได้ยกเว้นในการสัมพันธ์กับบทบาทอื่น ๆ เช่น บทบาท
 ของครูไม่สามารถกำหนดหรือทำให้มั่นคงขึ้นโดยแยกต่างหากจากครูใหญ่หรือ
 นักเรียน เนื่องจากเป็นคุณลักษณะที่มีปฏิสัมพันธ์กันของบทบาทเหล่านั้น ทำให้
 สถาบันถูกมองว่ามีลักษณะความประพุดตัวอย่างใดอย่างหนึ่ง

เมื่อเปรียบเทียบกับบุคลามิติ (Idiographic dimension)
 หน่วยย่อยของบุคคล (Individual) ก็คือ บุคคลิกภาพ (Personality)
 หมายถึง การเคลื่อนไหวขององค์ประกอบภายในบุคคลตามความต้องการ
 ส่วนตัวที่ควบคุมปฏิกิริยาซึ่งมีลักษณะเฉพาะตัว เมื่อกระทบกับสิ่งแวดล้อม
 สำหรับความต้องการส่วนตัว (Need-disposition) คือ ความชอบของ
 บุคคลที่มุ่งและแสดงออกถึงความต้องการในจุดหมายนั้นด้วยอาการที่แน่นอน
 และคาดหวังผลที่เกิดขึ้นอย่างแน่ชัดจากการกระทำเหล่านั้น

เกตเซลส์ ลิปแฮม และแคมป์เบล (Getzels, Lipham and
 Campbell, 1968 : 128-129) ยังกล่าวถึงความสัมพันธ์ของบทบาทที่
 คาดหวังและความต้องการส่วนตัวกับประสิทธิผล ประสิทธิภาพ และความ
 พึงพอใจว่า เกณฑ์สำหรับประสิทธิผลโดยปกติเราสังเกตจากระดับพฤติกรรม
 ของบุคคลหรือความคิดเห็นของเขา นอกจากนี้เราสามารถสังเกตพฤติกรรม
 ที่เกี่ยวข้องโดยใช้เกณฑ์บางประการซึ่งสามารถประเมินผลได้ ในขณะที่
 ประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังในบทบาทและ
 พฤติกรรมนั้น ประสิทธิภาพของพฤติกรรมดังกล่าวก็ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์
 ระหว่างความต้องการส่วนตัวกับพฤติกรรมนั้น ส่วนความพึงพอใจอาจ
 พิจารณาได้จากความสัมพันธ์ของความคาดหวังในบทบาทและความต้องการ
 ส่วนตัว ความสัมพันธ์ดังกล่าวเขียนได้ดังภาพนี้

ภาพประกอบ 3 แผนภูมิความสัมพันธ์ของบทบาทที่คาดหวังและความต้องการส่วนตัวกับประสิทธิผล ประสิทธิภาพ และความพึงพอใจ

ที่มา : Getzels, Lipham and Campbell, 1968 : 128

จากแนวคิดที่กล่าวมา เห็นได้ว่าความคิดเห็นที่บุคคลผู้เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติภารกิจของตำแหน่งหนึ่งใดแสดงออกมา มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม การปฏิบัติภารกิจของผู้ดำรงตำแหน่งนั้น ๆ ทั้งสิ้น ดังนั้นความคิดเห็นของผู้บริหาร การศึกษาระดับจังหวัดและอำเภอ จึงมีผลต่อพฤติกรรม การปฏิบัติภารกิจของ นักวิชาการศึกษาเช่นกัน

โครงสร้างการบริหารงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด

การจัดการศึกษาให้แก่คนในชาติ เป็นหน้าที่โดยตรงของกระทรวงศึกษาธิการ ตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 216 พ.ศ. 2515 ข้อ 23 ได้กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม โดยปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการมีส่วนราชการในสังกัด

ตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 216 ลงวันที่ 29 กันยายน พ.ศ. 2515 (ฉบับที่ 30) พ.ศ. 2532 (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2531 : 30) ดังนี้

- 1) สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี
- 2) สำนักงานปลัดกระทรวง
- 3) กรมการฝึกหัดครู
- 4) กรมการศาสนา
- 5) กรมการศึกษานอกโรงเรียน
- 6) กรมพลศึกษา
- 7) กรมวิชาการ
- 8) กรมศิลปากร
- 9) กรมสามัญศึกษา
- 10) กรมอาชีวศึกษา
- 11) สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
- 12) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
- 13) สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู
- 14) สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ
- 15) สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

ในส่วนสำนักงานปลัดกระทรวง มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการ

ประจำทั่วไปของกระทรวง และราชการที่คณะรัฐมนตรีมิได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของกรมใดกรมหนึ่งในสังกัดกระทรวงโดยเฉพาะ หน้าที่ของสำนักงานปลัดกระทรวงมี 2 ลักษณะ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, ม.ป.ป. : 32-33) คือ

- 1) ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการตรวจสอบพฤติกรรม ความคุม ประสานงาน รวมทั้งให้คำแนะนำช่วยเหลือกรมและส่วนราชการต่าง ๆ สังกัดกระทรวงศึกษาธิการให้ปฏิบัติงานสอดคล้องกัน เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลและของกระทรวงศึกษาธิการ

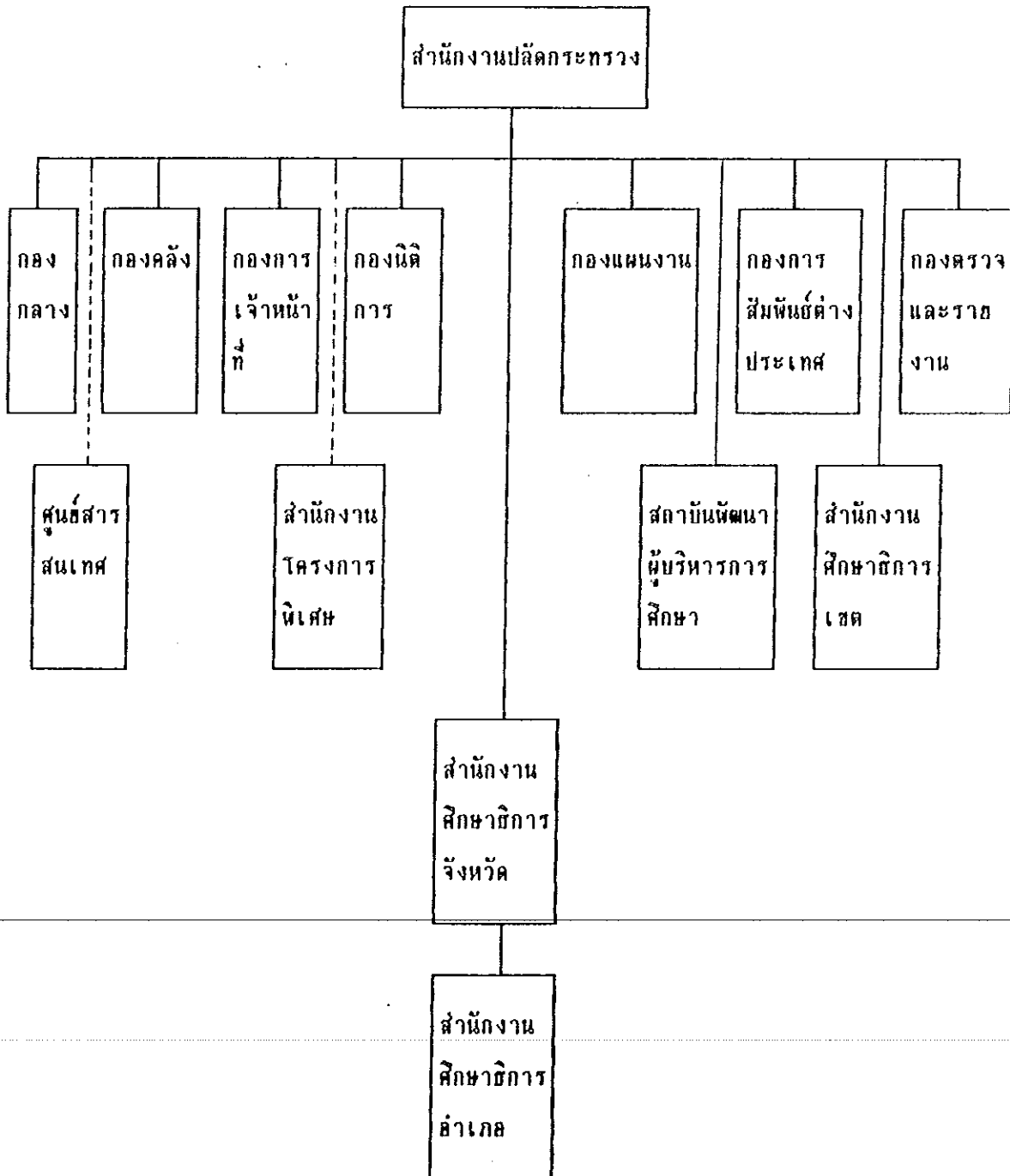
2) ปฏิบัติราชการประจำทั่วไป ของสำนักงานปลัดกระทรวง
ศึกษาธิการ และราชการที่มีได้มอบหมายให้เป็นหน้าที่ของกรมหรือส่วน
ราชการใด โดยเฉพาะ

ตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวง
ศึกษาธิการ พ.ศ. 2522 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการแบ่งส่วน
ราชการออกเป็นราชการบริหารส่วนกลาง และราชการบริหารส่วนภูมิภาค
ดังนี้

- 1) ราชการบริหารส่วนกลาง
  - 1.1) กองกลาง
  - 1.2) กองการเจ้าหน้าที่
  - 1.3) กองคลัง
  - 1.4) กองนิติการ
  - 1.5) กองแผนงาน
  - 1.6) กองการสัมพันธ์ต่างประเทศ
  - 1.7) สำนักงานศึกษาธิการเขต
  - 1.8) กองตรวจและรายงาน
  - 1.9) สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา
- 2) ราชการบริหารส่วนภูมิภาค
  - 2.1) สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด
  - 2.2) สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ

โดยแผนภูมิการแบ่งส่วนราชการของสำนักงานปลัดกระทรวง
ศึกษาธิการ แสดงได้ตามภาพต่อไปนี้

ภาพประกอบ 4 แผนภูมิแสดงการแบ่งส่วนราชการของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

หมายเหตุ ---- หมายถึง หน่วยงานที่ตั้งขึ้นเป็นการภายใน

ที่มา : สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2531 : 32

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด เป็นราชการบริหารส่วนภูมิภาค โดยมีศึกษาธิการจังหวัดเป็นหัวหน้าส่วนราชการ ซึ่งสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการส่งมาประจำเพื่อทำหน้าที่ช่วยเหลือผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติงานในราชการอันเป็นหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการ ตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 218 พ.ศ. 2515 และคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ 6687/2519 ลงวันที่ 27 ธันวาคม 2519 กำหนดให้ศึกษาธิการจังหวัดเป็นผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการทำหน้าที่ ดูแล กำกับเร่งรัดการปฏิบัติราชการของหน่วยงานทางการศึกษา ทั้งราชการสังกัดส่วนภูมิภาคและส่วนกลางที่ตั้งอยู่ในภูมิภาค ภายใต้ข้อบังคับ กฎหมายระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, ม.ป.ป. ช : 3) นอกจากนี้ตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่จะเร่งรัดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรมให้มีความคล่องตัวและสัมฤทธิ์ผลมากยิ่งขึ้น โดยให้มีองค์กรกลางทำหน้าที่ในการประสานงาน เพื่อให้เกิดการวางแผน การประสานการปฏิบัติตามแผน การตรวจติดตามและประเมินผล และการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพทางการศึกษาร่วมกัน กระทรวงศึกษาธิการโดยมติที่ประชุมอธิบดีครั้งที่ 13/2526 เมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2526 และครั้งที่ 5/2527 เมื่อวันที่ 29 กุมภาพันธ์ 2527 จึงได้กำหนดบทบาทให้สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดทำหน้าที่เป็นองค์กรกลางในการประสานงาน การปฏิบัติงานของกระทรวงศึกษาธิการ มีฐานะเป็นผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการในระดับจังหวัดมีบทบาทในการปฏิบัติงาน 3 ลักษณะ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, ม.ป.ป. ก : 1) คือเป็นศูนย์ข้อมูล สถิติและการวางแผน ศูนย์บริการและประสานงาน และศูนย์ติดตามและประเมินผลโดยมีนโยบายให้ศูนย์ 3 ศูนย์ ปฏิบัติงาน (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, ม.ป.ป. ช : 4) ดังนี้

1) ศูนย์ข้อมูลสถิติและวางแผน มีนโยบายที่จะให้สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเป็นศูนย์กลางการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติ ทุกประเภทที่เกี่ยวข้องกับ การศึกษา การศาสนา และศิลปวัฒนธรรมในระดับจังหวัด เพื่อใช้ในการบริหารงานวางแผน โครงการ รวมทั้งให้บริการข้อมูล สถิติ

แก่หน่วยงานหรือสถานศึกษาต่าง ๆ โดยใช้เทคโนโลยีหรือวิทยาการสมัยใหม่ มาช่วยสร้างระบบข้อมูลให้ประสานสัมพันธ์ทั้งในระดับจังหวัด เขต กระจาย

2) ศูนย์บริการและประสานงาน เป็นงานที่ปฏิบัติตามระเบียบ กอหมาย เพื่อให้บริการและประสานงาน แก่ส่วนราชการในสังกัดกระทรวง ศึกษาธิการที่ตั้งอยู่ในเขตจังหวัดโดยลักษณะงานที่ปฏิบัติเป็นงานเกี่ยวกับการ บริหารทั่วไป เช่น งานบริหารบุคคล งานการเงิน และพัสดุ เป็นต้น

3) ศูนย์ติดตามและประเมินผล มีนโยบายที่จะให้สำนักงาน ศึกษาธิการจังหวัดทำหน้าที่เป็นศูนย์ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานตาม แผนงานโครงการของหน่วยงานหรือสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่ตั้งอยู่ในเขตจังหวัดว่าได้ปฏิบัติงานเป็นไปตามนโยบาย แผนงานหรือโครงการ ของอำเภอ จังหวัด เขตการศึกษา กรม กระทรวง และรัฐบาลเพียงใด

นอกจากนี้ ยังกล่าวว่า การปฏิบัติงานในลักษณะศูนย์ 3 ศูนย์ ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด มีปัญหาในทางปฏิบัติหลายประการ โดยเฉพาะการปฏิบัติงานเกี่ยวกับศูนย์ข้อมูลสถิติและการวางแผน และการวางแผนการจัดระบบการเก็บข้อมูลยังไม่สมบูรณ์เพียงพอ ขาดการศึกษาวิเคราะห์ เพื่อนำไปสู่การวางแผน การบริการและประสานงานยังขาดระบบระเบียบ และรูปแบบการประสานงานให้เกิดอำนาจต่อรอง ทำให้การประสานการใช้ ทรัพยากรร่วมกันในการจัดกิจกรรมเพื่อสนองนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นไปด้วยความยากลำบาก การติดตามประเมินผลขาดเครื่องมือ ขาด นักวิชาการที่จะทำหน้าที่ศึกษาวิเคราะห์การติดตามประเมินผล กระทรวง ศึกษาธิการจึงได้ปรับปรุงบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของสำนักงาน ศึกษาธิการจังหวัด โดยกำหนดให้ปฏิบัติภารกิจ 3 ฐานะ ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2532 เป็นต้นไป (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, ม.ป.ป. ช : 5-9) ดังนี้

1) ในฐานะกระทรวงศึกษาธิการและองค์การกลางทางการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรมในจังหวัด

เนื่องจากกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้ศึกษาธิการจังหวัดเป็นผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการในระดับจังหวัด ทำหน้าที่ช่วยเหลือผู้ว่าราชการจังหวัด ในส่วนที่เป็นหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงศึกษาธิการยังได้กำหนดให้มีคณะกรรมการการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรมจังหวัดขึ้นซึ่งประกอบด้วยผู้แทนของกรมต่าง ๆ ในกระทรวงศึกษาธิการที่ตั้งอยู่ในจังหวัด เพื่อร่วมกันปฏิบัติหน้าที่พิจารณาแนวทางการพัฒนาการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม กำหนดแผนงาน โครงการและเสนอของงบประมาณประจำปีประสานงานการใช้ทรัพยากร และแผนงาน/โครงการรวมทั้งการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานในจังหวัด โดยมีสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการการศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรมจังหวัด กล่าวได้ว่าสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดได้ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะกระทรวงศึกษาธิการ และเป็นองค์กรกลางทางการศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรมของจังหวัด

2) ในฐานะสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการในจังหวัด

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเป็นราชการบริหารส่วนภูมิภาค สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่ปฏิบัติงานในอำนาจหน้าที่ที่สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการมอบหมายสั่งการ และปกครองดูแลเจ้าหน้าที่ที่สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการในจังหวัด

3) ในฐานะผู้ปฏิบัติงานให้กรมต่าง ๆ ในสังกัดกระทรวง

ศึกษาธิการ และครุสภาในจังหวัด

งานของกรมต่าง ๆ ที่ปฏิบัติในจังหวัดทั้งที่กรมมอบหมายให้ผู้ว่าราชการจังหวัดก็ดี ที่กรมมอบหมายให้ศึกษาธิการจังหวัดโดยตรงก็ดี หรือเป็นกฎหมายที่กำหนดไว้เป็นหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดโดยศึกษาธิการจังหวัดเป็นผู้ปฏิบัติ พิจารณานำเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งการหรือปฏิบัติแล้วแต่กรณี ซึ่งงานเหล่านี้สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดปฏิบัติในฐานะผู้ปฏิบัติงานให้กรมต่าง ๆ ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการและครุสภา

จากบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบที่ได้กล่าวแล้ว ประกอบกับภาวะปัจจุบัน ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมีมากขึ้น จะต้องพัฒนา

รูปแบบการปฏิบัติงานให้ทันต่อเหตุการณ์และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น สำนัก
งานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ จึงจำเป็นต้องปรับปรุงโครงสร้างการบริหาร
งานโดยแบ่งงานภายในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเป็น 6 ฝ่าย และได้สั่ง
การให้แบ่งการปฏิบัติงานตามฝ่ายและงานที่กำหนดขึ้นตามหนังสือกระทรวง
ศึกษาธิการ ด่วนมาก ที่ ศษ 0202/27288 ลงวันที่ 6 กันยายน 2533
แล้ว (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, ม.ป.ป. ข : 59-77) ดังนี้

1) ฝ่ายบริหารงานทั่วไป มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงาน
สารบรรณ งานธุรการทั่วไป และงานธุรการของกรมที่ได้รับมอบหมาย
เกี่ยวกับการศึกษา การศาสนาและวัฒนธรรม รับผิดชอบปฏิบัติเกี่ยวกับงาน
การเจ้าหน้าที่และงานประชาสัมพันธ์ โดยแบ่งการปฏิบัติงานภายในออกเป็น
2 งาน คือ

1.1) งานธุรการ

1.2) งานการเจ้าหน้าที่

2) ฝ่ายการเงินและบัญชี มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการเงิน
การบัญชี และการพัสดุ รวมทั้งการควบคุมตรวจสอบและแนะนำเกี่ยวกับ
การเงินการบัญชีแก่หน่วยงานต่าง ๆ โดยแบ่งการปฏิบัติงานภายในออกเป็น
2 งาน คือ

2.1) งานการเงิน

2.2) งานการบัญชี

3) ฝ่ายแผนงานติดตามและประเมินผล มีหน้าที่รับผิดชอบ

เกี่ยวกับงานข้อมูลและสารสนเทศ งานแผนงาน/โครงการ และงาน
งบประมาณ รวมทั้งการติดตามประเมินผลการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนา
ชนบท โดยแบ่งการปฏิบัติงานภายในออกเป็น 2 งาน คือ

3.1) งานแผนงานและสารสนเทศ

3.2) งานติดตามประเมินผลและการพัฒนาชนบท

4) ฝ่ายส่งเสริมการศึกษา มีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการและ
ส่งเสริมการศึกษาในระบบโรงเรียน งานการศึกษานอกระบบโรงเรียน
งานควบคุมและส่งเสริมคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา โดยแบ่งการปฏิบัติ

งานภายในออกเป็น 2 งาน คือ

4.1) งานส่งเสริมการศึกษาของรัฐและเอกชน

4.2) งานส่งเสริมมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา

5) ฝ่ายส่งเสริมการศาสนาและวัฒนธรรม มีหน้าที่รับผิดชอบ

ดำเนินการและส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานด้านการศาสนาและการวัฒนธรรม ประสานการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างหน่วยงานทางการศึกษาองค์กรของรัฐและท้องถิ่น เพื่อช่วยเหลือ สนับสนุนส่งเสริมการศาสนาและการวัฒนธรรม โดยแบ่งการปฏิบัติงานภายในออกเป็น 2 งาน คือ

5.1) งานส่งเสริมการศาสนา

5.2) งานส่งเสริมการวัฒนธรรม

6) ฝ่ายส่งเสริมพละนามัยและกิจกรรมพิเศษ มีหน้าที่รับผิดชอบ

ดำเนินการและส่งเสริมสนับสนุนด้านพละนามัยแก่นักเรียน นักศึกษา เยาวชน และประชาชน การดำเนินงานเกี่ยวกับการกีฬา ยุวกาชาด ลูกเสือ เนตรนารี และลูกเสือชาวบ้าน รวมทั้งหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานกิจกรรมพิเศษ โดยแบ่งการปฏิบัติงานภายในออกเป็น 3 งาน คือ

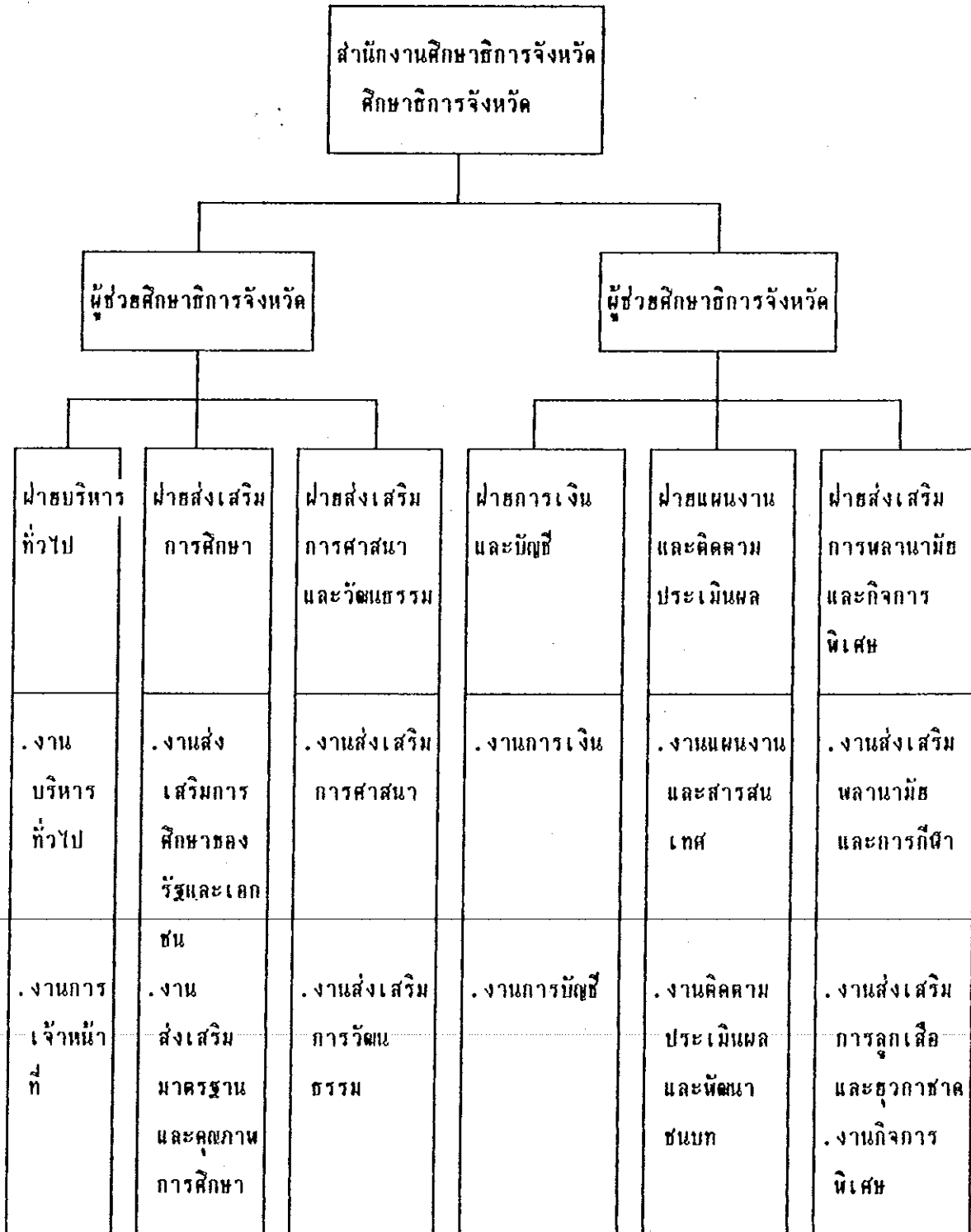
6.1) งานส่งเสริมพละนามัยและการกีฬา

6.2) งานส่งเสริมการลูกเสือและยุวกาชาด

6.3) งานกิจกรรมพิเศษ

นอกจากนี้โครงสร้างการบริหารงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสามารถพิจารณาได้จากภาพประกอบ ต่อไปนี้

ภาพประกอบ 5 แผนภูมิโครงสร้างการบริหารงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด

ที่มา : ดัดแปลงจาก สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, ม.ป.ป. : 81

หากพิจารณาจากบทบาทหน้าที่และโครงสร้างในการบริหารงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดจะเห็นว่า กระทรวงศึกษาธิการได้ให้ความสำคัญในการปฏิบัติงานทางด้านวิชาการเป็นอย่างยิ่ง ทั้งยังได้กล่าวถึงงานวิชาการ และงานด้านการวางแผน (จริยะ วิโรจน์, 2531 : 9 อ้างอิงมาจาก สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2527 : 192) ไว้ว่า

กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายที่จะให้สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดปฏิบัติงานด้านการวางแผนและวิชาการให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อจะได้เป็นกำลังสำคัญที่จะช่วยเหลือหน่วยงานทางการศึกษาในด้านวิชาการให้มีทั้งประสิทธิผลและประสิทธิภาพ เมื่อพิจารณาถึงขอบข่ายของงานนี้แล้ว จะเห็นว่างานนี้มีขอบข่ายกว้างขวางยากที่จะกำหนดไปได้อย่างเด่นชัด งานด้านวางแผนและวิชาการของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด เป็นงานที่จะมีผลต่อสถานศึกษา และงานในสังกัดกรมต่าง ๆ เช่น กรมสามัญศึกษา กรมอาชีวศึกษา กรมการศึกษานอกโรงเรียน กรมพลศึกษา กรมศิลปากร กรมการศาสนา กรมวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล และทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐที่ตั้งอยู่ภายในจังหวัด

นอกจากนี้ กฤษณ์ ศรีสุภะ (2527 ก : 1-18) ยังได้กล่าวอีกว่า ศึกษาธิการจังหวัดเป็นผู้ที่มีหน้าที่ปฏิบัติงานใกล้ชิดกับสถานศึกษามากที่สุด งานของกระทรวงศึกษาธิการจะเจริญก้าวหน้าและสนองนโยบายได้มากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับผู้บริหารในระดับจังหวัดเป็นอย่างมาก เพราะเป็นผู้ที่จะต้องนำเอานโยบาย แผนงาน และโครงการต่าง ๆ ไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดการพัฒนาในด้านการศึกษา การศาสนา และวัฒนธรรม ศึกษาธิการจังหวัดจะต้องเป็นทั้งนักบริหารและนักวิชาการควบคู่กันไป

การทำงานด้านวิชาการมีขอบข่ายกว้างขวาง ซับซ้อน และสำคัญยิ่งนี้ จึงจำเป็นต้องอาศัยผู้ปฏิบัติที่ต้องมีทั้งความรู้ความสามารถ ทักษะและประสบการณ์ อุดมการณ์ ความวิริยะอุตสาหะ ความรับผิดชอบ และมีความอดทนอดกลั้นที่จะปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องกันไป (จริยะ วิโรจน์, 2531:10)

จากการเปลี่ยนแปลงระบบการบริหารการประถมศึกษาเมื่อเดือนตุลาคม 2523 อันมีผลให้ศึกษานิเทศก์ประมาณจังหวัดละ 10 คน ซึ่งเคยเป็นคณะทำงานวิชาการให้ศึกษาธิการจังหวัดต้องจากไปอยู่สังกัดอื่น และแม้ศึกษาธิการจังหวัดจะได้นักวิชาการศึกษามารับงานวิชาการทดแทนก็มีเพียงจังหวัดละ 1 คน ไม่ได้สัดส่วนสมดุลย์กับปริมาณงาน (กฤษณ์ ศรีสุภะ, 2527 ก : 19) ต่อมากระทรวงศึกษาธิการได้รับโอนบุคลากรเพื่อบรรจุแต่งตั้งเป็นนักวิชาการศึกษาประจำสำนักงานศึกษาธิการเขต จังหวัด อำเภอ/กิ่งอำเภอ จำนวน 400 คน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2531 ข : 22) มีผลให้สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมีนักวิชาการศึกษา เพิ่มขึ้นเป็นจังหวัดละประมาณ 4 คน ยกเว้นจังหวัดน่านร่องในแต่เขตการศึกษา จำนวน 12 จังหวัด ที่มีนักวิชาการศึกษาประมาณ 6 คน

การทำงานด้านวิชาการของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมีความสำคัญ และมีขอบข่ายกว้างขวาง กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ปรับแผนอัตรากำลังและโครงสร้างการบริหารงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ตามแผนอัตรากำลัง 3 ปี รอบที่ 2 (ปี พ.ศ. 2533-2535) ได้กำหนดให้นักวิชาการศึกษามีบทบาทหน้าที่ต้องปฏิบัติภารกิจในฝ่ายต่าง ๆ 4 ฝ่าย คือ ฝ่ายส่งเสริมการศึกษา ฝ่ายส่งเสริมการศาสนาและวัฒนธรรม ฝ่ายส่งเสริมการพลานามัยและกิจการพิเศษ และฝ่ายแผนงานและติดตามประเมินผล โดยจะต้องใช้อัตรากำลังตามกรอบภารกิจประมาณ 28-40 คน ตามปริมาณงานของแต่ละฝ่ายในจังหวัด จากภารกิจตามบทบาทหน้าที่ดังกล่าวจะเห็นว่ามีมีความสำคัญต่อการบริหารการศึกษาของจังหวัดเป็นอย่างยิ่ง ทั้งยังมีความรับผิดชอบสูงมากในการที่จะปฏิบัติภารกิจให้บรรลุเป้าหมายตามนโยบาย 3 ศูนย์ 3 ฐานะ ของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อเป็นองค์กรกลางทำหน้าที่ในการประสานงานให้เกิดการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ทั้งการวางแผนการประสานการปฏิบัติตามแผน การตรวจติดตามและประเมินผล และการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพทางการศึกษาร่วมกัน (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, ม.ป.ป. ก : 1)

บทบาทหน้าที่และการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา

นักวิชาศึกษามีบทบาทหน้าที่และภารกิจที่ปฏิบัติ สามารถกล่าวได้เป็น 2 ส่วน คือ บทบาทหน้าที่ที่กำหนดไว้ในมาตรฐานกำหนดตำแหน่ง และบทบาทหน้าที่ที่กำหนดไว้ในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ดังนี้

1. บทบาทหน้าที่ที่กำหนดไว้ในมาตรฐานกำหนดตำแหน่ง

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2527 : 28-32) ได้กล่าวถึง บทบาทหน้าที่ของนักวิชาการศึกษา ตามมาตรฐานกำหนดตำแหน่งทั่วไป กล่าวคือ

- 1) ปฏิบัติงานทางวิชาการ ซึ่งมีลักษณะเกี่ยวกับการวิเคราะห์ วิจัย และพัฒนาหลักสูตรทุกระดับ
- 2) ปรับปรุงมาตรฐานของสถานศึกษา
- 3) แนะนำการศึกษาและอาชีพ
- 4) จัดและควบคุมพิพิธภัณฑ์การศึกษา
- 5) บริการและส่งเสริมการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา
- 6) จัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลทางการศึกษา
- 7) วางแผนการศึกษา
- 8) วิจัยทางการศึกษา
- 9) ส่งเสริมและเผยแพร่การศึกษา
- 10) งานอื่นที่เกี่ยวข้อง

ตามมาตรฐานกำหนดตำแหน่งนักวิชาศึกษามีระดับตำแหน่งต่ำสุด คือ ระดับ 3 และระดับตำแหน่งสูงสุด คือระดับ 10 มีหน้าที่ความรับผิดชอบตามระดับตำแหน่ง ดังนี้

ระดับ 3 ปฏิบัติงานขั้นต้นภายใต้การกำกับตรวจสอบโดยใกล้ชิดเกี่ยวกับงานวิชาการศึกษาและงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย ทำหน้าที่ช่วยศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับการแนะนำการศึกษาและอาชีพ หลักสูตรแบบเรียน การจัดบริการส่งเสริมการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา ได้แก่

การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการกำลังคน หลักสูตร แบบเรียน ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ พื้นฐานศิลปวัฒนธรรม ความต้องการ การใช้เทคโนโลยีจัดประชุมอบรมเผยแพร่การศึกษา เช่น ออกรายการวิทยุ โทรทัศน์ เขียนบทความ จัดทำเอกสาร

ระดับ 4 ปฏิบัติงานในฐานะหัวหน้าหน่วยงานในระดับแผนกหรือ ผู้ช่วยหัวหน้าหน่วยงาน ซึ่งมีหน้าที่และความรับผิดชอบสูง บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชาจำนวนหนึ่ง โดยควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ติดต่อประสานงาน วางแผนมอบหมายงาน ควบคุมตรวจสอบ ให้คำปรึกษา แนะนำ ปรับปรุงแก้ไข ติดตามประเมินผล แก้ปัญหาข้อขัดข้องในการปฏิบัติงาน

ปฏิบัติงานวิชาการหรือหลายอย่างค่อนข้างยากโดยไม่จำเป็นต้องมีผู้ควบคุมตรวจสอบหรือภายใต้การควบคุมตรวจสอบบ้าง เช่น ศึกษาวิเคราะห์ให้คำปรึกษาแนะนำ ศึกษาวิเคราะห์วิจัย ส่งเสริมการวิจัย จัดอบรมตามหัวข้องานเช่นเดียวกับระดับ 3

ระดับ 5 ปฏิบัติงานในฐานะหัวหน้าหน่วยงานหรือผู้ช่วยหัวหน้าหน่วยงานระดับแผนก หน้าที่ความรับผิดชอบและคุณภาพของงานสูงมาก ฯลฯ ควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่มีผู้ใต้บังคับบัญชาพอสมควร

ปฏิบัติงานวิชาการอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างที่ยากมาก โดยไม่จำเป็นต้องมีผู้ควบคุมตรวจสอบในหัวข้องานเช่นเดียวกับระดับ 3 ระดับ 4 จัดวางโครงการสำคัญ ฝึกอบรมและให้คำปรึกษา

เจ้าหน้าที่ระดับรองลงมา

ระดับ 6 ปฏิบัติงานในฐานะหัวหน้าหน่วยงานหรือผู้ช่วยหัวหน้าหน่วยงานระดับกลางซึ่งมีหน้าที่และความรับผิดชอบและคุณภาพของงานสูง ควบคุมหน่วยงานหลายหน่วยมีผู้ใต้บังคับบัญชาพอสมควร ประสานงาน ฯลฯ กำหนดนโยบายการปฏิบัติงาน พิจารณาวางกรอบอัตรากำลังเจ้าหน้าที่และงบประมาณของหน่วยงาน ฯลฯ

ปฏิบัติงานวิชาการอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างในลักษณะผู้ชำนาญการ ฯลฯ ให้คำปรึกษาเสนอแนะปรับปรุง เปลี่ยนแปลง ที่แจ้งต่อปัญหาต่าง ๆ ฯลฯ

ระดับ 7-8 ปฏิบัติงานในฐานะหัวหน้าหน่วยงานระดับกอง
ที่มีหน้าที่และความรับผิดชอบสูงมากและสูงมากเป็นพิเศษ ฯลฯ

ควบคุมหน่วยงานหลายหน่วยมีผู้ใต้บังคับบัญชาเป็น
จำนวนมาก ฯลฯ

ปฏิบัติงานทางวิชาการ ฯลฯ ในลักษณะผู้ชำนาญ
การพิเศษ หรือผู้เชี่ยวชาญ ฯลฯ

ระดับ 9-10 ผู้เชี่ยวชาญพิเศษ

2. บทบาทหน้าที่ที่กำหนดไว้ในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (ม.ป.ป. ข : 59-79)
ได้ปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด
โดยแบ่งงานเป็น 6 ฝ่าย และกำหนดให้นักวิชาการศึกษาปฏิบัติภารกิจใน
4 ฝ่าย 9 งาน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 ฝ่ายแผนงานและติดตามประเมินผล มีหน้าที่รับผิดชอบ
เกี่ยวกับงานข้อมูลและสารสนเทศ งานแผนงาน/โครงการ และงาน
งบประมาณ รวมทั้งการติดตามประเมินผล การดำเนินงานเกี่ยวกับการศึกษา
การศาสนา และการวัฒนธรรม และการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาชนบท
โดยแบ่งการปฏิบัติงานภายในออกเป็น 2 งาน คือ

2.1.1 งานแผนงานและสารสนเทศ ทำหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับ

2.1.1.1 การสำรวจ รวบรวมข้อมูลตัวเลขพื้นฐานทาง
การศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรม

2.1.1.2 การจัดเก็บและรายงานข้อมูลของสำนักงาน
ประจำเดือน

2.1.1.3 การจัดทำสารสนเทศข้อมูลสถิติทางการศึกษา
การศาสนา และการวัฒนธรรมจังหวัด

2.1.1.4 การจัดทำดัชนีทางการศึกษา เพื่อการวางแผน
และการบริหารการศึกษา

2.1.1.5 การจัดทำดัชนีที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา
การศาสนาและการวัฒนธรรม

- 2.1.1.6 การจัดพิมพ์สารสนเทศเกี่ยวกับดัชนีทางการศึกษาและดัชนีที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา
- 2.1.1.7 การศึกษารวบรวมและจัดทำสารสนเทศเอกสาร
- 2.1.1.8 การจัดคลังข้อมูลทางการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรมจังหวัด
- 2.1.1.9 การให้บริการและแลกเปลี่ยนงานสารสนเทศ
- 2.1.1.10 การปรับปรุงพัฒนาระบบงานสารสนเทศทางการศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรม
- 2.1.1.11 การปฏิบัติงานในฐานะสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการการศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรมจังหวัด
- 2.1.1.12 การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม
- 2.1.1.13 การจัดทำแผนพัฒนากีฬาจังหวัด
- 2.1.1.14 การจัดทำแผนพัฒนา อพป. ศษ.
- 2.1.1.15 การจัดทำแผนปฏิบัติการด้านการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรมจังหวัด
- 2.1.1.16 การจัดทำแผนปฏิบัติการและปฏิทินปฏิบัติงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด
- 2.1.1.17 การจัดทำแผนปฏิบัติการ อพป. ศษ. จังหวัด
- 2.1.1.18 การจัดทำแผนงาน/โครงการตามมติคณะกรรมการการศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรมจังหวัด
-
- 2.1.1.19 การประสานแผนปฏิบัติการประจำปีของหน่วยงานทางการศึกษา
-
- 2.1.1.20 การพัฒนาบุคลากรด้านการวางแผนในระดับจังหวัด อำเภอและสถานศึกษา
- 2.1.1.21 การจัดทำเอกสารประกอบในการขอตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปี
- 2.1.1.22 การจัดทำแผนบริหารงบประมาณเป็นรายวงงบประมาณ

2.1.2 งานติดตามประเมินผลและการพัฒนาชนบทรับผิดชอบ
ปฏิบัติงานเกี่ยวกับ

2.1.2.1 การวางแผนการตรวจติดตามผล

2.1.2.2 การกำกับ เร่งรัด ตรวจสอบหน่วยงาน

และสถานศึกษา ให้ปฏิบัติการเป็นไปตามนโยบายและแผนงานของกระทรวง
ศึกษาธิการ

2.1.2.3 จัดระบบการตรวจติดตามผล

2.1.2.4 การตรวจติดตามผลในด้านนโยบาย

2.1.2.5 ตรวจติดตามผลการปฏิบัติงาน ตามขั้นตอน

และระยะเวลาของแผนงานโครงการที่สนองนโยบายของรัฐบาลและของ
กระทรวงศึกษาธิการ

2.1.2.6 ตรวจสอบ ติดตามผลในด้านปัจจัย กระบวนการ

และผลการดำเนินการตาม แผนงาน/โครงการของหน่วยงาน และสถานศึกษา

2.1.2.7 ตรวจสอบข้อเท็จจริงและการรวบรวมหลักฐาน

ในกรณีต่าง ๆ

2.1.2.8 ตรวจติดตามผลด้านคุณภาพของการทำงาน

ตามนโยบายแผนงานโครงการของหน่วยงานและสถานศึกษา

2.1.2.9 ตรวจเยี่ยมเพื่อพบปะสัปดาห์รับฟังข้อคิดเห็น

และส่งเสริมขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของ
หน่วยงานและสถานศึกษา

2.1.2.10 การติดตามผลการพัฒนาชนบท

2.1.2.11 การติดตามโครงการพิเศษ

2.1.2.12 การติดตามผลแผนงาน/โครงการเร่งด่วน

2.1.2.13 ประสานแผนการตรวจราชการ

2.1.2.14 การตรวจติดตามการปฏิบัติงานตามโครงการ

อพป. ศธ. ติดตามประเมินมาตรฐานสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ

2.1.2.15 ตรวจติดตามผลการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติงาน

ของสถานศึกษาประจำปี

2.1.2.16 ประเมินผลแผนงาน/งาน/โครงการ

- 2.1.2.17 ประเมินผลสภาพการจัดการศึกษา การศาสนา
และการวัฒนธรรม
- 2.1.2.18 วิเคราะห์ สรุปผลการตรวจ ติดตามงาน/
โครงการ และผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานและสถานศึกษา
- 2.1.2.19 รายงานผลการดำเนินการศึกษา การศาสนา
และการวัฒนธรรมจังหวัด
- 2.1.2.20 เผยแพร่ผลการประเมินแต่ละงาน/โครงการ
ให้หน่วยงานทางการศึกษา
- 2.1.2.21 การจัดทำกรอบแนวทางการพัฒนาชนบทจังหวัด
ประจำปี (หมวดกระทรวงศึกษาธิการ)
- 2.1.2.22 การจัดทำแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด ประจำปี
(หมวดกระทรวงศึกษาธิการ)
- 2.1.2.23 การจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาชนบทระดับจังหวัด
ประจำปี (หมวดกระทรวงศึกษาธิการ)
- 2.1.2.24 การประสานการปฏิบัติงานพัฒนาชนบทระดับจังหวัด
- 2.1.2.25 ปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของจังหวัด
ในความรับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด
- 2.1.2.26 การรายงานผลการปฏิบัติงานพัฒนาชนบทจังหวัด
ในส่วนที่รับผิดชอบ
- 2.1.2.27 การสนับสนุนการปฏิบัติงานพัฒนาชนบทของ
กระทรวงศึกษาธิการกับหน่วยงานภาครัฐและ เอกชนที่ดำเนินการใน เขตจังหวัด
- 2.1.2.28 งานศูนย์ประสานงานการพัฒนาชนบทระดับจังหวัด
- 2.1.2.29 การจัดเก็บข้อมูล กชช.2 ค. และ จปฐ.
- 2.1.2.30 งานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชนบท

2.2 ฝ่ายส่งเสริมการศึกษา มีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการและส่งเสริม
การศึกษาในระบบโรงเรียน งานศึกษานอกระบบโรงเรียน งานควบคุมและ
ส่งเสริมคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา โดยแบ่งการปฏิบัติงานภายในออกเป็น
2 งาน คือ

- 2.2.1 งานส่งเสริมการศึกษาของรัฐและเอกชน รับผิดชอบปฏิบัติงาน
เกี่ยวกับ
- 2.2.1.1 งานส่งเสริมการศึกษานักเด็กผู้ยากไร้ก่อนวัยเรียน
- 2.2.1.2 งานส่งเสริมการจัดการศึกษาพิเศษ
- 2.2.1.3 งานส่งเสริมการศึกษาสงเคราะห์
- 2.2.1.4 งานประสานการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน
กับการศึกษานอกระบบโรงเรียน
- 2.2.1.5 งานประสานการจัดการศึกษาระหว่างสถานศึกษา
สังกัดต่าง ๆ
- 2.2.1.6 งานส่งเสริมการขยายโอกาสทางการศึกษา
- 2.2.1.7 งานประสานการจัดตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษาใหม่
(รัฐบาล)
- 2.2.1.8 งานประสานงานจัดตั้งสาขาโรงเรียนมัธยมศึกษา
- 2.2.1.9 งานประสานการจัดตั้งหน่วยการเรียนระดับมัธยม
ศึกษาตอนต้น
- 2.2.1.10 งานประสานการจัดที่พักแก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
- 2.2.1.11 งานส่งเสริมการหารายได้ระหว่างเรียนแก่นัก
เรียน
- 2.2.1.12 งานสนับสนุนนักเรียนศึกษาสงเคราะห์ระดับ
มัธยมศึกษา
-
- 2.2.1.13 งานส่งเสริมความสามารถของเด็กเรียนเก่ง
หรือเด็กที่มีความสามารถเฉพาะด้าน
-
- 2.2.1.14 งานประสานการผลิตกำลังคนในสาขาที่ขาดแคลน
และจำเป็นต่อการพัฒนา
- 2.2.1.15 งานประสานการฝึกอบรมอาชีพระยะสั้นและ
หลักสูตรเคลื่อนที่
- 2.2.1.16 งานส่งเสริมการจัดการศึกษานอกโรงเรียน
- 2.2.1.17 งานส่งเสริมแหล่งพัฒนาความรู้และข่าวสารข้อมูล
- 2.2.1.18 งานขอจัดตั้งโรงเรียนเอกชนทุกระดับทุกประเภท

- 2.2.1.19 งานโอนกิจการโรงเรียนเอกชน
- 2.2.1.20 งานขอเปลี่ยนแปลงกิจการโรงเรียนซึ่งต่าง
ไปจากที่ได้รับอนุญาตไว้เดิม
- 2.2.1.21 งานขออนุญาตเป็นผู้รับใบอนุญาต
- 2.2.1.22 งานขออนุญาตให้เป็นครูใหญ่ และครูโรงเรียน
เอกชน
- 2.2.1.23 งานขออนุญาตถอนการเป็นผู้รับใบอนุญาต
ครูใหญ่และครูโรงเรียนเอกชน
- 2.2.1.24 งานขออนุญาตเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เกี่ยวกับ
ครูโรงเรียนเอกชน
- 2.2.1.25 การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์
ครูโรงเรียนเอกชน
- 2.2.1.26 การจัดทำรายงานโรงเรียนเอกชน
ประจำเดือน
- 2.2.1.27 งานเกี่ยวกับกรณีพิพาทต่าง ๆ ของโรงเรียน
เอกชน
- 2.2.1.28 งานควบคุมและการลงโทษกรณีฝ่าฝืนหรือ
ไม่ปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียนเอกชน
- 2.2.1.29 งานคุ้มครองการทำงานของครูใหญ่และ
ครูโรงเรียนเอกชน
-
- 2.2.1.30 การขอยกเว้นและผ่อนผันการเกณฑ์ทหาร
ของนักเรียนและครูโรงเรียนเอกชน
-
- 2.2.1.31 งานส่งเสริมการขยายอนุบาลศึกษาภาคเอกชน
- 2.2.1.32 งานส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารงานใน
สถานศึกษาเอกชน
- 2.2.1.33 งานส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรโรงเรียนเอกชน
- 2.2.1.34 การประสานงานทางวิชาการของกลุ่มหรือชมรม
โรงเรียนเอกชน

- 2.2.2 งานส่งเสริมมาตรฐานและคุณภาพการศึกษารับผิดชอบ
ปฏิบัติงานเกี่ยวกับ
- 2.2.2.1 งานวิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพการศึกษากับ
เกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด
- 2.2.2.2 งานส่งเสริมการจัดการศึกษาระดับต่าง ๆ
ให้ได้เกณฑ์มาตรฐาน
- 2.2.2.3 งานกำหนดเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาระดับ
จังหวัด
- 2.2.2.4 งานประเมินคุณภาพการศึกษา
- 2.2.2.5 งานนิเทศการบริหารการศึกษา
- 2.2.2.6 งานแนะแนวการศึกษาและอาชีพ
- 2.2.2.7 งานสนับสนุนการประเมินคุณภาพการศึกษา
ระดับต่าง ๆ
- 2.2.2.8 งานส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดการเรียนการสอน
ไปตามเกณฑ์ปฏิบัติการพื้นฐาน (กปฐ.)
- 2.2.2.9 งานประเมินมาตรฐานการบริหารงานของ
สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ
- 2.2.2.10 งานออกประกาศนียบัตรและใบรับรอง
- 2.2.2.11 งานตรวจสอบคุณสมบัติทางการศึกษา
- 2.2.2.12 การรับนักเรียน-นักศึกษา
-
- 2.2.2.13 การคัดเลือกครูภาษาไทยดีเด่นและบุคคล
ที่มีผลงานทางการศึกษา
-
- 2.2.2.14 การคัดเลือกนักเรียนเข้าเรียนโรงเรียน
ศึกษาสงเคราะห์
- 2.2.2.15 การคัดเลือกนักเรียนและโรงเรียนรับรางวัล
พระราชทาน
- 2.2.2.16 การจัดประกวดการอ่านร้อยแก้วและการอ่าน
ทำนองเสนาะ

- 2.2.2.17 การจัดประกวดสวดมนต์หมู่ทำนองสรภัญญะ
- 2.2.2.18 การจัดประกวดส่งเสริมความรู้แก่นักเรียน
นักศึกษา
- 2.2.2.19 งานติดตามผลการใช้หลักสูตรการศึกษา
ระดับต่าง ๆ
- 2.2.2.20 งานควบคุมและตรวจสอบการใช้หลักสูตร
สถานศึกษาเอกชน
- 2.2.2.21 งานสนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรการศึกษา
ระดับท้องถิ่น
- 2.2.2.22 งานพัฒนาหลักสูตรเกี่ยวกับวิชาชีพท้องถิ่น
- 2.2.2.23 งานส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดการเรียน
การสอนตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
- 2.2.2.24 งานสนับสนุนการจัดหาสถานประกอบการ
สำหรับนักเรียนศึกษาฝึกงาน
- 2.2.2.25 งานสำรวจการใช้แบบเรียนและหนังสือ
อ่านประกอบ
- 2.2.2.26 งานส่งเสริมการเลือกใช้แบบเรียนและ
หนังสืออ่านประกอบให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น
- 2.2.2.27 งานประสานงานและพัฒนาสื่อการศึกษา
- 2.2.2.28 งานสนับสนุนการพัฒนาหนังสืออ่านประกอบ
- 2.2.2.29 งานส่งเสริมและสนับสนุนพิพิธภัณฑ์ทาง
การศึกษา
- 2.2.2.30 งานสนเทศการวิจัย
- 2.2.2.31 งานส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัย
- 2.2.2.32 งานวิจัยการศึกษา
- 2.2.2.33 งานเผยแพร่ผลการวิจัย

2.3 ฝ่ายส่งเสริมการศาสนาและวัฒนธรรม มีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการ
และส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานด้านการศาสนาและการวัฒนธรรม ประสาน

การใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างหน่วยงานทางการศึกษา องค์กรของรัฐและท้องถิ่น เพื่อช่วยเหลือสนับสนุนส่งเสริมการศาสนาและการวัฒนธรรม โดยแบ่งการปฏิบัติงานภายในออกเป็น 2 งาน คือ

2.3.1 งานส่งเสริมการศาสนา รับผิดชอบปฏิบัติงานเกี่ยวกับ

2.3.1.1 งานจัดตั้งและส่งเสริมโรงเรียนวัดสอนเด็ก

ก่อนเกณฑ์

2.3.1.2 งานจัดตั้งและส่งเสริมโรงเรียนพุทธศาสนา

วันอาทิตย์

2.3.1.3 งานพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์กลางของชุมชน

2.3.1.4 งานคัดเลือกผู้ทำคุณประโยชน์ทางพุทธศาสนา

2.3.1.5 งานขอพระราชทานสมณศักดิ์

2.3.1.6 งานศาสนพิธีของจังหวัด

2.3.1.7 งานจัดตั้งและส่งเสริมหน่วยอบรมประชาชน

ประจำตำบล

2.3.1.8 งานส่งเสริมเผยแพร่หลักธรรมทางศาสนาแก่

นักเรียน นักศึกษา เยาวชน และประชาชน

2.3.1.9 งานดูแลจัดประโยชน์แก่วัด

2.3.1.10 งานถวายการอุปถัมภ์การสอบธรรมสนามหลวง

2.3.1.11 งานพัฒนาหลักสูตรการอบรมเผยแพร่หลักธรรม

คุณธรรมและจริยธรรม

2.3.1.12 การจัดสัมมนาผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องกับ

การศาสนาและการวัฒนธรรมของจังหวัด

2.3.2 งานส่งเสริมการวัฒนธรรม รับผิดชอบปฏิบัติงานเกี่ยวกับ

2.3.2.1 งานส่งเสริมวัฒนธรรมที่เอื้อเพื่อต่อการพัฒนา

ประเทศ

2.3.2.2 งานสำรวจและจัดข้อมูลวัฒนธรรม

2.3.2.3 งานเผยแพร่วัฒนธรรมพื้นบ้าน

2.3.2.4 งานอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุและ

ศิลปวัตถุที่ค้นพบใหม่

- 2.3.2.5 งานประชุมคณะอนุกรรมการวัฒนธรรมจังหวัด
- 2.3.2.6 งานสนับสนุนการปฏิบัติงานของศูนย์วัฒนธรรม
- จังหวัด
- 2.3.2.7 งานจัดตั้งศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดและอำเภอ
- 2.3.2.8 งานแต่งตั้งอาสาสมัครท้องถิ่น ดูแลรักษามรดก
- ทางศิลปวัฒนธรรม
- 2.3.2.9 งานโอนโบราณสถาน โบราณวัตถุและศิลปวัตถุ
- ที่ขึ้นทะเบียนแล้ว
- 2.3.2.10 งานส่งเสริมการค้าหรือการแสดงโบราณวัตถุ
- ศิลปวัตถุ
- 2.3.2.11 งานส่งเสริมการส่งโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ
- ออกนอกราชอาณาจักร
- 2.3.2.12 งานลงโทษผู้ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติโบราณสถาน
- โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ
- 2.3.2.13 งานส่งเสริมการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์สถาน
- 2.3.2.14 งานแต่งตั้งคณะกรรมการภาครัฐและเอกชน
- เพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมจังหวัด
- 2.3.2.15 งานประชุมคณะกรรมการภาครัฐและเอกชน
- ส่งเสริมวัฒนธรรมจังหวัด
- 2.3.2.16 งานวัฒนธรรมสัมพันธ์
- 2.3.2.17 งานจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมประเพณีในวันสำคัญ
-
- 2.3.2.18 งานประกวดคนตรีไทย
- 2.3.2.19 งานสรรหาผู้มีผลงานดีเด่นด้านวัฒนธรรม
- 2.3.2.20 งานฝึกอบรมผู้นำหมู่บ้านด้านวัฒนธรรม
- 2.3.2.21 งานจัดทำเอกสาร/สื่อ เผยแพร่วัฒนธรรม
- 2.3.2.22 งานจัดตั้งสมาคมและมูลนิธิ
- 2.3.2.23 งานศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด
- 2.3.2.24 งานอนุรักษ์มรดกไทย
- 2.3.2.25 งานอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและศิลปกรรม
- 2.3.2.26 งานให้ความอุปถัมภ์ศาสนานิกายอื่น

	2.3.2.27	งานส่งเสริมหน่วยสงเคราะห์พุทธมามกะ
ผู้เยาว์		
	2.3.2.28	งานส่งเสริมการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติ
ธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลี		
	2.3.2.29	งานส่งเสริมการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติ
แผนกสามัญศึกษา		
	2.3.2.30	งานส่งเสริมกิจกรรมพุทธสมาคมและ
ยุวพุทธิกสมาคม		
	2.3.2.31	งานถวายความอุปถัมภ์พระธรรมทูต
	2.3.2.32	งานบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนและ
อุปสมบทหมู่		
	2.3.2.33	งานประชุมสัมมนาไวยาจักร
	2.3.2.34	งานส่งเสริมหน่วยเผยแพร่หลักธรรม/ศีลธรรม
	2.3.2.35	การส่งเสริมพิธีกรรมทางศาสนา
	2.3.2.36	งานสนับสนุนพิธีกรรมทางศาสนา
	2.3.2.37	งานสนับสนุนวัดพัฒนาตัวอย่าง
	2.3.2.38	งานถวายความรู้พระสังฆาธิการ
	2.3.2.39	งานประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด
ด้านการศาสนา		
	2.3.2.40	งานขอสร้างวัด
	2.3.2.41	งานขอตั้งวัด
	2.3.2.42	งานรวม ข้าย ชุบ เลิกวัด
	2.3.2.43	งานขอพระราชทานวิสุงคามสีมา
	2.3.2.44	งานยกวัดราษฎร์ขึ้นเป็นพระอารามหลวง
	2.3.2.45	งานยกวัดร้างให้เป็นวัดมีพระสงฆ์
	2.3.2.46	งานสำรวจออกหนังสือสำคัญที่ดินวัดร้าง
	2.3.2.47	งานจัดประโยชน์ที่ดินวัดร้างและศาสนสมบัติกลาง
	2.3.2.48	งานสำรวจจัดทำทะเบียนที่พักสงฆ์ วัดวัดร้าง
และศาสนสถาน		

- 2.3.2.49 งานขอเงินอุดหนุนบูรณะวัดมัสยิด ศาสนาอื่น
- 2.3.2.50 งานช่วยเหลือวัดและศาสนสถานที่เกี่ยวข้อง

ธรรมชาติ

- 2.3.2.51 งานจัดทำนิติกรรมสัญญาเกี่ยวกับที่ดินวัด
- 2.3.2.52 งานถวายความอุปถัมภ์พระสงฆ์ที่ได้รับ

พระราชทานสมณศักดิ์

- 2.3.2.53 งานสืบสวนข้อเท็จจริง กรณีสงฆ์ นักบวช

ผู้เผยแพร่ศาสนาอื่นประพจน์มิชอบ

- 2.3.2.54 งานส่งเสริมการท่องเที่ยว
- 2.3.2.55 งานส่งเสริมประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น
- 2.3.2.56 งานประชุม อบรม สัมมนาที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม

2.4 ฝ่ายส่งเสริมพละนามัยและกิจการพิเศษ มีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการ และส่งเสริมสนับสนุนด้านพละนามัยแก่นักเรียน นักศึกษาเยาวชนและประชาชน การดำเนินงานเกี่ยวกับการกีฬา ลูกเสือ ยุวกาชาด เนตรนารี และลูกเสือชาวบ้าน รวมทั้งทำหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานการพิเศษ

2.4.1 งานส่งเสริมพละนามัยและการศึกษารับผิดชอบปฏิบัติงาน

เกี่ยวกับ

- 2.4.1.1 การจัดทำแผนพัฒนากีฬาจังหวัด
- 2.4.1.2 การจัดประชุมคณะกรรมการกีฬาจังหวัด
- 2.4.1.3 การจัดการแข่งขันกีฬาประชาชนระดับจังหวัด
- 2.4.1.4 การจัดการแข่งขันกีฬานักเรียนนักศึกษา ประจำปี
- 2.4.1.5 การจัดการแข่งขันกีฬานักเรียนอายุไม่เกิน 18 ปี
- 2.4.1.6 การแข่งขันกีฬาเยาวชนแห่งชาติ
- 2.4.1.7 การแข่งขันกีฬาแห่งชาติ
- 2.4.1.8 การจัดงานวันกีฬาแห่งชาติ
- 2.4.1.9 การส่งเสริมการแข่งขันกีฬาของภาคเอกชน
- 2.4.1.10 การฝึกอบรมเยาวชนผู้นำทางกีฬาสู่หมู่บ้าน

เป้าหมาย

- ผู้ตัดสินและผู้ฝึกสอนกีฬา
- 2.4.1.11 การจัดและสนับสนุนการฝึกอบรมกรรมการ
- 2.4.1.12 การดำเนินงานศูนย์ฝึกกีฬาจังหวัด/อำเภอ
- 2.4.1.13 การส่งเสริมการเล่นกีฬาเพื่อสุขภาพ
- 2.4.1.14 การสาธารณสุขขั้นพื้นฐาน
- 2.4.1.15 การส่งเสริมการบริหารร่างกายเพื่อสุขภาพ
- 2.4.1.16 การรณรงค์เพื่อรักษาความสะอาด
- 2.4.1.17 การคุ้มครองผู้บริโภค
- 2.4.1.18 การส่งเสริมการฝึกกีฬาทันทีพื้นฐาน
- 2.4.1.19 การจัดสร้างสนามกีฬาจังหวัดและอำเภอ
- 2.4.1.20 การควบคุมดูแลสนามกีฬาจังหวัด
- 2.4.1.21 การส่งเสริมชมรม สโมสรและสนามกีฬา
- จังหวัด
- 2.4.1.22 การเดิน - วิ่งการกุศล
- 2.4.2 งานส่งเสริมการลูกเสือและยุวกาชาด รับผิดชอบปฏิบัติงาน
- เกี่ยวกับ
- 2.4.2.1 การประชุมคณะกรรมการลูกเสือจังหวัด
- 2.4.2.2 การทำรายงานประจำปี กิจการลูกเสือ
- เนตรนารี
- 2.4.2.3 การปรับปรุงและพัฒนาค่ายลูกเสือ
- 2.4.2.4 การจัดตั้งกลุ่มและกองลูกเสือ เนตรนารี
- 2.4.2.5 การแต่งตั้งคณะกรรมการลูกเสือ ผู้ตรวจการ
- ลูกเสือ กรรมการพิเศษ
- 2.4.2.6 การจัดทำทะเบียนต่าง ๆ เกี่ยวกับลูกเสือ
- เนตรนารี
- 2.4.2.7 การสอบวิชาพิเศษลูกเสือ เนตรนารี
- 2.4.2.8 การหารายได้สนับสนุนกิจการลูกเสือ เนตรนารี
- และยุวกาชาด
- 2.4.2.9 การแต่งตั้งผู้บังคับบัญชาลูกเสือ และเนตรนารี

- ผู้บังคับบัญชาลูกเสือ
- เนตรนารี
- และเนตรนารี
- เนตรนารี
- ผู้บังคับบัญชาลูกเสือ
- ลูกเสือชาวบ้าน
- ผู้บังคับบัญชายุวกาชาด
- การจัดอบรมยุวกาชาด
- การจัดอบรมยุวกาชาด
- 2.4.2.10 การส่งเสริมชมรม สโมสร สมาคม
- 2.4.2.11 การจัดฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือและ
- 2.4.2.12 การจัดฝึกอบรมนายหมู่ลูกเสือ
- 2.4.2.13 การจัดงานชุมนุมและอยู่ค่ายพักแรมลูกเสือ
- 2.4.2.14 การจัดกิจกรรมวันสำคัญของลูกเสือ
(วันคล้ายวันสถาปนาคณะลูกเสือแห่งชาติ และวันถวายราชสดุดี)
- 2.4.2.15 การจัดงานชุมนุมผู้บังคับบัญชาลูกเสือ
- 2.4.2.16 การขอรับเครื่องหมายวูดแบดจ์ของ
- 2.4.2.17 การขอพระราชทานเหรียญลูกเสือสดุดี
- 2.4.2.18 การขอเข็มลูกเสือสมนาคุณ
- 2.4.2.19 การบริหารกิจการชมรมลูกเสือชาวบ้าน
- 2.4.2.20 การจัดทำทะเบียนและสำมะโนประชากร
- 2.4.2.21 การประชุมสัมมนาผู้นำลูกเสือชาวบ้าน
- 2.4.2.22 การคัดเลือกผู้บริหารลูกเสือชาวบ้านดีเด่น
- 2.4.2.23 การจัดฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้าน
- 2.4.2.24 การประชุมคณะกรรมการยุวกาชาดจังหวัด
- 2.4.2.25 การจัดทำรายงานยุวกาชาดประจำปี
- 2.4.2.26 การจัดตั้งหมู่ยุวกาชาดโรงเรียนและการแต่งตั้ง
- 2.4.2.27 การจัดงานชุมนุมยุวกาชาด
- 2.4.2.28 การจัดฝึกอบรมผู้บังคับบัญชายุวกาชาดและ
- 2.4.2.29 การจัดกิจกรรมยุวกาชาด

- 2.4.2.30 การจัดกิจกรรมผู้บำเพ็ญประโยชน์
- 2.4.2.31 การขอเหรียญกาชาดสมนาคุณ
- 2.4.2.32 การขอเหรียญผู้บำเพ็ญประโยชน์
- 2.4.2.33 การขอเหรียญกาชาดสรรเสริญ
- 2.4.3 งานกิจการพิเศษ รับผิดชอบปฏิบัติงานเกี่ยวกับ
  - 2.4.3.1 การประชุมอบรมโครงการศึกษาเพื่อ
  - 2.4.3.2 การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
  - 2.4.3.3 การป้องกันและแก้ไขการก่อความไม่สงบ
  - 2.4.3.4 โครงการอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง
  - 2.4.3.5 งานการศึกษาชาวเขาและชนกลุ่มน้อย
  - 2.4.3.6 งานสารวัตรนักเรียน
  - 2.4.3.7 งานโครงการพระราชดำริ
  - 2.4.3.8 งานวันเด็กแห่งชาติ
  - 2.4.3.9 งานโครงการปลูกต้นไม้และปลูกป่า
  - 2.4.3.10 งานโครงการอื่น ๆ ที่กระทรวง และ

ความมั่นคง

ในสถานศึกษา

ในสถานศึกษา

(อพป.ศธ.)

จังหวัดมออบหมาย

จากรายละเอียดภารกิจของนักวิชาการศึกษาจะเห็นว่ามีการงาน
และความรับผิดชอบสูงมาก ในแต่ละงานก็มีผู้ให้แนวคิดในการดำเนินการไว้

ดังนี้

แผนงานและสารสนเทศ

สำหรับแผนงานและสารสนเทศจะกล่าวถึง การวางแผน แผนงาน และสารสนเทศซึ่งมีผู้เสนอแนวคิดไว้ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2529 : 5) ได้กล่าวว่า การวางแผน หมายถึง กระบวนการที่ช่วยตัดสินใจเลือกสิ่งที่จะดำเนินการและวิธีดำเนินการในอนาคต เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ที่วางไว้ภายใต้เงื่อนไขระยะเวลา และทรัพยากรเป็นกลไกเพื่อตัดสินใจล่วงหน้าว่าจะทำอะไร อย่างไร ใครทำ ทำเมื่อใด และที่ไหน

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2530 : 208-209) กล่าวว่า การวางแผนเป็นกระบวนการวินิจฉัย และการตัดสินใจเกี่ยวกับสภาพการณ์ที่ต้องการจะเกิดขึ้นในอนาคตที่จะสร้างความมั่นใจในการปฏิบัติงาน โดยกำหนดผลลัพธ์ที่จะต้องดำเนินการให้บรรลุในแต่ละช่วงเวลา ข้อตกลงพื้นฐานในการดำเนินงาน การบังคับบัญชา และการสื่อสาร รวมทั้งมาตรฐานการดำเนินงานเพื่อใช้ในการควบคุมการติดตาม และการวัดประเมินผล การดำเนินงานของหน่วยงานที่รับผิดชอบในแต่ละภารกิจด้วย

เทียนฉาย กิระนันท์ (2531 : 1) กล่าวว่า การวางแผน หมายถึง กระบวนการอย่างหนึ่งที่ใช้ในการกำหนดกรอบและแนวทางในการดำเนินงาน เป็นกระบวนการที่ช่วยตัดสินใจเลือกกิจกรรมที่จะดำเนินการทิศทางและวิธีดำเนินการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดขึ้นภายในระยะเวลาที่กำหนด และภายใต้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัด

สำหรับการวางแผนการศึกษา หมายถึง กระบวนการวิเคราะห์ การดำเนินงานการจัดการศึกษา เพื่อให้ทราบถึงผลการดำเนินงานที่ผ่านมา การตัดสินใจอย่างมีเหตุผลที่จะเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนาการศึกษาให้ได้ผลดียิ่งขึ้น สำหรับระยะเวลาหนึ่งในอนาคต และภายใต้ทรัพยากรที่มีและที่จะใช้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ,

2529 : 6)

จากแนวคิดต่าง ๆ กล่าวได้ว่า การวางแผนเป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งอย่างหนึ่งของการบริหารที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ เป็นงานสำคัญยิ่งในการบวนการบริหารและการจัดการของหน่วยงาน และระบบบริหารทั้งระบบ (อุทัย บุญประเสริฐ, 2531 : 19)

สำหรับแผนงานนั้น เสถียร เหลืออร่าม (2531 : 295) กล่าวว่า เป็นการกำหนดแนวทางเพื่อการปฏิบัติงาน หรือแนวทางเพื่อกำหนดดำเนินงานไว้ล่วงหน้า ดังนั้น แผนงานจึงเป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับอนาคต การปฏิบัติงาน มอบหมายให้ผู้อื่นรับไปปฏิบัติงาน และให้ผู้อื่นปฏิบัติกรแทน ตัดสินใจแทน

กมล ส่องวัฒนา (2531 : 4) และ มนุชญ์ วัฒนโกเมร (2529 : 3) มีความเห็นสอดคล้องกันว่า แผนงาน หมายถึง กลุ่มของโครงการตั้งแต่สองโครงการขึ้นไปที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน มีความสัมพันธ์และประสานกันเป็นอย่างดี และมุ่งไปสู่วัตถุประสงค์เดียวกันของแผนงาน

ในการวางแผนนั้น ผู้วางแผนจะต้องอาศัยข้อมูลข่าวสารอย่างมาก เพราะเป็นหลักฐานที่จะนำไปเป็นแนวคิด และพยากรณ์ล่วงหน้าว่าอะไรคือความต้องการ และอะไรคือกลยุทธ์ที่จะต้องมีการวางแผน (เสถียร เหลืออร่าม, 2531 : 239-240) ข้อมูลข่าวสารที่นำไปใช้นั้นส่วนใหญ่มิ 2 ลักษณะคือ ข้อมูล (Data) และสารสนเทศ (Information)

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2527 : 97) กล่าวว่า ข้อมูล คือ ตัวเลข ภาษา หรือสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้แทนคน สิ่งของ และความคิด ลักษณะของข้อมูลจะเป็นข้อเท็จจริงไม่ถูกปรุงแต่งและไม่เกี่ยวข้องกันในขณะที่ สารสนเทศ คือข้อมูลที่ผ่านการเปลี่ยนแปลง หรือจัดกระทำเพื่อผลของการเพิ่มความรู้ความเข้าใจของผู้ใช้ หรือมีคุณค่าในการตัดสินใจ

สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ (2529 : 59) ได้กล่าวว่า สารสนเทศ หมายถึง ความรู้เรื่องราว ข้อมูล ข่าวสาร ซึ่งมีการบันทึกและจัดการตามหลักวิชาการเพื่อเผยแพร่และเพื่อการใช้ให้เป็นประโยชน์ในการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ทั้งในส่วนบุคคลและสังคม

จากที่กล่าวมาแล้วพอสรุปได้ว่า ข้อมูลและสารสนเทศที่ดีมีความ

สำคัญยิ่งต่อการวางแผน การศึกษา และการวางแผนการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญของการบริหารการศึกษา ดังนั้น บทบาทหน้าที่ของนักวิชาการศึกษาด้านการวางแผนการศึกษาและการจัดสรรสนเทศจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2531 ก) ได้ติดตามผลการฝึกอบรมการวางแผนพัฒนาการศึกษา ศาสนาและศิลปวัฒนธรรม แบบบูรณาการในระดับจังหวัด ผู้ผ่านการอบรมซึ่งเป็นคณะทำงานวางแผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรมจังหวัด ของทุกเขตการศึกษา 129 คนพบว่า ผู้ผ่านการอบรมเห็นว่าข้อมูลมีประโยชน์และสำคัญยิ่งในการวางแผน แต่ข้อมูลที่มีอยู่ไม่เพียงพอสำหรับใช้ในการวางแผน ขาดข้อมูลเชิงคุณภาพ การศึกษาข้อมูลด้านสังคมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา บางครั้งไม่สามารถหาข้อมูลย้อนหลังได้ ข้อมูลที่รวบรวมมาได้ไม่น่าเชื่อถือ ขาดศูนย์ข้อมูลรวมของจังหวัด แผนพัฒนาการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรมจังหวัด ไม่ได้รับการยอมรับจากกระทรวงศึกษาธิการหรือกรมเจ้าสังกัด ทั้งนี้สิ่งเกิดจากการจัดสรรงบประมาณ กรมจะจัดสรรงบประมาณให้หน่วยงานในจังหวัด โดยตรงตามแผนงานโครงการที่กรมกำหนดขึ้น ส่วนคณะอนุกรรมการการศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรมในระดับจังหวัด เห็นว่า ขาดข้อมูลด้านการศาสนา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและข้อมูลด้านสังคมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ไม่มีระบบการจัดเก็บข้อมูลที่เหมาะสมและกระจัดกระจายไม่รวมอยู่ในแหล่งเดียวกัน มีผู้เสนอว่า ควรจัดตั้งศูนย์ข้อมูลทางการศึกษาของจังหวัด โดยให้สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดรับผิดชอบและมีเจ้าหน้าที่เฉพาะด้านจัดทำอย่างต่อเนื่อง และพัฒนาระบบสารสนเทศ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอให้มีความพร้อมมากขึ้น

นิคม มายขุนทด (2532 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการวางแผนพัฒนา การศึกษาระดับจังหวัด ในจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ขาดการจัดระบบสารสนเทศที่ดี มีการประสานงานการวางแผนน้อย มีการศึกษานโยบายหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง คณะวางแผนต้องรวบรวมข้อมูลเพิ่มทุกสังกัด การประสานแผนยังไม่สมบูรณ์

ผลจากการศึกษานี้แสดงถึงความสำคัญอย่างยิ่งของบทบาทหน้าที่

และการปฏิบัติภารกิจที่ต้องใช้ความรับผิดชอบสูงมาก ของนักวิชาการศึกษาในการวางแผนการศึกษา และการจัดทำสารสนเทศ

การติดตามประเมินผล

การปฏิบัติภารกิจนั้นต้องมีวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติว่า จะดำเนินการเพื่อหวังผลสิ่งใดตั้งนั้นการติดตามประเมินผลจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบการศึกษา ซึ่งมีผลทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ มีผู้เสนอแนวคิดและศึกษาการประเมินผลไว้ ดังนี้

สำนักการศึกษาแห่งชาติ ไฟ เคลตา แคปฟา (Phi Delta Kappa National Study, 1971 : 40) กล่าวว่า การประเมินผล คือ กระบวนการของการวิเคราะห์ การใช้และการเตรียมการจัดหาสารสนเทศที่เป็นประโยชน์สำหรับการตัดสินใจกำหนดทางเลือกที่นำไปสู่วัตถุประสงค์ที่ต้องการ

เดอร์ (Dror อ้างอิงมาจาก กมล ส่งวัฒนา, 2531 : 49) กล่าวว่า การประเมินผล คือ การเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานจริง (Actual results) กับผลที่คาดว่าจะได้รับ (Expected results)

เทียนฉาย กิระนันท์ (2531 : 17) กล่าวว่า การประเมินผล เป็นการวิเคราะห์ตรวจสอบความก้าวหน้าและสัมฤทธิ์ผลของแผนว่าเป็นไปเพียงใด เป็นกระบวนการที่ชี้ว่าแผนนั้นเมื่อได้ดำเนินการไปแล้วได้ผลตามวัตถุประสงค์ของแผนที่กำหนดหรือไม่

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2530 : 146) ได้กล่าวว่า การประเมินผลนโยบาย คือ การประเมินผลที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการวัดคุณค่าของผลการดำเนินการตามนโยบายเพื่อที่จะนำมาเปรียบเทียบกับเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

การตรวจติดตามและประเมินผลเป็นกระบวนการในการบริหารงานที่จะต้องจัดให้มีขึ้นอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะในระบบราชการ ความบกพร่องจะส่งผลกระทบต่อการบริหารราชการโดยส่วนรวม กระทรวงศึกษา

ธิการมีหน่วยงานและสถานศึกษาสังกัดกรมต่าง ๆ กระจายอยู่ในส่วนภูมิภาค จำนวนมาก ส่วนใหญ่มิได้แบ่งส่วนราชการออกไปในส่วนภูมิภาค เป็นอุปสรรคต่อการตรวจสอบการปฏิบัติงานว่าเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล หรือ กระทรวงศึกษาธิการหรือไม่ จึงมุ่งเน้นที่จะพัฒนาระบบการตรวจติดตามและ ประเมินผล โดยกำหนดให้ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ เขต ศึกษา ธิการจังหวัด และศึกษาธิการอำเภอ เป็นผู้มีบทบาทในเรื่องนี้ให้มากกว่า ที่ปฏิบัติมาแล้ว (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2527 : 203-205)

นิคม มาขุนทด (2532 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพและปัญหา การวางแผนเกณฑ์และระบบการติดตามประเมินผล มีการติดตามประเมินผล เฉพาะเมื่อเสร็จสิ้นโครงการเท่านั้น โดยสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเป็น ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานการศึกษาอื่น ๆ ส่วนใหญ่ดำเนินการในสายงานของตน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2531 ก) ได้ติดตาม ผลการฝึกอบรมการวางแผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม จังหวัด คณะทำงานวางแผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม จังหวัด เห็นความสำคัญเกี่ยวกับการติดตามและประเมินผลโครงการที่จัดทำ ตามแผนมากขึ้น แต่มีความรู้และทักษะในด้านนี้ค่อนข้างน้อย งบประมาณ เกี่ยวกับงานด้านนี้โดยตรงไม่มี สอดคล้องกับความเห็นของคณะกรรมการ การศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรมจังหวัด

นอกจากนี้ รายงานผลการวิจัยโครงการวิจัยเพื่อพัฒนาการ วางแผนการศึกษาระดับจังหวัดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2527 : 54) ยังกล่าวถึง การปฏิบัติภารกิจด้านการติดตามประเมินผลของ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดว่า ในบางจังหวัดมีโครงการติดตามประเมินผล การศึกษา แต่การดำเนินงานเป็นเพียงการตรวจเยี่ยมหน่วยงานย่อยในความ รับผิดชอบกำกับดูแล ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนเอกชน และ โรงเรียนสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน สำหรับการติดตามและประเมินผล โครงการอย่างเป็นระบบตามกระบวนการและวงจรของการวางแผนนั้นไม่มี เนื่องจากขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในด้านการประเมินผลโครงการ โดยเฉพาะ และเนื่องจากงานประจำอื่น ๆ มีอยู่อย่างมากมายทำให้ไม่ สามารถดำเนินการติดตามประเมินผลได้อย่างเต็มที่

ถำรง ชุทัฬ และคณะ (2531 : 85-106) ได้สรุปรำยงำน การประชุมปฏิบัติกำรเกี่ยวกับกำรวิจัยทำงกำรศึกษำ ครังที่ 5 เรื่องกำรนำ ผลกำรวิจัยไปใช้ในกำรจัดกำรศึกษำไว้ว่ำควรมีกำรวิจัยประเมินผล ในกำร วำงนโยบายและยุทธศำสตร์ทำงกำรศึกษำ และกำรคัดเลือกน่วำงปฏิบัติ และวำงแผนกำรจัดกำรศึกษำ

กองแผนงำน สำนักรำงำนปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษำธิกำร (2533 : 17) กล่ำวว่ำ กำรประเมินผลกำรจัดกำรศึกษำทั้งในส่วนกลำง และส่วนภูมิภาคยังไม่มี่ประสิทธิภำพเท่ำที่คว่ำร ซึ่งสอดคล้องกับกำรวิจัยของ อ่ำรีผีน เทพลักษณ์ (2530 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษำกำรวำงแผนพัฒนำกำร ประถมศึกษำ ของสำนักรำงำนกำรประถมศึกษำจังหวัด เขตกำรศึกษำ 2 พบว่ำ ปัญหำเกี่ยวกับกำรวำงแผนพัฒนำกำรประถมศึกษำส่วนหนึ่ง คือ ขำดกำรจัด ระบบ กำรกำหนดหน่วำงงำนและบุคคลำกรเพื่อกำรติดตำม ควบคุมก่ำกับและ กำรประเมินผล นอกจำกนี้กำรประเมินผลและแผนงำนโครงกำรที่ผ່ำนมำยัง ไม่ได้ นำไปใช้ประโยชน์เป็นเท่ำมูลย้อนกลับเพื่อกำรตอบเท่น ปรับปรุง หรือ เพื่อกำรวำงแผนใหม่อย่ำงจริงจัง

กำรพัฒนำชนบท

กำรพัฒนำชนบท เป็นกำรภักจที่สำคัญยิ่ง พระบ่ำทสมเด็จพะบรมิน ทรมหำภูมิพลอดุลยเดช ทรงมีพระบรมรำชโศวำทพระรำชทำนแก่คณะผู้บริหำร เร่งรัดพัฒนำชนบทระดับผู้ว่ำรำชกำรจังหวัด ณ พระที่นั่งอัมพรสถำน เมื่อ วันที่ 13 มิถุนำยน 2512 ตอนหนึ่ง (สำนักรำงำนคณะกรรมกำรกำรประถม ศึกษำแห่งชำติ, 2531) คว่ำมว่ำ

...การพัฒนาชนบทเป็นงานที่สำคัญ เป็นงานที่ยาก เป็นงานที่จะต้องทำให้ได้ด้วยความสามารถ ด้วยความเฉลียวฉลาด คือทั้งเฉลียวทั้งฉลาด ต้องทำด้วยความบริสุทธิ์ใจ มิใช่มุ่งที่จะหากินด้วยวิธีการใด ๆ ใครอยหากหากินขอให้ลาออกจากตำแหน่งไปทำการค้าดีกว่า เพราะถ้าผิดพลาดไปแล้วบ้านเมืองเราจะล่มจม และเมื่อบ้านเมืองของเราล่มจมแล้วเราอยู่ไม่ได้ ก็เท่ากับเสียหายหมดทุกอย่าง...

จากความสำคัญนี้จึงมีผู้เสนอแนวคิดในการพัฒนาชนบทไว้ ดังนี้

จักรกฤษณ์ นรนิติผดุงการ (2527 : 15) กล่าวว่า การพัฒนาชนบท คือ การปรับปรุงมาตรฐานความเป็นอยู่ของประชาชนผู้มีรายได้น้อยที่อาศัยอยู่ในชนบท และการทำให้กระบวนการพัฒนานั้นเป็นกระบวนการที่สามารถดำเนินการต่อไปได้ด้วยตนเอง

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (2529 : 17) กล่าวว่า การพัฒนาชนบท หมายถึง กระบวนการในการพัฒนาความคิด ความสามารถ ความร่วมมือ ของรัฐและประชาชนในอันที่จะส่งเสริมและปรับปรุงคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น ให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นในตนเองสามารถช่วยตนเองและชุมชนได้ในที่สุด

เสรี สุวรรณประเสริฐ (2533 : 29) กล่าวว่า การพัฒนาชนบทนั้น ควรเน้นในการที่จะให้ชาวบ้านได้พึ่งตนเองทุกด้าน เพื่อให้ชาวบ้านมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีการกินดีอยู่ดี การศึกษาดี สุขภาพอนามัยสมบูรณ์และรวมไปถึงวัฒนธรรม จริยธรรม ค่านิยมทางการเมือง โดยให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในทุก ๆ ขั้นตอน หรือให้เขาเหล่านั้นได้เห็นถึงความสำคัญและถือว่างานพัฒนาชนบทเป็นงานของพวกเขาเอง

การพัฒนาชนบทในระยะของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 1-4 กล่าวได้ว่า ผลของการพัฒนายังไม่กระจายไปสู่ประชาชนอย่างทั่วถึงในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 จึงได้ให้ความสนใจการพัฒนาชนบทอย่างจริงจัง

โดยเร่งให้ดำเนินการในพื้นที่ล้าหลังที่เป็นเป้าหมายเพื่อการพัฒนา รวม 286 อำเภอ 12,586 หมู่บ้าน ใน 38 จังหวัด การดำเนินการได้ผลคืบหน้าไปมาก แต่ยังมีปัญหาที่จะต้องดำเนินการต่อไป รัฐบาลจึงได้กำหนดเป็นนโยบายหลักที่สำคัญยิ่งของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 (สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2533 : 1) กระทรวงศึกษาธิการเป็นกระทรวงหลักกระทรวงหนึ่งที่กำลังดำเนินงานพัฒนาชนบท กองแผนงาน สำนักงาน ปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ (2533 : 3-17) ได้กล่าวถึงผลการประเมินแผนพัฒนาการศึกษา ระยะที่ 6 ช่วงครึ่งแผนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชนบทว่า เพื่อให้เด็กทุกคนได้เข้าเรียนชั้นประถมศึกษาเฉพาะชนบทได้จัดตั้งโรงเรียนขึ้นโดยเฉลี่ย 2 หมู่บ้านต่อ 1 โรงเรียน และจัดบริการพิเศษที่เหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่น เช่น ครูเดินสอนตามห่อมบ้าน การจัดการจักรยานให้นักเรียนขี่ใช้ เป็นต้น รณรงค์ให้เรียนต่อในระดับมัธยมศึกษา โดยจัดโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตชนบทยากจน 38 จังหวัด จัดหน่วยการเรียนในชนบทห่างไกล ให้หน่วยงานทางการศึกษา สถานศึกษา และศาสนสถานเป็นศูนย์กลางในการบริการชุมชน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน จัดอบรมผู้นำทางการกีฬาหมู่บ้านเป้าหมายในเขตชนบทยากจน

นอกจากนี้สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้กล่าวถึงมาตรการในการพัฒนาชนบทไว้ในร่างวัตถุประสงค์นโยบาย และมาตรการของแผนพัฒนาการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม ระยะที่ 7 มีประเด็นที่น่าสนใจ คือ การจัดการศึกษาและพัฒนาเพื่อขจัดระดับภูมิปัญญาและความสามารถในการแก้ปัญหาของคนในท้องถิ่น ประสานความร่วมมือในการจัดระหว่างส่วนกลางและส่วนภูมิภาค สถานศึกษาระดับต่าง ๆ องค์กรและมูลนิธิ เพื่อพัฒนาสถานประกอบการชุมชนและแหล่งภูมิปัญญาท้องถิ่น สนับสนุนให้โรงเรียนชุมชน ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนและสถานการศึกษาอื่น ๆ ในท้องถิ่นวางระบบเครือข่ายการเรียนรู้ ระดับจังหวัด อำเภอ และหมู่บ้าน เพื่อเป็นศูนย์ข้อมูลและแหล่งการเรียนรู้

การศึกษาของรัฐและเอกชน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2521 มาตราที่ 60 ได้กล่าวถึงแนวนโยบายแห่งรัฐในการจัดการศึกษาว่า

รัฐพึงส่งเสริมและบำรุงการศึกษาอบรมและการฝึกอาชีพตามความเหมาะสมและความต้องการของประเทศ

การจัดระบบการศึกษาอบรมเป็นหน้าที่ของรัฐโดยเฉพาะ สถานศึกษาทั้งปวงย่อมอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของรัฐ

รัฐพึงช่วยเหลือผู้ยากไร้ให้ได้รับทุนและปัจจัยต่าง ๆ ในการศึกษาอบรมและการฝึกอาชีพ

การศึกษาอบรมภาคบังคับในสถานศึกษาของรัฐจะต้องจัดให้โดยไม่เก็บค่าเล่าเรียน

การศึกษาอบรมขั้นอุดมศึกษา รัฐพึงจัดให้สถานศึกษาดำเนินกิจกรรมของตนเองได้ โดยอิสระภายในขอบเขตที่กฎหมายกำหนด

การพัฒนาประเทศทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมให้เจริญก้าวหน้า นั้น คุณภาพของทรัพยากรมนุษย์มีความสำคัญอย่างยิ่ง การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ดังนั้นจึงถือเป็นหน้าที่ที่สำคัญของรัฐในการจัดการศึกษาของชาติ แต่อย่างไรก็ตามรัฐแต่เพียงผู้เดียวก็ไม่อาจรับภาระในการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนได้อย่างทั่วถึงและเพียงพอ แนวนโยบายตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 จึงเปิดโอกาสให้เอกชนที่มีความสามารถความเหมาะสมและมีเจตน์จำนงที่จะจัดการศึกษาเพื่อประโยชน์ส่วนรวมร่วมรับภาระในการจัดการศึกษาได้โดยไม่แสวงหาผลกำไรเกินควร โดยรัฐจะต้องส่งเสริมสถานศึกษาเอกชนให้มีความคล่องตัวในการดำเนินงานทั้งทางด้านการบริหารและการพัฒนาทางวิชาการ รวมทั้งส่งเสริมการปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษาเอกชนทุกระดับและทุกประเภท เพื่อให้การจัดการศึกษาของเอกชนมีมาตรฐานอย่างน้อยทัดเทียมกับการจัดการศึกษาของรัฐ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2532 : 1-2) จากการศึกษาเรื่องรายได้รายจ่ายของโรงเรียนเอกชน พบว่า แนวโน้มของความจำเป็น

ที่จะต้องพึ่งพิงเงินอุดหนุนจากรัฐบาลมีมากขึ้น ส่วนโรงเรียนที่อยู่ในฐานะที่พอจะเลี้ยงตัวเองได้ รายรับสุทธิที่ได้ก็ต่ำกว่าค่าเสียโอกาสของที่ดินที่เป็นที่ตั้งของโรงเรียนมาก (สุภัฏญา นิซังกร, 2532 : บทคัดย่อ)

สำหรับแนวโน้มการจัดการอาชีวศึกษาในช่วงครึ่งแผนแรกของแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 หรือระหว่างปีการศึกษา 2530-2532 มีแนวโน้มการผลิตกำลังคนระดับต่ำกว่า ปริมาณลดลงทั้งภาครัฐและเอกชน โดยลดลงประมาณร้อยละ 10 และ 5 ต่อปีตามลำดับ โดยประเภทวิชาที่ลดลงมาก ได้แก่ คหกรรม เกษตรกรรม ช่างอุตสาหกรรม ส่วนประเภทวิชาการบริหารธุรกิจและพาณิชยกรรมมีแนวโน้มสูงขึ้นเล็กน้อย (เกษร สิทธิภูประเสริฐ และคณะ, 2533 : 54-63)

กองแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ (2533 : 15) ได้กล่าวถึงปัญหาทางด้านการศึกษาเอกชนว่า สถานศึกษาเอกชนขนาดเล็กส่วนหนึ่งมีคุณภาพต่ำ เพราะอุปกรณ์การเรียนการสอนไม่เพียงพอ ครูมีคุณภาพไม่เพียงพอ การนิเทศการศึกษาหรือการช่วยเหลือทางวิชาการในรูปแบบต่าง ๆ ยังดำเนินการได้น้อยและไม่ทั่วถึง เอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาน้อย และการใช้ทรัพยากรยังไม่ประหยัดทั้งยังมีความสูญเปล่าในการจัดการศึกษาบางประการ เช่น การตกซ้ำชั้น และการออกกลางคัน เป็นต้น

ผลจากการดำเนินการและปัญหาอุปสรรค กระทรวงศึกษาธิการ จึงได้กำหนดเป็นวัตถุประสงค์ ในร่างวัตถุประสงค์ นโยบาย และมาตรการของแผนพัฒนาการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม ระยะที่ 7 ดังนี้

สนับสนุนและส่งเสริมในภาคเอกชน องค์กรหรือสมาคมต่าง ๆ ทั้งในและนอกประเทศ ได้มีส่วนร่วมและแบ่งเบาภาระของรัฐ ในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กในวัยก่อนเกณฑ์ภาคบังคับ มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา ทั้งในและนอกระบบโรงเรียน

จากความจำเป็นและความสำคัญของการจัดการศึกษา ทั้งภาครัฐและเอกชนดังกล่าวภารกิจของนักวิชาการศึกษาในการส่งเสริมการศึกษาของรัฐและเอกชนจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาประเทศโดยส่วนรวม

มาตรฐานและคุณภาพการศึกษา

บทบาทหน้าที่ที่สำคัญประการหนึ่งของนักวิชาการศึกษา คือ การส่งเสริมมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ได้กล่าวว่า มาตรฐาน หมายถึง สิ่งที่เกี่ยวข้องเป็นหลักสำหรับ เข้มกำหนด สำหรับคุณภาพ หมายถึง ลักษณะความดี ลักษณะประจำบุคคล หรือสิ่งของ

แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 ได้กล่าวถึง มาตรฐาน และคุณภาพการศึกษาว่า ให้จัดวางหลักการและมาตรการปรับปรุงส่งเสริม มาตรฐานการศึกษาในสถานศึกษาของรัฐของท้องถิ่นและของเอกชน ให้มี คุณภาพไม่ต่ำกว่าระดับที่กำหนด... ให้จัดสรรวัสดุ อุปกรณ์ทางการศึกษา ตลอดจนจัดหาวิทยากร และเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้ในการศึกษาอย่าง เหมาะสมแก่สภาพท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมความเท่าเทียมกันในคุณภาพของการ ศึกษา ทั้งที่จัดในระบบโรงเรียน และนอกระบบโรงเรียน... ส่งเสริมให้ สถาบันการศึกษาของรัฐ ของท้องถิ่น และของเอกชน ได้ร่วมมือกันส่งเสริม มาตรฐานการศึกษา (ภิญโญ สาธร, 2526 : 371-372)

กาญจณี จิระทัศน์ประสูต, กุลจิตรา กังคานนท์ และวิจิตรา ประสาทเวทยกุล (2533 : 11-19) ได้กล่าวถึงการพัฒนามาตรฐานการ ศึกษาที่ได้ดำเนินการในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 ได้แก่ การพัฒนาผู้บริหารการศึกษา มีความพยายามในการปรับปรุงหลักสูตรให้ดีขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของผู้เข้ารับการอบรม การพัฒนา มาตรฐานการศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามทางราชการจัดครู เข้าไปช่วยสอนให้เงินอุดหนุนทางด้านอุปกรณ์การศึกษาเฉลี่ยประมาณ 50 บาท/นักเรียน 1 คน/ปี และยังช่วยเหลือในรูปของการประชุมสัมมนา ประเภทต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาเอกชนร่วมกับทบวงมหาวิทยาลัยจัดทำคู่มือเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ การศึกษาของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญ รวมทั้งให้เงินอุดหนุนรายหัว เหมือนที่แล้วมา มีการตรวจสอบการดำเนินการจัดการศึกษา เช่น บุคลากร

อาคารสถานที่ ทรัพย์สิน และการบัญชี เป็นอาทิ เพื่อประกันมาตรฐานขั้นต่ำของการจัดการศึกษา การพัฒนาการวัดผล ทั้งด้านการพัฒนาเครื่องมือวัดผลวิชาหลัก และการทดสอบสัมฤทธิ์ผลนักเรียนระดับต่าง ๆ รวมกันทุกสิ่งกีด เช่น ป.6 ม.3 และ ม.6 เป็นต้น การรับรองมาตรฐานการศึกษาซึ่งเป็นงานใหม่ตามแผนที่กำหนดไว้ สำนักงานศึกษาธิการเขตจะเป็นผู้ดำเนินการรับรองวิทยะฐานะ โดยแบ่งออกเป็น การรับรองโปรแกรมการศึกษาและการรับรองสถานศึกษา

กองแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ (2533 : 13-14) กล่าวถึงปัญหาด้านปริมาณและคุณภาพการศึกษาที่ดำรงอยู่และเป็นภารกิจที่กระทรวงศึกษาธิการต้องดำเนินการในอนาคตว่า การจัดการศึกษาภาคบังคับยังทำได้ไม่ทั่วถึง เนื่องจากผู้ที่ไม่ได้เข้าเรียนอาศัยอยู่ในท้องถิ่นกันดาร ผู้ปกครองยากจน ผู้ปกครองย้ายถิ่น และผู้ปกครองให้ทำงานบ้าน การขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่ผ่านมายังจัดไม่ได้สมบูรณ์ ขาดงบประมาณ ขาดความพร้อม ผู้ปกครองไม่เห็นความสำคัญ อีกทั้งมีความแตกต่างในคุณภาพของสถานศึกษาเนื่องจากขาดมาตรฐานในการจัดสรรทรัพยากรให้แก่สถานศึกษาอย่างเหมาะสม หลักสูตรในแต่ละระดับยังไม่ยืดหยุ่นและตอบสนองต่อความต้องการของเรียน การเรียนการสอนไม่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนยังไม่เป็นที่น่าพอใจ บางระดับการศึกษายังต่ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มทักษะคณิตศาสตร์ และกลุ่มเสริมประสบการณ์ชีวิตในระดับประถมศึกษา และวิชาวิทยาศาสตร์ในระดับมัธยมศึกษา ระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา ขาดแคลนครูที่มีคุณภาพบางสาขา การฝึกปฏิบัติด้านช่างในระดับอาชีวศึกษาไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร เพราะวัสดุอุปกรณ์ในการฝึกไม่ทันสมัยรวมทั้งได้รับจัดสรรค่าวัสดุฝึกปฏิบัติไม่เพียงพอ

อุไรวรรณ แสงหิรัญ (2533 : 32-37) กล่าวถึง ปัญหาด้านการพัฒนาคุณภาพ การศึกษา ในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 ว่า แม้จะได้มีการพัฒนาคุณภาพการสอนของ ครู อาจารย์ เพิ่มวัสดุอุปกรณ์ให้มากขึ้น รวมทั้งจัดหลักสูตรใหม่ให้เนื้อหาสาระเพิ่มขึ้น แต่ก็พบว่า การดำเนินการตาม

แนวทางดังกล่าวยังไม่บรรลุผลเนื่องจากการเรียนการสอนยังเน้นการเรียนต่อระดับสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักสูตรในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ซึ่งโรงเรียนส่วนใหญ่เปิดสอนวิชาเลือกที่เป็นวิชาการมากกว่าวิชาชีพ เนื่องจากขาดครูวิชาชีพ อุปกรณ์ และสถานฝึกงานอาชีพ การเรียนการสอนในระดับต่าง ๆ ยังมิได้ให้ความสำคัญมากนักในด้านการเสริมสร้าง และปลูกฝัง คุณธรรม จริยธรรม นิสัยรักการทำงานและความสามารถในการคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ ตลอดจนทักษะในการวางแผนและการเป็นผู้นำให้เกิดในตัวผู้เรียน นอกจากนี้ยังกล่าวถึงความต้องการพัฒนาการศึกษาเน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถทางปัญญา คุณธรรม จริยธรรม และทักษะในการประกอบอาชีพ จากความสำคัญและปัญหาอุปสรรคที่กล่าวแล้ว กระทรวงศึกษาธิการ ได้ตระหนักและให้ความสำคัญ โดยกำหนดเป็นวัตถุประสงค์ ในร่าง วัตถุประสงค์ นโยบายและมาตรการของแผนพัฒนาการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม ระยะที่ 7 ดังนี้

พัฒนาคุณภาพการศึกษาทุกระดับทุกประเภท มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมและมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ได้แก่ การประกอบสัมมาอาชีพะ มีคุณธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ซื่อสัตย์ ตรงต่อเวลา มีความขยันหมั่นเพียร มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สงวนรักษาสิ่งแวดล้อม และทศพิธราชธรรมชาติ เคารพยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

พัฒนาวิชาการทั้งความรู้ปัจจุบันและความรู้ใหม่ โดยส่งเสริมการวิจัยเพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการ และผสมผสานระหว่างความรู้สากล และความรู้ท้องถิ่น รวมถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น อันจะก่อให้เกิดผลในการแก้ปัญหาและพัฒนาสังคม

นักวิชาการศึกษาในส่วนภูมิภาค ซึ่งควรจะเป็นผู้ที่มิบทบาททั้งการเป็นผู้นำและผู้ประสานงานทางวิชาการ ภายในพื้นที่รับผิดชอบ (สมุทรบรรณพงษ์, อัลดำเนา : 11) จึงมีภารกิจอันสำคัญยิ่งในการดำเนินการ เพื่อให้คุณภาพการศึกษาในพื้นที่รับผิดชอบบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษาดังต่อไปนี้

อรรรถ ปานะเจริญ (2530 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด อำเภอ และนักวิชาการศึกษา เกี่ยวกับบทบาทของนักวิชาการศึกษาจังหวัด สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด พบว่ามีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าบทบาทที่นักวิชาการศึกษาจังหวัดปฏิบัติในงานด้านต่าง ๆ ทั้ง 4 ด้าน ในระดับมากและปานกลาง โดยปรากฏว่าในงานข้อมูลแผนงานและโครงการ และงานประสานงานและการใช้ทรัพยากรร่วมกัน มีการปฏิบัติในระดับมาก ส่วนงานตรวจนิเทศและติดตามผล และงานกิจการพิเศษมีการปฏิบัติในระดับปานกลาง สำหรับการศึกษาปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงาน พบว่าทุกทุกงานมีปัญหาอุปสรรคในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านกิจการพิเศษ พบว่ามีปัญหาอุปสรรคในระดับน้อย

จวิยะ วิโรจน์ (2531 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาการปฏิบัติงานของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด พบว่าปฏิบัติงานโดยยึดแนวทางปฏิบัติในฐานะที่เป็นบุคลากรในองค์การกลางทางการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรมในระดับจังหวัดของกระทรวงศึกษาธิการเป็นหลัก การปฏิบัติในหมวดงานข้อมูลแผนงานและโครงการ และหมวดงานตรวจนิเทศและติดตามผล ส่วนใหญ่ใช้วิธีปฏิบัติตามกรอบนโยบายและแนวทางปฏิบัติงานที่กระทรวง กรม และจังหวัดกำหนด ในหมวดงานประสานงานและกิจการการศึกษาและหมวดงานกิจการพิเศษ ส่วนใหญ่ปฏิบัติโดยใช้วิธีประสานงานกับหน่วยงานและสถานศึกษากิจการกรมการปฏิบัติงานที่นักวิชาการใช้ปฏิบัติในแต่ละเรื่องในแต่ละหมวดงานยังไม่สนองรองรับซึ่งกันและกัน นอกจากนั้นยังพบอีกว่านักวิชาการศึกษายังประสบปัญหาต่าง ๆ ในระดับมากเป็นส่วนใหญ่ ปัญหาสำคัญได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ และปัญหางบประมาณ ปัญหาโครงสร้าง และระบบบริหารงานของกระทรวงศึกษาธิการ ปัญหาการได้รับมอบหมายงานนอกเหนือหน้าที่และปัญหาอันเนื่อง

มาจากความมุ่งหวังก้าวหน้าในหน้าที่ราชการของตัวนักวิชาการศึกษาเอง
 ทัศนีย์ ศรีสุภะ (2527 ข : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การบริหาร
 งานวิชาการของศึกษาธิการจังหวัดตามทัศนะของศึกษาธิการอำเภอ และผู้
 บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 11
 พบว่า ศึกษาธิการจังหวัดบริหารงานวิชาการโดยส่วนรวมอยู่ในระดับ
 ปานกลาง โดยมีการบริหารงานด้านการวางแผนการศึกษามากกว่าด้านการ
 นิเทศและติดตามผลการศึกษา

พิทยา เข้าวเหม (2531 : 80) ศึกษาพฤติกรรมการบริหารงาน
 ที่เป็นจริงและคาดหวังของศึกษาธิการอำเภอ ตามทัศนะของศึกษาธิการจังหวัด
 นายอำเภอ และศึกษาธิการอำเภอในประเทศไทย พบว่า พฤติกรรมการ
 บริหารงานของศึกษาธิการอำเภอ ที่เป็นจริงด้านการบริหารงานวิชาการอยู่
 ในลำดับท้ายสุด จากพฤติกรรมการบริหารงานทั้ง 4 ด้าน คือ การบริหาร
 งานนันทนาการและการเงิน การบริหารงานบุคคล การบริหารความสัมพันธ์
 กับชุมชน และการบริหารงานทางวิชาการ ส่วนการบริหารงานที่คาดหวังนั้น
 ศึกษาธิการจังหวัดเห็นว่า การบริหารงานทางวิชาการอยู่ในอันดับที่สาม
 ในขณะที่นายอำเภอและศึกษาธิการอำเภอเห็นว่าการบริหารงานทางวิชาการ
 อยู่ในอันดับท้ายสุด

จะเห็นว่างานทางด้านวิชาการของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด
 มีความสำคัญและมีผลกระทบต่อระบบการศึกษาโดยส่วนรวมเป็นอย่างยิ่ง
 ดังนั้น การศึกษาสภาพและปัญหาในการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษาซึ่ง
 เป็นผู้ปฏิบัติภารกิจทางด้านวิชาการของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดย่อมต้อง
 เป็นประโยชน์ทั้งสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและระบบการศึกษาโดยส่วน
 รวมอย่างแน่นอน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive method) เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบ ความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษา ระดับจังหวัด ผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอ และนักวิชาการศึกษา ที่มีต่อ สภาพและปัญหาการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการ จังหวัด ในภาคใต้ รวมทั้งอุปสรรคและแนวทางแก้ไข เพื่อให้ได้ผลวิจัยตาม วัตถุประสงค์ จึงได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประชากร เครื่องมือและวิธีสร้าง การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ วิธีรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับดังนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 3 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้บริหารการศึกษา ระดับจังหวัดประกอบด้วยผู้ดำรงตำแหน่งศึกษาธิการจังหวัด (ศจจ.) และผู้ช่วย ศึกษาธิการจังหวัด (ผช.ศจจ.) กลุ่มผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอประกอบด้วยผู้ดำรงตำแหน่งศึกษาธิการอำเภอ (ศจอ.) และผู้ช่วยศึกษาธิการอำเภอ (ผช.ศจอ.) และนักวิชาการศึกษา ในการวิจัยครั้งนี้ กลุ่มผู้บริหารการศึกษา ระดับจังหวัด มีจำนวน 39 คน กลุ่มผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอ มีจำนวน 231 คน และนักวิชาการศึกษา มีจำนวน 77 คน รวมประชากรทั้งหมด 347 คน ดังรายละเอียดในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรจำแนกตามตำแหน่ง

	ผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด		ผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอ		นักวิชาการ ศึกษา	รวม
	ศษจ.	ผช.ศษ.จ.	ศชอ.	ผช.ศชอ.		
นราธิวาส	1	2	11	6	6	26
ปัตตานี	1	2	12	7	5	27
ยะลา	1	1	6	4	4	16
สตูล	1	1	6	5	4	17
สงขลา	1	2	13	13	6	35
นัทลุง	1	2	10	8	7	28
นครศรีฯ	1	2	17	16	7	43
สุราษฎร์	1	2	15	11	7	36
ชุมพร	1	1	8	7	4	21
ภูเก็ต	1	2	3	3	5	14
กระบี่	1	2	7	7	5	22
ตรัง	1	2	8	7	6	24
พังงา	1	2	7	6	6	21
ระนอง	1	2	4	4	5	16
รวมแต่ละ ตำแหน่ง	14	25	127	104	77	347
รวมตาม กลุ่มตัว อักษร	39		231		77	347

เครื่องมือและวิธีสร้าง

1. เครื่องมือ

การวิจัยนี้ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษา ระดับจังหวัด ผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอ และนักวิชาการศึกษาที่มีต่อระดับการปฏิบัติภารกิจและปัญหาของนักวิชาการศึกษาปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไข โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 6 ข้อ เพื่อสอบถามเกี่ยวกับตำแหน่ง พื้นที่การปฏิบัติภารกิจประสบการณ์ในตำแหน่ง วุฒิสูงสุด อายุ และเพศ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อระดับการปฏิบัติภารกิจ และปัญหาของนักวิชาการศึกษา มีลักษณะเป็นแบบประมาณค่า (Rating scale) จำนวน 96 ข้อ เพื่อสอบถามการปฏิบัติภารกิจในงาน 4 งาน คือ งานแผนงานและสารสนเทศ งานติดตามประเมินผลและพัฒนาชนบท งานส่งเสริมการศึกษาของรัฐและเอกชน และงานส่งเสริมมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา ในแต่ละข้อมีระดับการปฏิบัติภารกิจให้เลือก 5 ระดับ คือ

ระดับการปฏิบัติภารกิจและ/หรือปัญหา มากที่สุด	ให้มีคะแนนเท่ากับ	5
ระดับการปฏิบัติภารกิจและ/หรือปัญหา มาก	ให้มีคะแนนเท่ากับ	4
ระดับการปฏิบัติภารกิจและ/หรือปัญหา ปานกลาง	ให้มีคะแนนเท่ากับ	3
ระดับการปฏิบัติภารกิจและ/หรือปัญหา น้อย	ให้มีคะแนนเท่ากับ	2
ระดับการปฏิบัติภารกิจและ/หรือปัญหา น้อยที่สุด	ให้มีคะแนนเท่ากับ	1

ตอนที่ 3 ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไข มี 2 ส่วน คือแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 15 ข้อ สอบถามปัญหาอุปสรรค และแบบปลายเปิด (Open-end) เพื่อสอบถามปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขจำนวน 2 ข้อ รวม 17 ข้อ

2. การสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ควรใช้แบบสอบถามที่พิมพ์ด้วยหมึกสีน้ำเงินและสีเขียว (สุชีรา ภักทรายุตวรรัตน์, 2532 : 11) ดังนั้นผู้วิจัยจึงดำเนินการสร้างแบบสอบถามตามขั้นตอน ดังนี้

2.1 ศึกษากรอบโครงสร้างการบริหารงาน ตามแผนอัตรากำลัง 3 ปี รอบที่ 2 (ปี 2533-2535) ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ทฤษฎีเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องรวมทั้งแบบสอบถามของ จริยะ วิโรจน์ (2531 : 152-176) วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเพื่อกำหนดขอบเขตของการศึกษาวิจัย และกำหนดเครื่องมือที่จะใช้ในการรวบรวมข้อมูล

2.2 สร้างข้อคำถามตามขอบเขตของการวิจัยให้เหมาะสมกับเครื่องมือที่จะใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล นำไปทดลองใช้ (Try out) และปรับปรุง

2.3 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปจัดทำแบบสอบถามฉบับจริงใช้สีของหมึกพิมพ์เป็นสีน้ำเงิน

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรง (Validity) และความเที่ยง (Reliability) ทั้งด้านเนื้อหาและภาษาของข้อกระทงตรวจสอบความจริงใจแต่ละคู่เพื่อให้สื่อความหมายได้ใกล้เคียงกัน

2. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงไปทำการทดลองใช้ (Try out) โดยนำไปให้กลุ่มประชากรในจังหวัดยะลา จำนวน 30 คน ทดลองทำเพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient alpha) ให้สูตร

$$r_{tt} = \frac{k}{k-1} \left(1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right)$$

เมื่อ r_{tt} แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ

k แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม

$\sum s_i^2$ แทน ผลรวมความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

s_t^2 แทน ความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

ปรากฏว่าได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามรวมทั้งฉบับที่ระดับ 0.9615 แสดงว่า แบบสอบถามทั้งฉบับมีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย ขอความร่วมมือสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ ในการจัดเก็บข้อมูล
2. ส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์ และจัดส่งรวบรวมเองในบางส่วน
3. ส่งไปรษณีย์บัตรติดตามแบบสอบถามที่ยังไม่ได้จัดส่งกลับคืนโดยติดตาม 2 ครั้ง ได้แบบสอบถามคืนจำนวน 308 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 88.76

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทุกฉบับแล้ว นำข้อมูลที่ได้ไปประมวลผล โดยคำนวณหาค่าต่าง ๆ ดังนี้

1. ค่าสถิติพื้นฐาน เช่น ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อมูล สถานภาพของผู้ตอบ ได้แก่ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในตำแหน่ง อายุ วุฒิสูงสุด และเพศ
2. ค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของแบบสอบถาม เป็นรายข้อแล้วนำมาหาค่าคะแนนเฉลี่ยกลุ่มรวม (Mean of Combine Group) และประเมินระดับการปฏิบัติภารกิจและระดับปัญหาตามเกณฑ์การประเมินค่าความคิดเห็นของ เบสท์ (Best, 1963 : 159) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 3.6668-5.0000 หมายความว่า ปฏิบัติภารกิจหรือมีปัญหา
ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.3334-3.6667 หมายความว่า ปฏิบัติภารกิจหรือมีปัญหา
ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.0000-2.3333 หมายความว่า ปฏิบัติภารกิจหรือมีปัญหา
ในระดับน้อย

3. เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นที่มีต่อระดับการปฏิบัติภารกิจ และระดับปัญหาทั้ง 4 ด้าน ของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด อำเภอ และ นักวิชาการศึกษา โดยทดสอบค่าเอฟ (F-test) ตามสมมติฐาน และวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้โดยใช้สูตร

$$F = \frac{MS_B}{MS_W}$$

เมื่อ F แทน ค่าสถิติที่จะใช้พิจารณา

MS_B แทน ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองระหว่างกลุ่ม

MS_W แทน ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองภายในกลุ่ม

(ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2531 : 95-98)

4. การทดสอบค่าเอฟ (F-test) เมื่อพบว่ามีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ก็ใช้การทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพหุคูณ ตามวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method) วิเคราะห์ข้อมูลเป็นรายคู่จากสูตรดังนี้

$$s = \sqrt{(p-1)F_{(\alpha; v_1, v_2)} \left[MS_{\text{error}} \sum_{j=1}^p \frac{c_j^2}{n_j} \right]}$$

เมื่อ	S	แทน	ค่าวิกฤตของเชฟเฟ
	$F_{(\alpha; v_1, v_2)}$	แทน	ค่าจากการเปิดตาราง F เมื่อ v_1 คือ ดีกรีอิสระตัวเศษมีค่าเท่ากับ $p-1$ และ v_2 คือค่าดีกรีอิสระตัวส่วนของ MS_{error}
	P	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
	c_j	แทน	สัมประสิทธิ์การเปรียบเทียบ
	n_j	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม
	MS_{error}	แทน	ความคลาดเคลื่อนของความแปรปรวน

(Kirk, 1982 : 121-122)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเรื่อง สภาพและปัญหาในการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภาคใต้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานของการวิจัยตามลำดับดังนี้

1. ตอนที่ 1 เป็นรายละเอียดเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามในด้านตำแหน่ง พื้นที่การปฏิบัติภารกิจของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานของการวิจัย สภาพและปัญหาในการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภาคใต้ ได้แก่

2.1 เป็นการศึกษาสภาพและปัญหาในการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภาคใต้ 4 ด้านคือ ด้านงานแผนงานและสารสนเทศ งานติดตามประเมินผลและการพัฒนาชนบท งานส่งเสริมการศึกษาของรัฐและเอกชน และงานส่งเสริมมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา

2.2 เป็นการเปรียบเทียบสภาพและปัญหาในการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภาคใต้ ระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด อำเภอ และนักวิชาการศึกษา

2.3 เป็นการเปรียบเทียบสภาพและปัญหาในการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภาคใต้ระหว่างความคิดเห็นของประชากรที่ทำการศึกษา ในพื้นที่เขตการศึกษา 2, 3 และ 4

3. ตอนที่ 3 เป็นการศึกษาปัญหา และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภาคใต้

สำหรับรายละเอียดของแต่ละตอนจะได้นำเสนอเป็นลำดับต่อไป

1. ตอนที่ 1 รายละเอียดการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพด้านต่าง ๆ ของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด ผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอ และนักวิชาการศึกษานักงานศึกษาธิการจังหวัดภาคใต้ ที่เป็นประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ดังผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏตามตาราง 2 และ 3

ตาราง 2 รายละเอียดของประชากรที่นำมาวิเคราะห์ จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ปฏิบัติงาน

ตำแหน่งหน้าที่	ประชากร	จำนวน แบบสอบถาม ที่ได้รับคืน	คิดเป็น ร้อยละ
ผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด	39	26	66.67
ผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอ	231	212	91.77
นักวิชาการศึกษา	77	70	90.91
รวม	347	308	88.76

จากตาราง 2 ประชากรทั้งสิ้น 347 คน ได้รับแบบสอบถามคืน 308 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 88.76 ผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัดได้รับแบบสอบถามคืน 26 ฉบับ จากประชากร 39 คน คิดเป็นร้อยละ 66.67 ผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอได้รับแบบสอบถามคืน 212 ฉบับ จากประชากร 231 คิดเป็นร้อยละ 91.77 และนักวิชาการศึกษาได้รับแบบสอบถามคืน 70 ฉบับ จากประชากร 77 คน คิดเป็นร้อยละ 90.91

เมื่อพิจารณาประชากรจำแนกตามพื้นที่ปฏิบัติการวิจัย ผลปรากฏดังตาราง 3

ตาราง 3 รายละเอียดของประชากรที่นำมาวิเคราะห์ จำแนกตาม
พื้นที่ปฏิบัติการทั้ง 4 ด้าน

พื้นที่ปฏิบัติการ	จำนวนคน	คิดเป็นร้อยละ
เขตการศึกษา 2	58	18.8
เขตการศึกษา 3	157	51.0
เขตการศึกษา 4	93	30.2
รวม	308	100.0

จากตาราง 3 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยรวมทั้งหมด จำนวน 308 คน จำแนกตามพื้นที่ปฏิบัติการในเขตการศึกษา 2 จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 18.8 เขตการศึกษา 3 จำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 51.0 และปฏิบัติการในเขตการศึกษา 4 จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 30.2

2. ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ และสมมติฐานของการวิจัย สภาพและปัญหาในการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภาคใต้ตามความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด อำเภอ และนักวิชาการศึกษา และตามความคิดเห็นของประชากรที่ทำการศึกษาในพื้นที่เขตการศึกษา 2, 3 และ 4 ดังนี้

2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลสภาพและปัญหาในการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภาคใต้ 4 ด้านคือ ด้านงานแผนงานและสารสนเทศ งานติดตามประเมินผลและการพัฒนาชนบท งานส่งเสริมการศึกษาของรัฐและเอกชน และงานส่งเสริมมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา โดยจะกล่าวเป็นลำดับต่อไปนี้

2.1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยภาพรวมและรายด้านของสภาพและปัญหาในการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภาคใต้ตามความคิดเห็นของประชากรที่ทำการศึกษาทั้งหมด ผลปรากฏดังตาราง 4

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพและปัญหาในการปฏิบัติภารกิจ
ของนักวิชาการศึกษา โดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน ตามความคิดเห็นของประชากร
ที่ทำการศึกษาทั้งหมด

ด้านที่	งานตามภารกิจ	ระดับการปฏิบัติตามภารกิจ			ระดับปัญหา		
		$\bar{X}$	SD	ระดับการปฏิบัติ	$\bar{X}$	SD	ระดับปัญหา
1	งานแผนงานและสารสนเทศ	2.91	0.95	ปานกลาง	2.79	0.69	ปานกลาง
2	งานติดตามประเมินผลและ การพัฒนาชนบท	3.08	0.51	ปานกลาง	2.81	0.59	ปานกลาง
3	งานส่งเสริมการศึกษาของรัฐ และเอกชน	2.91	0.72	ปานกลาง	2.29	0.71	น้อย
4	งานส่งเสริมมาตรฐาน และคุณภาพการศึกษา	2.95	0.73	ปานกลาง	2.41	0.78	ปานกลาง
รวม		3.03	0.56	ปานกลาง	2.58	0.56	ปานกลาง

จากตาราง 4 พบว่า ประชากรที่ทำการศึกษาทั้งหมด มีความคิดเห็นต่อสภาพการปฏิบัติ
ภารกิจโดยภาพรวมทั้ง 4 ด้านของนักวิชาการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.03$) และพบว่า
ประชากรที่ทำการศึกษาทั้งหมดมีความเห็นต่อปัญหาในการปฏิบัติภารกิจโดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน ของ
นักวิชาการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.58$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ภารกิจด้าน
การส่งเสริมการศึกษาของรัฐและเอกชนมีระดับปัญหาน้อย ($\bar{X} = 2.29$) ส่วนด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับ
ปานกลางทั้งหมด

2.1.2 การวิเคราะห์ข้อมูลสภาพและปัญหาในการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษาสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภาคใต้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด อำเภอ และนักวิชาการศึกษา ดังนี้

2.1.2.1 การวิเคราะห์สภาพในการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษาสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภาคใต้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด อำเภอ และนักวิชาการศึกษา ผลปรากฏดังตาราง 5

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพในการปฏิบัติภารกิจทั้ง 4 ด้าน ของนักวิชาการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด อำเภอ และนักวิชาการศึกษา

ด้านที่	งานตามภารกิจ	ผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด			ผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอ			นักวิชาการศึกษา		
		$\bar{X}$	SD	ระดับปฏิบัติงาน	$\bar{X}$	SD	ระดับปฏิบัติงาน	$\bar{X}$	SD	ระดับปฏิบัติงาน
1	งานแผนงานและสารสนเทศ	2.58	0.76	ปานกลาง	2.91	0.94	ปานกลาง	3.04	1.01	ปานกลาง
2	งานติดตามประเมินผลและ การพัฒนาชนบท	3.04	0.36	ปานกลาง	3.13	0.52	ปานกลาง	2.95	0.54	ปานกลาง
3	งานส่งเสริมการศึกษาของรัฐ และเอกชน	2.98	0.46	ปานกลาง	2.90	0.74	ปานกลาง	2.91	0.75	ปานกลาง
4	งานส่งเสริมมาตรฐาน และคุณภาพการศึกษา	2.75	0.58	ปานกลาง	2.98	0.75	ปานกลาง	2.94	0.73	ปานกลาง
รวม		2.95	0.37	ปานกลาง	3.05	0.57	ปานกลาง	2.99	0.58	ปานกลาง

จากตาราง 5 พบว่า ผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด อำเภอ และนักวิชาการศึกษา มีความคิดเห็นต่อสภาพการปฏิบัติภารกิจทั้ง 4 ด้านของนักวิชาการศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทั้ง 4 ด้าน ทุกตำแหน่ง

2.1.2.2 การวิเคราะห์ปัญหาในการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภาคใต้

ตามความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด อำเภอ และนักวิชาการศึกษาผลปรากฏดังตาราง 6

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัญหาในการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา
ทั้ง 4 ด้าน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด อำเภอ และนักวิชาการศึกษา

ลำดับที่	งานความภารกิจ	ผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด			ผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอ			นักวิชาการศึกษา		
		$\bar{X}$	SD	ระดับปัญหา	$\bar{X}$	SD	ระดับปัญหา	$\bar{X}$	SD	ระดับปัญหา
1	งานแผนงานและสารสนเทศ	3.13	0.56	ปานกลาง	2.77	0.70	ปานกลาง	2.71	0.69	ปานกลาง
2	การติดตามประเมินผลและ การนิเทศงาน	2.91	0.39	ปานกลาง	2.83	0.60	ปานกลาง	2.74	0.62	ปานกลาง
3	การส่งเสริมการศึกษาของรัฐ และเอกชน	2.56	0.63	ปานกลาง	2.26	0.72	น้อย	2.28	0.72	น้อย
4	การส่งเสริมมาตรฐาน และคุณภาพการศึกษา	2.74	0.72	ปานกลาง	2.38	0.77	ปานกลาง	2.37	0.80	ปานกลาง
รวม		2.84	0.51	ปานกลาง	2.56	0.54	ปานกลาง	2.53	0.62	ปานกลาง

จากตาราง 6 พบว่า ผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด อำเภอ และนักวิชาการศึกษา มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาในการปฏิบัติภารกิจทั้ง 4 ด้านของนักวิชาการศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกัน และเมื่อนำมาพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านงานส่งเสริมการศึกษาของรัฐและเอกชน ผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอ ($\bar{X} = 2.26$) และนักวิชาการศึกษา ($\bar{X} = 2.28$) เห็นว่า ปัญหาอยู่ในระดับน้อย นอกจากที่กล่าวไว้ด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด

2.1.3 การวิเคราะห์ข้อมูล สภาและปัญหาในการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภาคใต้ ตามความคิดเห็นของประชากรที่ทำการศึกษาในพื้นที่เขตการศึกษา 2, 3 และ 4 ผลปรากฏดังนี้

2.1.3.1 การวิเคราะห์ข้อมูล สภาพการปฏิบัติงานของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภาคใต้ ตามความคิดเห็นของประชากรที่ทำการศึกษาในพื้นที่เขตการศึกษา 2, 3 และ 4 ผลปรากฏดังตาราง 7

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพในการปฏิบัติงาน 4 ด้าน ของนักวิชาการศึกษา ตามความคิดเห็นของประชากรที่ทำการศึกษาในพื้นที่เขตการศึกษา 2, 3 และ 4

ด้านที่	งานตามภารกิจ	ประชากรในเขตการศึกษา 2			ประชากรในเขตการศึกษา 3			ประชากรในเขตการศึกษา 4		
		$\bar{X}$	SD	ระดับปฏิบัติงาน	$\bar{X}$	SD	ระดับปฏิบัติงาน	$\bar{X}$	SD	ระดับปฏิบัติงาน
1	งานแผนงานและสารสนเทศ	2.91	0.88	ปานกลาง	3.06	0.96	ปานกลาง	2.67	0.92	ปานกลาง
2	งานติดตามประเมินผลและ การพัฒนาชั้นบท	3.07	0.53	ปานกลาง	3.13	0.48	ปานกลาง	3.01	0.56	ปานกลาง
3	งานส่งเสริมการศึกษาของรัฐ และเอกชน	2.98	0.68	ปานกลาง	2.94	0.75	ปานกลาง	2.86	0.69	ปานกลาง
4	งานส่งเสริมมาตรฐาน และคุณภาพการศึกษา	3.05	0.71	ปานกลาง	2.94	0.77	ปานกลาง	2.90	0.67	ปานกลาง
รวม		3.06	0.54	ปานกลาง	3.07	0.58	ปานกลาง	2.95	0.52	ปานกลาง

จากตาราง 7 พบว่า ประชากรที่ทำการศึกษาในพื้นที่เขตการศึกษา 2, 3 และ 4 มีความคิดเห็นต่อสภาพการปฏิบัติงานทั้ง 4 ด้านของนักวิชาการศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางทั้งสิ้น

2.1.3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล ระดับปัญหาในการปฏิบัติงานของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภาคใต้ ระหว่างความคิดเห็นของประชากรที่ทำการศึกษาในพื้นที่เขตการศึกษา 2, 3 และ 4 ผลปรากฏดังตาราง 8

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ที่มีต่อระดับปัญหาในการปฏิบัติภารกิจทั้ง 4 ด้าน ของนักวิชาการศึกษา
จำนวนความประชากรที่ทำการศึกษาในพื้นที่เขตการศึกษา 2, 3 และ 4

ด้านที่	งานตามภารกิจ	ประชากรในเขตการศึกษา 2			ประชากรในเขตการศึกษา 3			ประชากรในเขตการศึกษา 4		
		$\bar{X}$	SD	ระดับปัญหา	$\bar{X}$	SD	ระดับปัญหา	$\bar{X}$	SD	ระดับปัญหา
1	งานแผนงานและสารสนเทศ	2.84	0.59	ปานกลาง	2.83	0.73	ปานกลาง	2.69	0.67	ปานกลาง
2	งานติดตามประเมินผลและ การพัฒนาชุมชน	2.79	0.44	ปานกลาง	2.88	0.65	ปานกลาง	2.71	0.55	ปานกลาง
3	งานส่งเสริมการศึกษาของรัฐ และเอกชน	2.34	0.69	ปานกลาง	2.40	0.76	ปานกลาง	2.06	0.60	น้อย
4	งานส่งเสริมมาตรฐาน และคุณภาพการศึกษา	2.41	0.69	ปานกลาง	2.54	0.81	ปานกลาง	2.18	0.72	น้อย
รวม		2.60	0.51	ปานกลาง	2.67	0.58	ปานกลาง	2.41	0.54	ปานกลาง

จากตาราง 8 พบว่า ประชากรที่ทำการศึกษาในพื้นที่เขตการศึกษา 2, 3 และ 4 มีความคิดเห็นต่อระดับการปฏิบัติภารกิจทั้ง 4 ด้านของนักวิชาการศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยของปัญหาใกล้เคียงกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประชากรที่ทำการศึกษาในพื้นที่เขตการศึกษา 4 มีความคิดเห็นต่อระดับปัญหาในการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา ด้านงานส่งเสริมการศึกษาของรัฐและเอกชน ($\bar{X} = 2.06$) และด้านงานส่งเสริมมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 2.18$)

2.2 การเปรียบเทียบสภาพและปัญหาในการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภาคใต้ ระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด อำเภอ และนักวิชาการศึกษา โดยจะกล่าวเป็นลำดับดังนี้

2.2.1 การเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา ระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด อำเภอ และนักวิชาการศึกษา ปรากฏผลดังตาราง 9

ตาราง 9 ค่าการทดสอบเอฟ ของสภาพการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภาคใต้
ระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาจังหวัด อำเภอ และนักวิชาการศึกษา

ด้านที่	ภารกิจด้าน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
1	งานแผนงานและสารสนเทศ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.8217	0.4108	1.1035	0.3242
		ภายในกลุ่ม	305	110.8375	0.3634		
2	งานติดตามประเมินผลและ การพัฒนาชนบท	ระหว่างกลุ่ม	2	1.7338	0.8669	3.3194	0.0375
		ภายในกลุ่ม	305	79.6549	0.2612		
3	งานส่งเสริมการศึกษาของรัฐ และเอกชน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.1715	0.0858	0.1645	0.8484
		ภายในกลุ่ม	305	158.9795	0.5212		
4	งานส่งเสริมมาตรฐาน และคุณภาพการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	1.2989	0.6495	1.2219	0.2961
		ภายในกลุ่ม	305	162.1114	0.5315		
รวมทุกด้าน		ระหว่างกลุ่ม	2	0.4255	0.2127	0.6856	0.5045
		ภายในกลุ่ม	305	94.6359	0.3103		

จากตาราง 9 พบว่า ผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด อำเภอ และนักวิชาการศึกษามีความคิดเห็นต่อสภาพการปฏิบัติภารกิจโดยรวมทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกันที่ระดับ .05 ($P = 0.5045$) เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาภารกิจแต่ละด้านพบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด อำเภอ และนักวิชาการศึกษาที่มีต่อสภาพการปฏิบัติภารกิจ 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นงานติดตามประเมินผลและพัฒนาชนบท ที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($P = 0.0375$) จึงทำการวิเคราะห์ที่แตกต่างกันโดยใช้วิธีการของเซฟเฟ (Scheffe's Method) ผลการวิเคราะห์ปรากฏในตาราง 10

ตาราง 10 เปรียบเทียบค่าความแตกต่างรายคู่ระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด อำเภอ และนักวิชาการศึกษา ที่มีต่อสภาพปฏิบัติการกิจดำเนินงานติดตามประเมินผลและการพัฒนาชนบท

ตำแหน่ง	นักวิชาการศึกษา $\bar{X} = 2.9554$	ผู้บริหารระดับจังหวัด $\bar{X} = 3.0421$	ผู้บริหารระดับอำเภอ $\bar{X} = 3.1332$
นักวิชาการศึกษา $\bar{X}=2.9554$	-	0.0877	0.1788 *
ผู้บริหารระดับจังหวัด $\bar{X}=3.0421$		-	0.0911
ผู้บริหารระดับอำเภอ $\bar{X}=3.1332$			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการเปรียบเทียบตามตาราง 10 ปรากฏว่าสภาพการปฏิบัติการกิจดำเนินงานติดตามประเมินผลและการพัฒนาชนบท ตามความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอ กับนักวิชาการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอ ($\bar{X} = 3.1332$) สูงกว่านักวิชาการศึกษา ($\bar{X} = 2.9554$) ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

2.2.2 การเปรียบเทียบปัญหาในการปฏิบัติการกิจของนักวิชาการศึกษา ระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด อำเภอ และนักวิชาการศึกษา ปรากฏผลดังตาราง 11

ตาราง 11 ค่าการทดสอบเอฟ ของปัญหาการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภาคใต้
ระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด อำเภอ และนักวิชาการศึกษา

ด้านที่	ปัญหาของภารกิจด้าน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
1	งานแผนงานและสารสัมพันธ์	ระหว่างกลุ่ม	2	3.5672	1.7836	3.8111	0.0232
		ภายในกลุ่ม	305	142.7375	0.4680		
2	งานติดตามประเมินผลและการพัฒนาชั้นบท	ระหว่างกลุ่ม	2	0.6834	0.3417	0.9891	0.3731
		ภายในกลุ่ม	305	105.3668	0.3455		
3	งานส่งเสริมการศึกษาของรัฐและเอกชน	ระหว่างกลุ่ม	2	2.1041	1.0521	2.0814	0.1265
		ภายในกลุ่ม	305	154.1623	0.5055		
4	งานส่งเสริมมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	3.1333	1.5667	2.6220	0.0743
		ภายในกลุ่ม	305	182.2380	0.5975		
รวมปัญหาทุกด้าน		ระหว่างกลุ่ม	2	1.9708	0.9854	3.1489	0.0443
		ภายในกลุ่ม	305	95.4436	0.3129		

จากตาราง 11 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด อำเภอ และนักวิชาการศึกษา ที่มีต่อ
ปัญหาการปฏิบัติภารกิจ โดยรวมทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($P = 0.0443$) ซึ่งไม่สอดคล้องกับ
สมมติฐานที่ตั้งไว้ จึงทำการวิเคราะห์หาคู่ที่แตกต่างกัน โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method) ผลปรากฏดังตาราง 12

ตาราง 12 เปรียบเทียบค่าความแตกต่างรายคู่ระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด
อำเภอ และนักวิชาการศึกษา ที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติภารกิจโดยรวมทั้ง 4 ด้าน

ตำแหน่ง	นักวิชาการศึกษา $\bar{X} = 2.5262$	ผู้บริหารระดับอำเภอ $\bar{X} = 2.5603$	ผู้บริหารระดับจังหวัด $\bar{X} = 2.8351$
นักวิชาการศึกษา $\bar{X}=2.5262$	-	0.0341	0.3089 *
ผู้บริหารระดับอำเภอ $\bar{X}=2.5603$		-	0.2748 *
ผู้บริหารระดับจังหวัด $\bar{X}=2.8351$			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการเปรียบเทียบตามตาราง 12 ปรากฏว่าปัญหาการปฏิบัติภารกิจโดยรวมทั้ง 4 ด้าน
ระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด กับนักวิชาการศึกษา และผู้บริหารการศึกษาระดับ
อำเภอแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด ($\bar{X} = 2.8351$) สูงกว่านักวิชาการศึกษา ($\bar{X} = 2.5262$) และผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอ ($\bar{X} = 2.5603$)

นอกจากนี้เมื่อพิจารณา ในปัญหาของภารกิจเป็นรายด้าน พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด อำเภอ และนักวิชาการศึกษา ที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติภารกิจ 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นงานแผนงานและสารสนเทศ ที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($P = 0.0232$) จึงทำการวิเคราะห์หาคู่ที่แตกต่างกัน โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method) ผลปรากฏดังตาราง 13

ตาราง 13 เปรียบเทียบค่าความแตกต่างรายคู่ระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด
อำเภอ และนักวิชาการศึกษา ที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติภารกิจด้านงานแผนงานและสารสนเทศ

ตำแหน่ง	นักวิชาการศึกษา $\bar{X} = 2.7105$	ผู้บริหารระดับอำเภอ $\bar{X} = 2.7738$	ผู้บริหารระดับจังหวัด $\bar{X} = 3.1336$
นักวิชาการศึกษา $\bar{X}=2.7105$	-	0.0633	0.4231 *
ผู้บริหารระดับอำเภอ $\bar{X}=2.7738$		-	0.3598 *
ผู้บริหารระดับจังหวัด $\bar{X}=3.1336$			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการเปรียบเทียบตามตาราง 13 ปรากฏว่าปัญหาการปฏิบัติภารกิจด้านงานแผนงานและ
สารสนเทศ ระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด กับนักวิชาการศึกษา และผู้บริหาร
การศึกษาระดับอำเภอ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของ
ผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด ($\bar{X} = 3.1336$) สูงกว่า นักวิชาการศึกษา ($\bar{X} = 2.7105$) และผู้บริหาร
การศึกษาระดับอำเภอ ($\bar{X} = 2.7738$)

2.3 การเปรียบเทียบสภาพและปัญหาในการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการ
จังหวัดภาคใต้ ระหว่างความคิดเห็นของประชากรที่ทำการศึกษาในพื้นที่เขตการศึกษา 2, 3 และ 4 โดย
จะกล่าวเป็นลำดับดังต่อไปนี้

2.3.1 การเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษาระหว่างความคิดเห็นของ
ประชากรที่ทำการศึกษา ในพื้นที่เขตการศึกษา 2, 3 และ 4 ผลปรากฏดังตาราง 14

ตาราง 14 ค่าการทดสอบเอฟ ของสถานการณ์ปฏิบัติการของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภาคใต้
ระหว่างความคิดเห็นของประชากรที่ทำการศึกษาในพื้นที่เขตการศึกษา 2, 3 และ 4

ด้านที่	ภารกิจด้าน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
1	งานแผนงานและสารสนเทศ	ระหว่างกลุ่ม	2	1.5313	0.7657	2.1205	0.1217
		ภายในกลุ่ม	305	110.1279	0.3611		
2	งานติดตามประเมินผลและการพัฒนาชนบท	ระหว่างกลุ่ม	2	0.8111	0.4056	1.5351	0.2171
		ภายในกลุ่ม	305	80.5776	0.2642		
3	งานส่งเสริมการศึกษาของรัฐและเอกชน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.6721	0.8361	1.6192	0.1997
		ภายในกลุ่ม	305	157.4789	0.5163		
4	งานส่งเสริมมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	0.7913	0.3957	0.7421	0.4770
		ภายในกลุ่ม	305	162.6190	0.5332		
รวมทุกด้าน		ระหว่างกลุ่ม	2	0.8260	0.4130	1.3367	0.2643
		ภายในกลุ่ม	305	94.2354	0.3090		

จากตาราง 14 พบว่า ความคิดเห็นของประชากรที่ทำการศึกษาในพื้นที่เขตการศึกษา 2, 3 และ 4 ที่มีต่อสถานการณ์ปฏิบัติการ โดยรวมทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกันที่ระดับ .05 ($P= 0.2643$) และหากพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความคิดเห็นไม่แตกต่างกันที่ระดับ .05 ทั้ง 4 ด้าน

2.3.2 การเปรียบเทียบปัญหาในการปฏิบัติการของนักวิชาการศึกษาระหว่างความคิดเห็นของประชากรที่ทำการศึกษาในพื้นที่เขตการศึกษา 2, 3 และ 4 ผลปรากฏดังตาราง 15

ตาราง 15 ค่าการทดสอบเอฟ ของปัญหาการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด
ภาคใต้ ระหว่างความคิดเห็นของประชากรที่ทำการศึกษาในพื้นที่เขตการศึกษา 2, 3 และ 4

ด้านที่	ภารกิจด้าน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
1	งานแผนงานและสารสนเทศ	ระหว่างกลุ่ม	2	1.3481	0.6740	1.4182	0.2437
		ภายในกลุ่ม	305	144.9566	0.4753		
2	งานติดตามประเมินผลและ การประชาสัมพันธ์	ระหว่างกลุ่ม	2	1.7154	0.8577	2.5074	0.0832
		ภายในกลุ่ม	305	104.3347	0.3421		
3	งานส่งเสริมการศึกษาของรัฐ และเอกชน	ระหว่างกลุ่ม	2	6.9058	3.4529	7.0509	0.0010
		ภายในกลุ่ม	305	149.3606	0.4897		
4	งานส่งเสริมมาตรฐาน และคุณภาพการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	7.6617	3.8308	6.5748	0.0016
		ภายในกลุ่ม	305	177.7096	0.5827		
รวมปัญหาทุกด้าน		ระหว่างกลุ่ม	2	3.7880	1.8940	6.1700	0.0024
		ภายในกลุ่ม	305	93.6263	0.3070		

จากตาราง 15 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติภารกิจในเขตการศึกษา 2,3 และ 4 ที่มีต่อระดับปัญหาการปฏิบัติ
ภารกิจ โดยรวมทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($P= 0.0024$) จึงทำการวิเคราะห์หาค่าที่แตกต่างกัน
โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method) ผลปรากฏดังตาราง 16

ตาราง 16 เปรียบเทียบค่าความแตกต่างรายคู่ระหว่างความคิดเห็นของประชากรที่ทำการศึกษา
ในพื้นที่เขตการศึกษา 2, 3 และ 4 ที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติภารกิจโดยรวมทั้ง 4 ด้าน

	เขตการศึกษา 4	เขตการศึกษา 2	เขตการศึกษา 3
พื้นที่ปฏิบัติภารกิจ	$\bar{X} = 2.4116$	$\bar{X} = 2.5972$	$\bar{X} = 2.6651$
เขตการศึกษา 4 $\bar{X} = 2.4116$	-	0.1856	0.2535 *
เขตการศึกษา 2 $\bar{X} = 2.5972$		-	0.0670
เขตการศึกษา 3 $\bar{X} = 2.6651$			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการเปรียบเทียบตามตาราง 16 ปรากฏว่า ปัญหาการปฏิบัติภารกิจโดยรวม
ทั้ง 4 ด้าน ตามความคิดเห็นของประชากรที่ทำการศึกษาในพื้นที่เขตการศึกษา 3 กับ 4
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของประชากรที่
ทำการศึกษาในพื้นที่เขตการศึกษา 3 ($\bar{X} = 2.6651$) สูงกว่าประชากรในพื้นที่เขตการศึกษา 4
($\bar{X} = 2.4116$)

นอกจากนี้เมื่อพิจารณาในปัญหาของภารกิจเป็นรายด้าน พบว่า ความคิดเห็นของ
ประชากรที่ทำการศึกษาในพื้นที่เขตการศึกษา 2, 3 และ 4 ที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติภารกิจ 2 ด้าน
ไม่แตกต่างกัน แต่ในส่วนงานส่งเสริมการศึกษาของรัฐและเอกชน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่าง
มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($P = 0.0012$) จึงทำการวิเคราะห์หาคู่ที่แตกต่างกัน โดยวิธีการของ
เชฟเฟ (Scheffe's Method) ปรากฏผลดังตาราง 17

ตาราง 17 เปรียบเทียบค่าความแตกต่างรายคู่ระหว่างความคิดเห็นของประชากรที่ทำการศึกษา
ในพื้นที่เขตการศึกษา 2, 3 และ 4 ที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติภารกิจ ด้านงานส่งเสริม
การศึกษาของรัฐและเอกชน

	เขตการศึกษา 4	เขตการศึกษา 2	เขตการศึกษา 3
พื้นที่ปฏิบัติภารกิจ	$\bar{X} = 2.0611$	$\bar{X} = 2.3448$	$\bar{X} = 2.3989$
เขตการศึกษา 4 $\bar{X} = 2.0611$	-	0.2837	0.3378 *
เขตการศึกษา 2 $\bar{X} = 2.3448$		-	0.0541
เขตการศึกษา 3 $\bar{X} = 2.3989$			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการเปรียบเทียบตามตาราง 17 ปรากฏว่า ปัญหาการปฏิบัติภารกิจด้านงาน
ส่งเสริมการศึกษาของรัฐและเอกชน ตามความคิดเห็นของประชากรที่ทำการศึกษาในพื้นที่
เขตการศึกษา 3 และ 4 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ค่าเฉลี่ย
ความคิดเห็นของประชากรที่ทำการศึกษาในพื้นที่เขตการศึกษา 3 ($\bar{X} = 2.3989$) สูงกว่า
เขตการศึกษา 4 ($\bar{X} = 2.0611$)

และเมื่อพิจารณาด้านงานส่งเสริมมาตรฐานและคุณภาพการศึกษาพบว่า มีความคิดเห็น
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($P = 0.0016$) จึงทำการวิเคราะห์ที่คู่ที่
แตกต่างกันโดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method) ผลปรากฏดังตาราง 18

ตาราง 18 เปรียบเทียบค่าความแตกต่างรายคู่ระหว่างความคิดเห็นของประชากรที่ทำการ
ศึกษาในพื้นที่เขตการศึกษา 2, 3 และ 4 ที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติการทางด้าน
งานส่งเสริมมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา

	เขตการศึกษา 4	เขตการศึกษา 2	เขตการศึกษา 3
พื้นที่ปฏิบัติการ	$\bar{X} = 2.1772$	$\bar{X} = 2.4130$	$\bar{X} = 2.5393$
เขตการศึกษา 4 $\bar{X} = 2.1772$	-	0.2358	0.3621 *
เขตการศึกษา 2 $\bar{X} = 2.4130$		-	0.1263
เขตการศึกษา 3 $\bar{X} = 2.5393$			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการเปรียบเทียบตามตาราง 18 ปรากฏว่า ระดับปัญหาการปฏิบัติการด้าน
งานส่งเสริมมาตรฐาน และคุณภาพการศึกษา ตามความคิดเห็นของประชากรที่ทำการศึกษาใน
พื้นที่เขตการศึกษา 3 กับ 4 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ค่าเฉลี่ย
ความคิดเห็นของประชากรที่ทำการศึกษาในพื้นที่เขตการศึกษา 3 ($\bar{X} = 2.5393$) สูงกว่า
เขตการศึกษา 4 ($\bar{X} = 2.1772$)

3. ตอนที่ 3 การศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติการของนักวิชาการศึกษา
สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภาคใต้ จะกล่าวดังต่อไปนี้

3.1 การแจกแจงความถี่ของปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติการของนักวิชาการศึกษา
สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภาคใต้ ผลปรากฏดังตาราง 19

ตาราง 19 แจกแจงความถี่ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติภารกิจของ
นักวิชาการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับ
จังหวัด ผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอ และนักวิชาการศึกษา
ที่ปฏิบัติภารกิจในพื้นที่เขตการศึกษา 2, 3, 4

ข้อ	ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติภารกิจ	มีปัญหา (จำนวน)	ไม่มีปัญหา (จำนวน)
1.	อุปกรณ์และเครื่องมือใช้ในการปฏิบัติภารกิจ	253	55
2.	ความเพียงพอของยานพาหนะหรือการขอ อนุญาตใช้ยานพาหนะของสำนักงาน ศึกษาธิการจังหวัด	242	66
3.	ความกว้างขวางของสถานที่ในการปฏิบัติ ภารกิจภายในสำนักงาน	190	118
4.	งบประมาณที่ได้รับเพียงพอที่จะสามารถ ปฏิบัติภารกิจให้ครบถ้วนครอบคลุมได้	261	46
5.	การจัดทำโครงการภายใต้ข้อจำกัดด้าน บุคลากร เวลา และงบประมาณ	231	77
6.	การได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติภารกิจนอกเหนือ หน้าที่ทำให้กระทบต่อการปฏิบัติภารกิจในหน้าที่	150	158
7.	การยอมรับความรู้ความสามารถของนักวิชาการ ของหน่วยงานสถานศึกษา	139	169
8.	การให้ความสำคัญของแผนพัฒนาการศึกษาของ คณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้อง	144	164
9.	ความคล่องตัวในการประสานงานเนื่องจาก สถานศึกษาหลายสังกัด	209	99
10.	ความคล่องตัวในการประสานงานในระดับ กระทรวงและกรมกระทบต่อการประสานงาน ของนักวิชาการศึกษา	162	146

ตาราง 19 (ต่อ)

ข้อ	ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติภารกิจ	มีปัญหา (จำนวน)	ไม่มีปัญหา (จำนวน)
11.	อัตรากำลังของนักวิชาการศึกษาไม่ได้ สัดส่วนกับปริมาณและจำนวนหน่วยงาน สถานศึกษา	239	69
12.	อัตรากำลังเจ้าหน้าที่ที่จะช่วยปฏิบัติงาน ธุรการ งานจัดทำเอกสาร และงานพิมพ์	239	69
13.	กฎหมายรองรับในการปฏิบัติภารกิจของ นักวิชาการศึกษา	173	135
14.	ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติภารกิจของ นักวิชาการศึกษา	161	147
15.	ความชัดเจนของขอบข่ายงานที่กำหนดให้ นักวิชาการศึกษาปฏิบัติ	195	113

จากตาราง 19 พบว่า ผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด ผู้บริหาร
การศึกษาระดับอำเภอ และนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด
ภาคใต้ มีความคิดเห็นว่าปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา
ศึกษาที่เป็นปัญหาสำคัญดังนี้ (1) ความเพียงพอของงบประมาณที่จะสามารถ
ปฏิบัติภารกิจให้ครบถ้วนครอบคลุมได้ (261) (2) อุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้
ในการปฏิบัติภารกิจ (253) (3) ความเพียงพอของยานพาหนะหรือการขออนุญาต
ใช้ยานพาหนะของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด (242) (4) อัตรากำลังของ
นักวิชาการศึกษาไม่ได้สัดส่วนกับปริมาณ และจำนวนหน่วยงาน สถานศึกษา (239)
และ (5) ปัญหาด้านขาดอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ที่จะช่วยปฏิบัติงานธุรการจัดทำเอกสาร
และงานพิมพ์ (239) นอกจากนั้นยังมีปัญหาค่อนข้างน้อย

3.2 พิจารณาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะจําแนกรายด้านตามความคิดเห็น จากแบบสอบถามปลายเปิดของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด อําเภอ และนักวิชาการ ศึกษาในภาคใต้ ผลปรากฏดังตาราง 20

ตาราง 20 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะจากผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับ การปฏิบัติภารกิจจําแนกรายด้าน ของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด อําเภอ และนักวิชาการศึกษาในภาคใต้

ลำดับที่	ปัญหาอุปสรรค	ความถี่	ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
(1) งานแผนงานและสาร					
สนเทศ					
1.	ขาดบุคลากรและงบประมาณ	17	1.	ควรได้รับการจัดสรร งบประมาณเพิ่มขึ้น	15
2.	นักวิชาการศึกษาขาดความรู้	14	2.	ควรจัดบุคลากรให้มีเพิ่ม มากขึ้นในสำนักงาน	12
3.	การจัดเก็บข้อมูลไม่เป็นระบบ	13	3.	ควรปรับปรุงอัตรากำลัง และพัฒนาบุคลากร	10
4.	ผู้บังคับบัญชาไม่ให้ความสำคัญ	11			
5.	ขาดการประสานงานระหว่าง หน่วยงาน	9			
(2) งานติดตาม					
ประเมินผลและการพัฒนาชนบท					
1.	ขาดเครื่องมือและบุคลากร ในการปฏิบัติงาน	16	1.	หน่วยงานต้นสังกัดควร สนับสนุนงบประมาณและ เครื่องมือให้เพียงพอ	15
2.	หน่วยงานอื่นให้ความร่วมมือ น้อย	11	2.	ความชัดเจนในบทบาท และความรับผิดชอบ	12
3.	ขาดการปรับปรุงครุภัณฑ์และ อุปกรณ์ตลอดจนเครื่องอํานวย ความสะดวกในการปฏิบัติงาน	9			

ตาราง 20 (ต่อ)

ลำดับที่	ปัญหาอุปสรรค	ความถี่	ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
(3) งานส่งเสริมการ ศึกษาของรัฐและเอกชน					
1.	ขาดความชัดเจนในอำนาจหน้าที่ของการปฏิบัติงาน	9	1.	ควรเพิ่มบุคลากรสื่อการ เรียน วัสดุ ครุภัณฑ์	10
2.	สถานศึกษาของรัฐและเอกชนไม่ให้ความสนใจเท่าที่ควร	8	2.	ควรมีกฎหมายรองรับการ ปฏิบัติงานในการกิจของ นักวิชาการศึกษา	8
3.	ขาดการส่งเสริมพัฒนาและสนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาระดับท้องถิ่น	7			
(4) งานส่งเสริมมาตรฐาน และคุณภาพการศึกษา					
1.	บุคลากรขาดความรู้ความสามารถ	8	1.	บุคลากรควรได้รับฝึก อบรมความชำนาญด้านนี้	10
2.	กระทรวงควรจัดรูปแบบแนวทางปฏิบัติให้ชัดเจน	8	2.	ควรมีเครื่องมือตลอดถึง วิธีการใช้ให้มีคุณภาพ	9
			3.	หน่วยงานระดับกรมหรือ จังหวัดควรให้มีการ ประสานงานให้ชัดเจน	8

จากตาราง 20 พบว่า ปัญหาสำคัญที่พบมากในการปฏิบัติงานของนักวิชาการศึกษาคือ ขาดบุคลากรและงบประมาณ ขาดเครื่องมือปฏิบัติงาน ขาดการประสานงาน บุคลากรขาดความรู้ความสามารถ ข้อเสนอแนะคือ รัฐควรจัดสรรบุคลากรและงบประมาณให้เพิ่มมากขึ้น สนับสนุนเครื่องมือการปฏิบัติการกิจ จัดการอบรมพัฒนาเจ้าหน้าที่ ควรกำหนดบทบาทหน้าที่ให้แก่ผู้ปฏิบัติงานให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

บทที่ 5

บทสรุป การอภิปรายและข้อเสนอแนะ

บทนี้เป็นการสรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ โดยจะกล่าวตามลำดับ คือ วัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมติฐานของการวิจัย กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ซึ่งจะได้กล่าวถึงรายละเอียดแต่ละประเด็นเป็นลำดับไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้มีความมุ่งหมายดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาในการปฏิบัติของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภาคใต้ 4 ด้าน ดังนี้ ด้านงานแผนงานและสารสนเทศ งานติดตามประเมินผลและพัฒนาชนบท งานส่งเสริมการศึกษาของรัฐและเอกชน และงานส่งเสริมมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพและปัญหาในการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภาคใต้ ระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด อำเภอ และนักวิชาการศึกษา
3. เพื่อเปรียบเทียบสภาพและปัญหาในการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภาคใต้ ระหว่างความคิดเห็นของประชากรที่ทำการศึกษาในพื้นที่เขตการศึกษา 2, 3 และ 4
4. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภาคใต้

สมมติฐานของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีสมมติฐานการวิจัยไว้ดังนี้

1. สภาพการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภาคใต้ เปรียบเทียบระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษา ระดับจังหวัด อำเภอ และนักวิชาการศึกษา ไม่แตกต่างกัน
2. ปัญหาในการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภาคใต้ เปรียบเทียบระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด อำเภอ และนักวิชาการศึกษา ไม่แตกต่างกัน
3. สภาพการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษาสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภาคใต้เปรียบเทียบกับระหว่างความคิดเห็นของประชากรที่ทำการศึกษาในพื้นที่เขตการศึกษา 2, 3 และ 4 ไม่แตกต่างกัน
4. ปัญหาการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภาคใต้ เปรียบเทียบระหว่างความคิดเห็นของประชากรที่ทำการศึกษาในพื้นที่เขตการศึกษา 2, 3 และ 4 ไม่แตกต่างกัน

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ 3 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด จำนวน 39 คน กลุ่มผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอ จำนวน 231 คน และนักวิชาการศึกษา จำนวน 77 คน รวมประชากรทั้งหมด 347 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม มี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสำรวจสภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับตำแหน่ง และพื้นที่การปฏิบัติภารกิจของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อระดับการปฏิบัติการกิจและปัญหาของนักวิชาการศึกษา มีลักษณะเป็นแบบประมาณค่า เพื่อสอบถามการปฏิบัติการกิจในงาน 4 ด้าน คือ งานแผนงานและสารสนเทศ งานติดตามประเมินผลและพัฒนาชนบท งานส่งเสริมการศึกษาของรัฐและเอกชน และงานส่งเสริมมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา โดยแต่ละข้อมีระดับการปฏิบัติการกิจให้เลือก 5 ระดับ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปัญหาและอุปสรรค มี 2 ส่วน คือ แบบตรวจสอบรายการ (Check list) สอบถามปัญหาอุปสรรค และแบบปลายเปิด (open-end) เพื่อสอบถามปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไข

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย ขอความร่วมมือสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ ในการจัดเก็บข้อมูล
2. ส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์ ทั้งหมด 332 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 308 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 88.76 และแบบสอบถามที่ใช้ในการวิเคราะห์ จำนวน 308 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 88.76

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยเครื่องคอมพิวเตอร์ใช้โปรแกรม SPSS/PC⁺

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ
2. แบบสอบถามตอนที่ 2 ถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด ผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอ และนักวิชาการศึกษา ที่มีต่อการปฏิบัติการกิจของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในภาคใต้ ทั้ง 4 ด้าน คือ งานแผนงานและสารสนเทศ งานติดตามประเมินผลและพัฒนา

ชนบท งานส่งเสริมการศึกษาของรัฐและเอกชน และงานส่งเสริมมาตรฐาน และคุณภาพการศึกษา ในส่วนนี้การวิเคราะห์ข้อมูลกระทำโดย

2.1 หาค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด ผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอ และนักวิชาการศึกษา ที่มีความคิดเห็นต่อ สภาพการปฏิบัติตามภารกิจและปัญหาโดยภาพรวมและเป็นรายด้าน

2.2 หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อวัดการกระจายของข้อมูล โดยภาพรวมและเป็นรายด้าน

2.3 ทดสอบสมมติฐาน เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร การศึกษาระดับจังหวัด ผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอ และนักวิชาการศึกษา ตามภารกิจของงานทั้ง 4 ด้าน ตามสมมติฐาน โดยใช้ค่าทดสอบเอฟ (F-test) เพื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่ม

3. แบบสอบถามตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปัญหาและอุปสรรคเป็นแบบ ตรวจสอบรายการ และแบบสอบถามแบบปลายเปิด จัดทำข้อมูล จัดลำดับ ความถี่ตามความสำคัญของปัญหาและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมีดังนี้

1.1 ตำแหน่งผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน ทั้งหมด 308 คน ส่วนใหญ่เป็นผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอ เป็นจำนวน 231 คน คิดเป็นร้อยละ 91.77 ของประชากรในกลุ่มนี้ รองลงมาเป็น นักวิชาการศึกษา เป็นจำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 90.91 ของประชากร ในกลุ่มนี้ และเป็นผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด จำนวน 26 คน คิดเป็น ร้อยละ 66.77 ของประชากรในกลุ่มนี้ ตามลำดับ

1.2 พื้นที่ที่ปฏิบัติภารกิจ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 308 คน ส่วนใหญ่ปฏิบัติภารกิจอยู่ในพื้นที่เขตการศึกษา 3 เป็นจำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 51.0 รองลงมาอยู่ในเขตการศึกษา 4 เป็นจำนวน 93 คน

คิดเป็นร้อยละ 30.2 และอยู่ในเขตการศึกษา 2 เป็นจำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 18.8 ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพและปัญหาในการปฏิบัติภารกิจของ นักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภาคใต้ 4 ด้าน คือ ด้านงานแผนงานและสารสนเทศ งานติดตามประเมินผลและพัฒนาชนบท งานส่งเสริมการศึกษาของรับและเอกชน และงานส่งเสริมมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา ปรากฏดังนี้

2.1 สภาพการปฏิบัติภารกิจโดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน และรายด้าน ของนักวิชาการศึกษาตามความคิดเห็นของประชากรที่ทำการศึกษาทั้งหมด อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนปัญหาในการปฏิบัติภารกิจโดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน แต่เมื่อพิจารณาปัญหาเป็นรายด้านพบว่า งานส่งเสริมการศึกษาของรับและเอกชนมีปัญหาลงอยู่ในระดับน้อย ส่วนอีก 3 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง

2.2 สภาพการปฏิบัติภารกิจโดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน ของนักวิชาการ ศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด อำเภอ และ นักวิชาการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทั้ง 4 ด้าน ทุกตำแหน่ง

2.3 ปัญหาการปฏิบัติภารกิจโดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน ของนักวิชาการ ศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด อำเภอ และ นักวิชาการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ปัญหาของการปฏิบัติภารกิจด้านงานส่งเสริมการศึกษาของรับและเอกชน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอ และนักวิชาการศึกษา อยู่ในระดับน้อย นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลาง

2.4 สภาพการปฏิบัติภารกิจโดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน และรายด้าน ตามความคิดเห็นของประชากรที่ทำการศึกษาในพื้นที่เขตการศึกษา 2, 3 และ 4 อยู่ในระดับปานกลาง

2.5 ปัญหาการปฏิบัติภารกิจโดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน ตามความคิดเห็น ของประชากรที่ทำการศึกษาในพื้นที่เขตการศึกษา 2, 3 และ 4 อยู่ในระดับ ปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ปัญหาการปฏิบัติภารกิจด้าน

งานส่งเสริมการศึกษาของรับและเอกชน และงานส่งเสริมมาตรฐานและคุณภาพการศึกษาตามความคิดเห็นของประชากรที่ทำการศึกษาในพื้นที่เขตการศึกษา 2, 3 และ 4 อยู่ในระดับน้อย นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลาง

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบสภาพและปัญหาในการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภาคใต้ ระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด อำเภอ และนักวิชาการศึกษา ปราบกุดดังนี้

3.1 ผลเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติภารกิจโดยภาพรวมทั้ง 4 ด้านของนักวิชาการศึกษาระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด อำเภอ และนักวิชาการศึกษา ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า สภาพการปฏิบัติภารกิจด้านงานติดตามประเมินผล และการพัฒนาชนบทนั้นผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอมีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นสูงกว่านักวิชาการศึกษา สำหรับอีก 3 ด้าน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

3.2 ผลการเปรียบเทียบปัญหาในการปฏิบัติภารกิจโดยภาพรวมทั้ง 4 ด้านระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด อำเภอ และนักวิชาการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อทำการวิเคราะห์เป็นรายคู่ พบว่า ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัดสูงกว่านักวิชาการศึกษา และผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอ นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

นอกจากนี้หากพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ปัญหาในการปฏิบัติภารกิจด้านงานแผนงานและสารสนเทศนั้น ผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัดมีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นสูงกว่านักวิชาการศึกษา และผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอ สำหรับอีก 3 ด้าน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

3.3 ผลการเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติภารกิจโดยภาพรวมทั้ง 4 ด้านของนักวิชาการศึกษา ระหว่างความคิดเห็นของประชากรที่ทำการศึกษาในพื้นที่เขตการศึกษา 2, 3 และ 4 ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าไม่แตกต่างกันทุกด้าน

3.4 ผลการเปรียบเทียบปัญหาในการปฏิบัติภารกิจ โดยภาพรวมทั้ง 4 ด้านของนักวิชาการศึกษาระหว่างความคิดเห็นของประชากรที่ทำการศึกษาในพื้นที่

เขตการศึกษา 2, 3 และ 4 แตกต่างกันในที่ระดับ .05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับ สมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อทำการวิเคราะห์เป็นรายคู่พบว่า ค่าเฉลี่ยของความคิดเห็น ของประชากรที่ทำการศึกษาในพื้นที่เขตการศึกษา 3 สูงกว่าเขตการศึกษา 4 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

นอกจากนี้หากพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ค่าเฉลี่ย ความคิดเห็นของ ประชากรที่ปฏิบัติภารกิจในพื้นที่เขตการศึกษา 3 ด้านงานส่งเสริมการศึกษาของรัฐ และเอกชน และด้านงานส่งเสริมมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา สูงกว่าเขตการ ศึกษา 4 นอกจกนั้นไม่แตกต่างกัน

4. ผลการศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติภารกิจของ นักวิชาการศึกษา ปรากฏดังนี้

4.1 ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษาที่สำคัญ ตามลำดับคือ ความเพียงพอของงบประมาณที่จะสามารถปฏิบัติภารกิจให้ครบถ้วน ครอบคลุมได้ อุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้ในการปฏิบัติภารกิจ ความเพียงพอ ของยานพาหนะ และการขออนุญาตใช้ยานพาหนะของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด อัตรากำลังของนักวิชาการศึกษาไม่ได้สัดส่วนกับปริมาณงาน และหน่วยงานสถานศึกษา และอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ที่จะช่วยปฏิบัติงานธุรการ จัดทำเอกสาร และงานพิมพ์

4.2 ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา คือ รัฐควรจัดสรรงบประมาณ บุคลากร และเครื่องมือในการปฏิบัติภารกิจให้เพิ่มขึ้น ควรกำหนดบทบาทและมีกฎหมายรองรับให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ตลอดจนควรได้รับการฝึก อบรมอย่างสม่ำเสมอ

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาในการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการ ศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภาคใต้ มีประเด็นที่น่าสนใจและควรนำมา อภิปรายตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานของการวิจัยดังนี้

1. การศึกษาสภาพและปัญหาในการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในภาคใต้ 4 ด้านคือ ด้านงานแผนงานและ

สารสนเทศ งานติดตามประเมินผลและพัฒนาชนบท งานส่งเสริมการศึกษา
ของรัฐและเอกชน และด้านงานส่งเสริมมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา พบว่า

1.1 ผลการศึกษาสภาพและปัญหาในการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการ
ศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภาคใต้ 4 ด้าน ตามความคิดเห็นของ
ประชากรที่ทำการศึกษาทั้งหมด อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งผลการวิจัย
สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เจลิมพันธ์ สุวรรณชนะ (2536 : 127)
ที่พบว่า ศึกษาธิการอำเภอในจังหวัดภาคใต้ ปฏิบัติงานในฐานะกระทรวง
ศึกษาธิการและองค์กากลางทางการศึกษา การศาสนาและวัฒนธรรมใน
อำเภอ ด้านการจัดทำข้อมูลและระบบสารสนเทศ ด้านการจัดทำแผนพัฒนา
การศึกษา ด้านการจัดทำงบประมาณ ด้านการควบคุมและส่งเสริมมาตรฐาน
การศึกษา และด้านการสนับสนุน การดำเนินงานการศึกษาอยู่ในระดับ
ปานกลาง อัมพร โภคา (2527 : 93) พบว่า สมรรถภาพในการบริหาร
งานของศึกษาธิการอำเภอในภาคใต้ อยู่ในระดับปานกลาง พันทิพา แซ่ตัน
(2531 : 80) พบว่า การปฏิบัติงานของศึกษาธิการอำเภอตามโครงสร้าง
ใหม่ ปี 2527 อยู่ในระดับปานกลาง ไพโรจน์ เมืองเจริญ (2533 :
บทคัดย่อ) พบว่า การวางแผนพัฒนาการศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรม
ในเขตการศึกษา 9 อยู่ในระดับปานกลาง ประสิทธิ์ ชูประสูติ (2533 :
ก-ข) ได้ศึกษากระบวนการบริหารงานของศึกษาธิการอำเภอ ตามทัศนะของ
ผู้บริหารการศึกษาในจังหวัดตรัง พบว่าระดับการปฏิบัติงานตามกระบวนการ
บริหารศึกษาธิการอำเภอ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สุศล บุญไทย
(2531 : 67) ได้ศึกษาเรื่องกระบวนการบริหารงานของศึกษาธิการอำเภอ
ในภาคใต้ของประเทศไทยเจ็ดด้านคือ การวางแผน การจัดองค์การ การ
บริหารบุคคล การอำนวยการ การประสานงาน การรายงาน และการ
งบประมาณ อยู่ในระดับปานกลาง อีสนะ เจอะอุบง (2536 : 109) พบว่า
ปัญหาในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์อำเภอในเขตการศึกษา 2 โดยภาพรวม
อยู่ในระดับปานกลาง และสมบูรณ์ ขวัญทอง (2532 : 54) พบว่า การ
ปฏิบัติงานตามบทบาทของศึกษาธิการอำเภอเกี่ยวกับงานการศึกษานอกโรงเรียน
ในภาคใต้ของประเทศไทย โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน

ผลการวิจัยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ภารกิจด้านการส่งเสริม

การศึกษาของรัฐและเอกชนมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากภารกิจดังกล่าวยังไม่สามารถปฏิบัติได้ในระดับมากพอที่จะทำให้เกิดปัญหา นอกจากนี้ อาจเนื่องมาจากภารกิจในคำบรรยายลักษณะงานมีมาก ไม่สอดคล้องกับอัตรากำลังของนักวิชาการศึกษาที่มีอยู่ในแต่ละงาน ทำให้นักวิชาการศึกษาจำเป็นต้องใช้วิถีการประสานงานในการปฏิบัติภารกิจเป็นอย่างมาก ดังนั้นภารกิจนี้จึงพบปัญหาอยู่ในระดับน้อย

1.2 การศึกษาสภาพและปัญหาในการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภาคใต้ จำแนกตามตำแหน่ง ตามความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด อำเภอ และนักวิชาการศึกษา ดังนี้

1.2.1 ผลการศึกษาสภาพในการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภาคใต้ตามความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด อำเภอ และนักวิชาการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากอัตรากำลังของนักวิชาการศึกษาไม่สอดคล้องกับปริมาณของภารกิจที่ได้รับโดยเฉพาะในระดับจังหวัดมักจะมีภารกิจพิเศษในส่วนของจังหวัดนอกเหนือจากภารกิจหลัก อนึ่ง อัตรากำลังของเจ้าหน้าที่ด้านธุรการ พิมพ์ดีด และงานจัดทำเอกสารในระดับจังหวัดมีความขาดแคลนเป็นอย่างมาก ทั้งนี้หากพิจารณาเปรียบเทียบกับหน่วยงานข้างเคียงในระดับจังหวัดถึงอัตรากำลังทางด้านธุรการ พิมพ์ดีดและงานจัดทำเอกสารจะพบว่ามีสัดส่วนที่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 4 ด้าน แต่เมื่อพิจารณาที่ค่าเฉลี่ยพบว่า งานติดตามประเมินผลและพัฒนาชนบทมีค่าเฉลี่ยตามความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด ($\bar{X} = 3.04$) และอำเภอ ($\bar{X} = 3.13$) สูงกว่าอีก 3 ด้าน ในขณะที่นักวิชาการศึกษาเห็นว่า งานแผนงานและสารสนเทศ มีค่าเฉลี่ยของสภาพการปฏิบัติภารกิจ ($\bar{X} = 3.04$) สูงกว่าอีก 3 ด้าน ซึ่งอาจแสดงว่ามีทัศนคติแตกต่างกันอยู่บ้าง เล็กน้อย สอดคล้องกับความเห็นของ นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2527 : 118) ที่ว่า ผู้ดำรงตำแหน่งต่างกันอาจจะมีทัศนคติต่างกัน นอกจากนี้ยังอาจชี้ให้เห็นได้อีกว่าผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัดให้ความสำคัญกับงานแผนงานและสารสนเทศยังไม่เพียงพอ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากผลของการจัดทำแผนงานในระดับจังหวัดเมื่อนำเสนอถึงระดับกระทรวงแล้วยังไม่ได้รับการตอบรับการร้องขอโดยเฉพาะโครงการริเริ่มใหม่ ๆ ที่แต่ละจังหวัด

จัดทำลงในแผนเพื่อของประมาณเพิ่มเติมมักจะไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณเท่าที่ควร

1.2.2 ผลการศึกษาปัญหาในการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการในภาคใต้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด อำเภอ และนักวิชาการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ฮีสนะ เจะอุบง (2536 : 109) ที่ได้ศึกษาสภาพ และปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์อำเภอ ในเขตการศึกษา 2 พบว่า ปัญหาในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง สมภักดิ์ เจือภวัน (2533 : 85) ได้ศึกษาปัญหาการวางแผนบริหารโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ มีทัศนคติต่อปัญหาการวางแผนการบริหารโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านอื่น ๆ เห็นว่าเป็นปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ยกเว้นด้านงานส่งเสริมการศึกษาของรัฐและเอกชน ที่ผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอและนักวิชาการศึกษา เห็นว่าเป็นปัญหาอยู่ในระดับน้อย ในขณะที่ผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัดเห็นว่าเป็นปัญหาในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัดมีความเห็นว่ามีค่าสำคัญเป็นอันดับสองรองจากงานติดตามประเมินผลและการพัฒนาชนบท นอกจากนี้ยังอาจคาดหวังว่าภารกิจด้านนี้จะสามารถปฏิบัติให้เกิดผลเป็นรูปธรรมได้ จึงให้ความสำคัญและพบว่าเป็นปัญหาสูงกว่าผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอ และนักวิชาการศึกษา

1.2.3 ผลการศึกษาสภาพในการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในภาคใต้ตามความคิดเห็นของประชากรที่ทำการศึกษาในพื้นที่เขตการศึกษา 2, 3 และ 4 พบว่า โดยภาพรวม และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทั้งสิ้น ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะนักวิชาการศึกษามีกรอบภารกิจที่กำหนดให้ไม่แตกต่างกันในทุกเขตการศึกษา จึงทำให้มีความเห็นว่าได้ปฏิบัติภารกิจอยู่ในระดับปานกลาง แต่หากพิจารณาที่ค่าเฉลี่ยพบว่า ทุกเขตการศึกษา เห็นว่าด้านงานติดตามประเมินผลและการพัฒนาชนบท มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งอาจชี้ให้เห็นว่านโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่จะให้

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดปฏิบัติงานในลักษณะศูนย์ 3 ศูนย์ โดยที่หนึ่งในนั้นคือ ศูนย์ติดตามและประเมินผล นักวิชาการศึกษาสามารถปฏิบัติภารกิจได้สอดคล้อง และสนองนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ

1.2.4 ผลการศึกษาปัญหาในการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในภาคใต้ตามความคิดเห็นของประชากรที่ทำการศึกษา ในพื้นที่เขตการศึกษา 2, 3 และ 4 พบว่า โดยภาพรวม ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ ปานกลาง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อนันต์ จันทรภาโส (2536 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มอาชีวศึกษาภาคใต้ พบว่า ระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและผู้ประสานงานวิชาการ อยู่ใน ระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านงานส่งเสริมการศึกษาของรัฐและ เอกชน และงานส่งเสริมมาตรฐานและคุณภาพการศึกษานั้น ประชากรที่ทำการศึกษา ในพื้นที่เขตการศึกษา 4 มีความคิดเห็นว่า ปัญหาอยู่ในระดับน้อย ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็น เพราะการเปลี่ยนแปลงทางสภาพเศรษฐกิจ สังคม ของจังหวัดในเขตพื้นที่ดังกล่าว เนื่องจากมีการพัฒนาการท่องเที่ยว และธุรกิจที่เกี่ยวข้องอย่างรวดเร็ว ประชาชน ในพื้นที่จำเป็นต้องปรับตัวทั้งในการหาความรู้ด้านวิชาการและด้านการฝึกอาชีพ จึงทำให้มีความพร้อมที่จะรับการส่งเสริมความรู้ที่หลากหลายได้เป็นอย่างดี

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า สภาพและปัญหาในการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการ ศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภาคใต้ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนบางด้าน ที่มีปัญหาในระดับน้อย นอกจากจะเป็นเหตุจากทางด้านเศรษฐกิจ สังคม แล้วอาจเป็น ไปได้อีกว่า การประเมินผลการปฏิบัติภารกิจในแต่ละด้านภายในสำนักงานศึกษาธิการ จังหวัด อาจจะไม่เพียงพอ ทำให้การมองปัญหาของนักวิชาการศึกษายังไม่เกิดความรู้สึกตระหนักในด้านนั้น ๆ อีกด้วย อนึ่ง กระทรวงศึกษาธิการ (2529 : 83) ได้ให้ ความสำคัญของการจัดการศึกษา จึงได้เสนอให้ปรับปรุงโครงสร้างใหม่ของสำนักงาน ศึกษาธิการจังหวัดและอำเภอในการให้มีอัตราบุคลากร วัสดุ งบประมาณเพิ่มมากขึ้น หากได้รับการสนับสนุนอย่างจริงจัง ย่อมเชื่อได้ว่าจะสามารถปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และอยู่ในระดับมากกว่าที่ปฏิบัติอยู่ขณะนี้

2. การเปรียบเทียบสภาพและปัญหาในการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา
สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภาคใต้ ระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับ
จังหวัด อ่าเภอ และนักวิชาการศึกษาพบว่า

2.1 ผลการเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาศึกษาระหว่าง
ความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด อ่าเภอ และนักวิชาการศึกษาพบว่า
ความคิดเห็นโดยรวมทั้ง 4 ด้านไม่แตกต่างกัน เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้
ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อรรถ ปานะเจริญ (2530 : บทคัดย่อ)
ที่ทำการศึกษาคำความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด อ่าเภอ และ
นักวิชาการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของนักวิชาการศึกษาจังหวัด พบว่า ความคิดเห็น
ของประชากรทั้ง 3 กลุ่ม ที่มีต่องานข้อมูลแผนงานและโครงการ และงานประสาน
งานและการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ
สมบูรณ์ ตะปينا (2529 : 120) ที่ทำการศึกษากิจกรรมของอาจารย์และนักศึกษา
เกี่ยวกับงานกิจการนักศึกษาในวิทยาลัยครูภาคใต้ พบว่า กิจกรรมของอาจารย์ฝ่ายบริหาร
และอาจารย์ทั่วไป ที่มีต่องานกิจการนักศึกษา โดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน สอดคล้อง
กับผลการวิจัยของ กัทราพร ศิริโสภา (2535 : 122) ที่ทำการศึกษากิจกรรมการ
พัฒนาบุคลากรของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในเขตการศึกษา 2 พบว่า
ข้าราชการพลเรือนและข้าราชการครูมีการรับรู้ต่อการจัดกิจกรรม การพัฒนาบุคลากร
โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อัมพร โสภา
(2527 : 118-119) ที่ทำการศึกษาสรรพภาพในการบริหารงานของศึกษาธิการ
อ่าเภอในภาคใต้ พบว่า ผู้บริหารที่ดำรงตำแหน่งศึกษาธิการจังหวัด นายอ่าเภอ
ศึกษาธิการอ่าเภอ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำจังหวัดและอ่าเภอ สังกัด
กรมสามัญศึกษา และครูใหญ่โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาเอกชน มีทัศนคติต่อสรรพภาพในการบริหารทั้ง 4 ด้าน
ของศึกษาธิการอ่าเภอแตกต่างกัน

ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะการปฏิบัติภารกิจของบุคคลทั้ง 3 กลุ่ม
มีความใกล้ชิดกันเป็นอย่างมาก และมีผลกระทบซึ่งกันและกันทำให้รับทราบการ
ปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา จึงทำให้ความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

หากพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีอยู่ด้านหนึ่งที่มีความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอ มีความแตกต่างในระดับที่สูงกว่า นักวิชาการศึกษา คือ ด้านงานติดตามประเมินผลและพัฒนาฯ นบท สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อรรถ ปานะเจริญ (2530 : 98) ที่ทำการศึกษาคำคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด อำเภอ และนักวิชาการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของนักวิชาการศึกษาจังหวัด สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด พบว่า ความคิดเห็นของทั้ง 3 กลุ่ม ที่มีต่องานตรวจสอบนิเทศ และติดตามผล แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด เพราะผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอ ได้รับรู้การปฏิบัติภารกิจด้านนี้มากกว่าด้านอื่น ในขณะที่นักวิชาการศึกษาเองมีความเห็นว่าได้ปฏิบัติภารกิจในทุก ๆ ด้าน ที่ระดับปานกลาง

อย่างไรก็ตามจากผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นโดยรวม ไม่แตกต่างกันนั้น น่าจะเป็นผลดีในการปฏิบัติภารกิจทั้งระดับจังหวัด และอำเภอที่จะร่วมกันปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

2.2 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของนักวิชาการศึกษา ระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด อำเภอ และนักวิชาการศึกษา พบว่าความคิดเห็น โดยรวมทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกันซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด สูงกว่าความคิดเห็นของนักวิชาการศึกษาและผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อัมพร โภคา (2527 : 118) ซึ่งทำการศึกษาสมรรถภาพในการบริหารงานของศึกษาธิการอำเภอในภาคใต้ พบว่า ศึกษาธิการจังหวัดกับผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบล และประจำอำเภอ สังกัดกรมสามัญศึกษา มีทัศนคติต่อสมรรถภาพในการบริหารงานด้านวิชาการ ด้านบุคลากร และด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ของศึกษาธิการอำเภอในภาคใต้ แตกต่างกัน โดยที่ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของศึกษาธิการจังหวัดสูงกว่าทุกด้าน ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากศึกษาธิการจังหวัดเป็นผู้บังคับบัญชาที่ใกล้ชิด รู้และเข้าใจภารกิจและที่ดจำกัดในการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา พร้อมกับมีความคาดหวังต่อการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษาในระดับสูง

หากพิจารณาผลการวิจัยซึ่งไม่สอดคล้องกัน ของอนันต์ จันทร์ภาโส (2536 : 74) ได้ทำการศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มอาชีวศึกษาภาคใต้ พบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการตามทัศนะของผู้บริหารกับผู้ประสานงานวิชาการไม่แตกต่างกัน เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากกรมอาชีวศึกษาได้ออกระเบียบว่าด้วยการบริหารงานสถานศึกษา พุทธศักราช 2529 ได้กำหนดสายการบังคับบัญชา หน้าที่และความรับผิดชอบไว้อย่างชัดเจนทั้งขอบข่ายงาน อำนาจหน้าที่จะต้องปฏิบัติ อีกทั้งมีการสื่อสารภายในองค์การที่ดี เช่นการประชุมนัดหมายชี้แจงในทุกระดับ ทั้งประชุมใหญ่และย่อย การมีอุปกรณ์ช่วยในการสื่อสาร เช่น โทรศัพท์มือถือ และวิทยุสื่อสาร เป็นต้น

อาจกล่าวได้ว่า ความคิดเห็นที่แตกต่างกันที่มีต่อปัญหาในการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา เกิดจากความคาดหวังในระดับสูงต่อบทบาทในภารกิจของนักวิชาการศึกษา โดยที่ผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัดคาดหวังว่านักวิชาการศึกษาจะสามารถปฏิบัติภารกิจได้มากกว่าปัจจุบันหากได้ปัจจัยด้านอื่นมาสนับสนุนรวมทั้งได้มีการฝึกอบรม พัฒนา นักวิชาการศึกษาอย่างเต็มที่ ในขณะที่นักวิชาการศึกษาซึ่งปฏิบัติภารกิจในสภาพที่ยังไม่พร้อมสมบูรณ์อาจมีความเคยชินกับปัญหาที่เกิดขึ้น และประสิทธิภาพในการสื่อสารภายในองค์การน่าจะมีผลต่อการรับรู้ของผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอ เกี่ยวกับการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา ทำให้เห็นว่ามีปัญหาในการปฏิบัติภารกิจน้อยกว่าผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด

หากพิจารณาผลการเปรียบเทียบเป็นรายด้าน ยังพบอีกว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด ที่มีต่อปัญหาในการปฏิบัติภารกิจ ด้านงานแผนงานและสารสนเทศ สูงกว่าความคิดเห็นของนักวิชาการศึกษา และผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อัมพร โภคา (2527 : 95) ที่ทำการศึกษาศมรรถภาพในการบริหารงานของศึกษานิเทศก์อำเภอในภาคใต้ พบว่า สมรรถภาพในการบริหารงานด้านวิชาการของศึกษานิเทศก์อำเภอในภาคใต้ ตามทัศนะของศึกษานิเทศก์จังหวัด นายอำเภอ ศึกษาธิการอำเภอ ผู้บริหารโรงเรียน

มัธยมศึกษา ประจำตำบลและประจำอำเภอ สังกัดกรมสามัญศึกษา และ
ครูใหญ่โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาเอกชน แตกต่างกัน สอดคล้องกับความเห็นของ นพพงษ์
บุญจิตราคุลย์ (2527 : 118) ที่กล่าวว่า ผู้ดำรงตำแหน่งต่างกันอาจ
จะมีทัศนะต่างกัน และ ทรงชัย สันติวงษ์ (2519 : 430) เห็นว่าบทบาท
หรือตำแหน่งแตกต่างกันเป็นสาเหตุที่ทำให้มีการตีความข่าวสารและข้อมูล
แตกต่างกัน

2.3 ผลการเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา
ระหว่างความคิดเห็นของประชากรที่ทำการศึกษาในพื้นที่เขตการศึกษา 2, 3
และ 4 โดยรวมทั้ง 4 ด้าน และพิจารณาเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน
สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เอลิมพันธ์
สุวรรณชนะ (2536 : 131-132) ที่ทำการศึกษาการปฏิบัติงานของ
ศึกษาธิการอำเภอในจังหวัดภาคใต้ พบว่า ศึกษาธิการอำเภอที่ปฏิบัติงาน
อยู่ในเขตการศึกษาต่างก็มีผลการปฏิบัติงานต่างกัน โดยเขตการศึกษา 2
มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเขตการศึกษา 3 และ 4

ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะกรอบภารกิจของนักวิชาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้เหมือนกันทั่วประเทศ ประกอบกับลักษณะ
งานของศึกษาธิการอำเภอ ถึงแม้จะมีลักษณะคล้ายคลึงกับภาระงานของ
ศึกษาธิการจังหวัด แต่จำเป็นต้องประสานงานกับหน่วยงาน และประชาชน
ในพื้นที่อำเภอนั้นโดยตรง ในขณะที่ประชาชนในพื้นที่เขตการศึกษา 2 ส่วนใหญ่
นับถือศาสนาอิสลามอย่างเคร่งครัด ให้ความเชื่อถือต่อผู้นำศาสนาเป็นอย่างดี
และส่วนใหญ่ใช้ภาษาท้องถิ่นในการติดต่อสื่อสาร แต่ภาระงานของนักวิชาการ
ศึกษาที่จะต้องประสานงานกับประชาชนในพื้นที่โดยตรงมีน้อยกว่า

2.4 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา
ระหว่างความคิดเห็นของประชากรที่ทำการศึกษาในพื้นที่เขตการศึกษา 2, 3
และ 4 โดยรวมทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้
ซึ่งหากพิจารณาเป็นรายคู่พบว่า ความคิดเห็นของประชากรที่ทำการศึกษา
ในพื้นที่เขตการศึกษา 3 มีความคิดเห็นต่อปัญหาสูงกว่าเขตการศึกษา 4
และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าความคิดเห็นของประชากรที่ทำการศึกษา

ในพื้นที่เขตการศึกษา 3 มีความคิดเห็นต่อปัญหาสูงกว่าเขตการศึกษา 4 ในด้านงานส่งเสริมการศึกษาของรัฐและเอกชน กับงานส่งเสริมมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เจลิมพันธ์ สุวรรณชนะ (2536 : 132) ที่ทำการศึกษากิจการปฏิบัติงานของศึกษาธิการอำเภอในจังหวัดภาคใต้ พบว่า ระดับการปฏิบัติภารกิจของเขตการศึกษา 2 สูงกว่าเขตการศึกษา 3 และ 4 โดยที่เขตการศึกษา 3 และ 4 มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน

แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประชากรที่ทำการศึกษาในพื้นที่เขตการศึกษา 3 มีความคิดเห็นต่อปัญหาในการปฏิบัติภารกิจ ด้านงานส่งเสริมการศึกษาของรัฐและเอกชน กับงานส่งเสริมมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา สูงกว่าเขตการศึกษา 4 หากพิจารณาจากผลการวิจัยของ เจลิมพันธ์ สุวรรณชนะ (2536 : 132) ที่ทำการศึกษากิจการปฏิบัติงานของศึกษาธิการอำเภอในจังหวัดภาคใต้ พบว่า เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านศึกษาธิการอำเภอในพื้นที่เขตการศึกษา 3 มีค่าเฉลี่ยผลการปฏิบัติงานสูงกว่าศึกษาธิการอำเภอ ที่ปฏิบัติงานในเขตการศึกษา 4 เกือบทุกด้าน

จะเห็นได้ว่าปัญหาการปฏิบัติภารกิจ น่าจะสอดคล้องกับผลการปฏิบัติ นอกจากนี้จากคำถามปลายเปิดความชัดเจนของบทบาทหน้าที่ของนักวิชาการศึกษา อาจเป็นเหตุของความแตกต่างของความคิดเห็นข้างต้น

3. การศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภาคใต้พบว่า ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญคือ ความเพียงพอของงบประมาณที่จะสามารถปฏิบัติภารกิจให้ครบถ้วนครอบคลุมได้ ความเพียงพอของเครื่องมือ อุปกรณ์ และยานพาหนะ ในการปฏิบัติภารกิจ อัตรากำลังทั้งนักวิชาการศึกษาและเจ้าหน้าที่ที่จะช่วยปฏิบัติด้านธุรการ การจัดทำเอกสารและงานพิมพ์

สำหรับข้อเสนอแนะคือ รัฐควรจัดสรรบุคลากรและงบประมาณให้เพิ่มขึ้น สนับสนุนเครื่องมือการปฏิบัติภารกิจ จัดการอบรมพัฒนาเจ้าหน้าที่ให้มากขึ้น และควรกำหนดบทบาทหน้าที่ให้แก่ผู้ปฏิบัติงานให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

ในประเด็นนี้การจัดการทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดเป็นประเด็นที่สำคัญ โดยที่กระทรวงศึกษาธิการควรจะดำเนินการให้นโยบาย

การระดมการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีประสิทธิภาพให้มากขึ้น ทั้งในด้านอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ และบุคลากร

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาในการปฏิบัติการกิจของ นักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภาคใต้ ผู้วิจัยมีความคิดเห็น ว่า

1. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ในฐานะกรมเจ้าสังกัดของ นักวิชาการศึกษา เมื่อทราบว่าสภาพและปัญหาในการปฏิบัติการกิจ ของ นักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในภาคใต้ อยู่ในระดับปานกลาง หากประสงค์จะเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติการกิจให้เพิ่มมากยิ่งขึ้นน่าจะ ได้ มีการพิจารณาแนวทางดังนี้

- 1.1 ด้านอุปกรณ์และยานพาหนะ ควรเร่งรัดการจัดสรรรถยนต์ให้ สำนักงานศึกษาธิการ อำเภอ รวมทั้งควรพิจารณาเพิ่มรถยนต์ให้กับสำนักงาน ศึกษาธิการจังหวัดเพิ่มขึ้น อย่างน้อยจังหวัดละ 1 คัน พิจารณาเพิ่มอุปกรณ์ สื่อสาร เช่น วิทยุสื่อสาร โทรศัพท์มือถือ โทรสารให้ทั้งระดับจังหวัด และ อำเภอ เพื่อให้การปฏิบัติภารกิจทันต่อเหตุการณ์ พิจารณาเพิ่มอุปกรณ์ด้านการ จัดทำเอกสารสิ่งพิมพ์

- 1.2 ด้านบุคลากรควรพิจารณาสันับสนุนบุคลากรที่จะช่วยปฏิบัติงานด้าน ชุกรการ การจัดทำเอกสาร และงานพิมพ์ ทั้งจังหวัดและอำเภอ โดยการเพิ่ม ในส่วนของลูกจ้างชั่วคราว ซึ่งจะได้บุคลากรที่มีความคล่องตัวสูง เนื่องจาก มักจะเป็นผู้ที่จบการศึกษาใหม่ ๆ และยังเป็น การช่วยลดปัญหาการว่างงาน ในทำนองเดียวกันในระดับอำเภอ ควรดำเนินการในลักษณะเดียวกัน เพื่อ สนับสนุนการปฏิบัติงานของจังหวัด

- 1.3 เพื่อให้เกิดผลในการต่อรองงบประมาณและการสนับสนุนอย่าง แท้จริงควรพิจารณาเน้นนโยบายเพียงนโยบายเดียวที่จะให้เจ้าหน้าที่ใน ระดับล่างลงมาปฏิบัติให้บังเกิดผลเสียก่อนจึงค่อยขยายผลของนโยบาย

- 1.4 ควรจัดประกวดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดจากผลการปฏิบัติงาน ที่เป็นรูปธรรมมากกว่าที่เป็นอยู่ เช่น จังหวัดที่ส่งเสริมพัฒนาการศึกษา

ให้กระทรวงได้รวดเร็วและสมบูรณ์ที่สุด มีผลงานดีเด่นในโครงการใด
โครงการหนึ่ง อาจเป็นงานของกรมอื่นก็ได้ที่ได้ฝากให้สำนักงานช่วยปฏิบัติ
แทน เป็นต้น ซึ่งจะช่วยให้มีการปรับปรุงการปฏิบัติภารกิจได้อีกทางหนึ่ง

2. ในส่วนของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดควรพิจารณาสนับสนุนให้
นักวิชาการศึกษาได้ปฏิบัติงานให้เต็มที่โดยพิจารณาแก้ปัญหาในด้านบุคลากร
ที่จะช่วยปฏิบัติงานด้านธุรการ การจัดทำเอกสารและการพิมพ์เป็นลำดับที่
เร่งด่วน

3. สำหรับนักวิชาการศึกษาเองควรให้ความร่วมมือและสนับสนุนนโยบาย
จังหวัดและกระทรวงศึกษาธิการ ให้มีผลงานเด่นเพียงพอที่จะนำไปเจรจา
ขอการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานงบประมาณต่อไป โดยงานที่จะดำเนินการ
ต้องเป็นงานที่ทำให้เห็นว่าประโยชน์ตกอยู่กับประชาชนทั่วไป อย่างเป็นรูปธรรม
และเห็นได้ชัด

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรจะได้ทำการศึกษาเพิ่มเติมในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. สภาพและปัญหาเป็นการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา สำนักงาน
ศึกษาธิการจังหวัด ภาคอื่น หรือด้านอื่น หรือในระดับอำเภอ
2. คุณลักษณะของนักวิชาการศึกษาที่สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด
ที่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานในฐานะตัวแทนองค์กรกลางของกระทรวง
ศึกษาธิการ
3. แนวทางความเป็นไปได้ของการรวมตัวเป็นองค์คณะบุคคลที่มีส่วน
มาช่วยเหลือการศึกษาให้มีความเป็นเอกภาพ หรือก่อให้เกิดสภาพการ
ศึกษาระดับจังหวัด, อำเภอ, ท้องถิ่น
4. การศึกษาความจำเป็นในการจัดบุคลากรและอุปกรณ์ในการสนับสนุน
การปฏิบัติงานของนักวิชาการศึกษา
5. ศึกษาการจัดสรรงบประมาณเพื่อการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา
ให้บรรลุวัตถุประสงค์ของภารกิจ

บรรณานุกรม

หนังสือ

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. 2532. ก.

คู่มือคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สวนพิมพ์.

—————. 2531. คู่มือแนวดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนา

หมู่บ้านในเขตชนบทยากจน (กศ.พช.). กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์คุรุสภา.

—————. 2532. ข. รายงานการประเมินผลโครงการการศึกษา

เพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท (กศ.พช.) ปีงบประมาณ 2530-2531.

กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.

คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, สำนักงาน. 2529. รายงานการสัมมนา

ระดับชาติ เรื่องนโยบายสารนิเทศแห่งชาติ. กรุงเทพฯ :

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. 2530. แนวคิดและวิธีการ

วางแผนการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการ

การศึกษาแห่งชาติ.

—————. 2531. ก. รายงานการติดตามผลการฝึกอบรมการวางแผนพัฒนา

การศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม แบบบูรณาการในระดับ

จังหวัด. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล.

- _____ . 2531. ช. รายงานการประเมินผลโครงการพัฒนาระบบการวางแผนและการจัดการศึกษา ระยะสิ้นสุดโครงการ.
กรุงเทพฯ : ศธรรมสารการพิมพ์.
- _____ . 2532. รายงานการวิจัยเรื่องประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของเอกชน. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- _____ . 2527. รายงานผลการวิจัยโครงการวิจัยเพื่อพัฒนาการวางแผนการศึกษาระดับจังหวัด. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- จักรกฤษณ์ นรนิติตุงการ. 2527. การบริหารงานพัฒนาชนบท.
กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- เทียนฉาย กัระนันท์. 2531. แผนโครงการและงบประมาณอีกแนวทางหนึ่งสำหรับการจัดสรรทรัพยากรทางเศรษฐกิจ.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธงชัย สันติวงษ์. 2519. องค์การและการบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 3
กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. 2527. ก้าวเข้าสู่ผู้บริหารการศึกษา.
กรุงเทพฯ : อนงค์ศิลป์การพิมพ์.
- ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงาน. ม.ป.ป. ก. โครงการพัฒนาสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ปีงบประมาณ 2532-2535. (อัดสำเนา).

- . 2527. ประมวลคำบรรยายและอภิปรายการประชุมสัมมนา
นักวิชาการศึกษา (ภูมิภาค) ปี 2527. กรุงเทพฯ :
 โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- . ม.ป.ป. ช. แผนอัตราค่าจ้าง 3 ปี รอบที่ 2 (ปี พ.ศ. 2533-
2535) ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและสำนักงานศึกษาธิการ
อำเภอ. (อัดสำเนา).
- . 2531. รายงานการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม
ปีการศึกษา 2531. กรุงเทพฯ : บริษัท พี.เอ.ลิฟวิ่ง.
- ภิญญา สาทร. 2526. หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ :
 องค์การค้ำของคุรุสภา.
- ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2521. หลักการวิจัยทางการ
ศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : ศึกษาพร.
- วุฒิชัย จำรงค์. 2520. พฤติกรรมองค์การ. กรุงเทพฯ :
 บำรุงสาสน.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. คู่มือการประเมินผลและติดตามผล.
 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- สงขลานครินทร์, มหาวิทยาลัย. 2529. รายงานการประเมินผลโครงการ
การศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน (กศ.พช.) ปีงบประมาณ
ประมาณ 2526-2527.

สมุทรวรรณพงษ์. ม.ป.ป. บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของนักวิชาการศึกษา ระดับภูมิภาค. กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (อัดสำเนา).

สุกัญญา นิธิงกร. 2532. รายงานการวิจัยรายได้รายจ่ายของโรงเรียนเอกชน. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. 2530. เอกสารการสอนชุดวิชาการวางแผนนโยบายโครงการและการบริหารโครงการ หน่วยที่ 1-5. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

เสถียร เหลืองอร่าม. 2531. การวางแผนนโยบายและกระบวนการวางแผนงาน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

อุทัย บุญประเสริฐ. 2532. การวางแผนการศึกษา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วารสาร

กฤษณ์ ศรีสุภะ. 2527. ก. "การบริหารงานวิชาการของศึกษาธิการจังหวัด", วารสารมิตรครู. 26 (31 สิงหาคม 2527), 17-20.

กาญจณี จิระกัณฑ์ประสูต, กุลจิตรา กังคนนท์ และวิจิตรา ประสาทเวทกุล. 2533. "ส่งเสริมการศึกษาท่าอะไรในแผนฯ 6", วารสารการศึกษาแห่งชาติ. 24 (สิงหาคม-กันยายน 2533), 11-19.

เกษร สิกขิภูंपระเสวีรัฐ. เฉลิม รอดรักวงศ์ไทย และวนิดา วรรณศิริ.

2533. "ผลการพัฒนาการอาชีวศึกษาในช่วงต้นแผนฯ 6",
วารสารการศึกษาแห่งชาติ. 24 (มิถุนายน-กรกฎาคม 2533),
54-63.

ช่างร ชูทัพ และคณะ. 2531. "สรุปรายงานการประชุมปฏิบัติการ
เกี่ยวกับการวิจัยทางการศึกษา ครั้งที่ 5 เรื่องการนำผลการ
วิจัยไปใช้ในการจัดการศึกษา", วารสารการวิจัยทางการศึกษา.
18 (เมษายน-มิถุนายน 2531), 85-106.

แผนงาน, กอง. สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ. 2533.
"ผลการประเมินแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 6 ช่วงครึ่งแผน :
ผลสำเร็จในภาพรวมของกระทรวงศึกษาธิการ", วารสารการ
ศึกษาแห่งชาติ. 24 (มิถุนายน-กรกฎาคม 2533), 3-17.

พรทิพย์ สุวรรณโรจน์. 2532. "นโยบายการศึกษากับการพัฒนาประเทศ",
วารสารการศึกษาแห่งชาติ. 23 (ตุลาคม-มกราคม 2532), 54.

มนุชญ์ วัฒนโกเมร. 2529. "การประเมินผลโครงการ", การฝึกอบรม
ในภาคใต้หลักสูตรยุทธศาสตร์การพัฒนาดตนเองเพื่อเป็นข้าราชการ
ที่มีประสิทธิภาพ รุ่นที่ 2. หน้า 148-167, สงขลา :
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

วัลลภ กันทรพิชัย. 2532. "บทบรรณาธิการ", วารสารการวิจัยทาง
การศึกษา, 19 (มกราคม-มีนาคม 2532), บทบรรณาธิการ.

สุธีรา ภักทรายุตวรรัตน์. 2533. "ผลของการแจ้งให้ทราบล่วงหน้า
 สีของหมึกพิมพ์และการระบุวันส่งกลับ ที่มีผลต่ออัตราการทำตอบกลับ
 และความจริงจังในการตอบแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์",
วิจัยการศึกษา. 2 (ธันวาคม 2532-มกราคม 2533), 8-11.

อุไรวรรณ แสงหิรัญ. 2533. "การพัฒนาการศึกษาในแผนฯ 6 :
 ปัญหาและความต้องการในอนาคต", วารสารการศึกษาแห่งชาติ.
 24 (มิถุนายน-กรกฎาคม 2533), 32-37.

วิทยานิพนธ์

กฤษณ์ ศรีสุภะ. 2527. ข. "การบริหารงานวิชาการของศึกษาธิการ
 จังหวัด ตามทัศนะของศึกษาธิการอำเภอและผู้บริหารโรงเรียน
 มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 11",
 วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. (สำเนา)

จวิระ วิโรจน์. 2531. "การศึกษากิจการปฏิบัติงานของนักวิชาการศึกษา
 สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด", วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
 บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (สำเนา)

เฉลิมพันธ์ สุวรรณชนะ. 2536. "การปฏิบัติงานของศึกษาธิการอำเภอ
 ในจังหวัดภาคใต้", วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (สำเนา)

นิคม มายขุนทด. 2532. "การศึกษาสภาพและปัญหาการวางแผนการ
 พัฒนาการศึกษาระดับจังหวัด : การศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัด
 บุรีรัมย์", วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (สำเนา)

- ประสิทธิ์ ชูประสูตร. 2533. "กระบวนการบริหารงานของศึกษาธิการ
อำเภอ ตามทัศนะของผู้บริหารการศึกษาในจังหวัดตรัง",
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (สำเนา)
- พิทยา เข้าวเหม. 2531. "การศึกษาพฤติกรรมการบริหารงานที่เป็นจริง
และคาดหวังของศึกษาธิการอำเภอตามทัศนะของศึกษาธิการจังหวัด
นายอำเภอ และศึกษาธิการอำเภอในประเทศไทย", วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สงขลา. (สำเนา)
- ไพโรจน์ เมืองเจริญ. 2534. "ปัญหาการวางแผนพัฒนาการศึกษา
การศาสนา และการวัฒนธรรมอำเภอในเขตการศึกษา 9",
ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
นเรศวร. (สำเนา)
- สมบูรณ์ ชวิญทอง. 2532. "การปฏิบัติงานตามบทบาทของศึกษาธิการ
อำเภอเกี่ยวกับงานการศึกษานอกโรงเรียนในภาคใต้ของ
ประเทศไทย", ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน. (สำเนา)
- สมบูรณ์ ตะปินา. 2529. "การศึกษากิจกรรมของอาจารย์และนักศึกษา
เกี่ยวกับงานกิจการนักศึกษาในวิทยาลัยครูภาคใต้", ปริญา
นิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา. (สำเนา)

- สมภักดิ์ เจือกวัน. 2533. "การศึกษาปัญหาการวางแผนบริหาร
โรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดกระบี่", วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา. (สำเนา)
- สุชล บุญไทย. 2531. "การศึกษากระบวนการบริหารงานของศึกษาธิการ
อำเภอภาคใต้ของประเทศไทย", วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน. (สำเนา)
- สุชีรา ภัทรายุตวรตน์. 2531. "ผลของการแจ้งให้ทราบล่วงหน้า
สี่ของหมึกพิมพ์และการระบุวันส่งกลับ ที่มีผลต่ออัตราผลตอบแทน
และความจริงใจในการตอบแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์",
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
(สำเนา)
- เสรี สุวรรณประเสริฐ. 2533. "การศึกษาเปรียบเทียบการปฏิบัติงาน
พัฒนาชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในโครงการและ
นอกโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท จังหวัด
นครศรีธรรมราช", วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- อนันต์ จันทร์ภาโส. 2536. "ปัญหาการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัย
เทคนิคกลุ่มอาชีพศึกษาภาคใต้", วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (สำเนา)
- อรรถ ปานะเจริญ. 2530. "ความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับ
จังหวัด อำเภอ และนักวิชาการศึกษาจังหวัดเกี่ยวกับบทบาทของ
นักวิชาการศึกษาจังหวัด สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด", วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (สำเนา)

- อัมพร โภคา. 2527. "การศึกษาสมรรถภาพในการบริหารงานของ
ศึกษานิเทศก์อำเภอในภาคใต้", วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา. (สำเนา)
- อัสนะ จะอุบง. 2536. "สภาพและปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศ
ก์อำเภอ ในเขตการศึกษา 2", วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (สำเนา)
- อารีรัตน์ เทพลักษณ์. 2530. "การศึกษาการวางแผนพัฒนาการประถมศึกษา
ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 2",
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
(สำเนา)

Books

- Bittel, Lester R. 1987. The Complete Guide to
Supervisory : Training and Development. Reading,
Mass. : Awison-Wasley.
- Davis, Keith. 1989. Human Behavior at Work. Singapore :
McGraw-Hill.
-
- Getzels, Jacob W.; Lipham, James M. and Campbell, Roald F.
1968. Educational Administration as a Social
Process. N.Y. : Harper & Row.
- Kirk, Roger E. 1982. Experimental Design : Procedure
for the Behavioral Sciences. 3d. ed. Belmont :
Wadsworth, Inc.

Kirkpatrick, Thomas O. 1987. Supervision : a Situational Approach. Boston : Kent.

Kimbrough, Ralph B. and Nunnery, Michael Y. 1988.
Educational Administration. New York : Macmillan.

Larwood, Laurie. 1984. Organizational Behavior and Management. Belmont : Wadwarth.

Lowery, Robert C. 1985. Supervisory Management.
Englewood Cliffs : Prentice-Hall.

Middlemist, R. Dennis; Hitt, Michael and Creer, Charles
R. 1983. Personnel Mangement. Englewood Cliffs :
Prentice-Hall.

Mitchell, Terence R. and Larson, James R. 1987. People
in Organizations. 3d. ed. Singapore : McGraw-Hill.

Phi Delta Kappa National Study. 1971. Educational
Evaluation and Decision Making. Bloomington :
Phi Delta Kappa.

Yamane, Taro. 1973. Statistics an Introductory Analysis
3d. ed. New York : Harper & Row.

ภาคผนวก

ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบแบบสอบถาม

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุวิทย์ บุญช่วย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
2. นายสุวรรณ กู้สุจริต
ศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 2
สำนักงานศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 2 (ยะลา)

ที่ ทม 1211.07/031

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
อ. เมือง จ. ปัตตานี

3 พฤษภาคม 2534

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ทดลองใช้แบบสอบถาม

เรียน ศึกษาธิการจังหวัดยะลา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามจำนวน 30 ชุด

เนื่องด้วย นายชาคริต กว้างคนันท์ นักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "ความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด ผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอ และนักวิชาการศึกษา ที่มีต่อการปฏิบัติการกิจของนักวิชาการศึกษาสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในภาคใต้" ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนของการทดลองใช้แบบสอบถาม จึงขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามจากศึกษาธิการจังหวัด ผู้ช่วยศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ ผู้ช่วยศึกษาธิการอำเภอ และนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด จำนวน 30 ท่าน เพื่อผู้วิจัยจะได้นำไปหาค่าความเชื่อมั่นก่อนที่จะดำเนินการขั้นต่อไป

ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ที่ท่านได้ให้กับนักศึกษาผู้เขียนเป็นอย่างสูง

ขอแสดงความนับถือ

สุวิทย์ บุญช่วย

(นายสุวิทย์ บุญช่วย)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทร. 3491111 ต่อ 312

ที่ ทม 1212/178

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
วิทยาเขตปัตตานี จังหวัดปัตตานี 94000

18 เมษายน 2534

เรื่อง ขอลงหนังสือแจ้งขอความร่วมมือจัดเก็บข้อมูล
เรียน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

ด้วยนายชาคริต ภาวังคนันท์ รหัส 3217903 นักศึกษาปริญญาโท
สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "ความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด ผู้บริหารการศึกษา
ระดับอำเภอ และนักวิชาการศึกษาที่มีต่อการปฏิบัติการกิจของนักวิชาการศึกษา สำนักงาน
ศึกษาธิการจังหวัดในภาคใต้" มีความจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลจากบุคลากรในสังกัด
สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในภาคใต้ ในกรณีนี้บัณฑิตวิทยาลัย จึงขอความอนุเคราะห์
จากท่านดังนี้

1. อนุญาตให้ นายชาคริต ภาวังคนันท์ เก็บข้อมูลจากบุคลากรในสังกัดสำนักงาน
ศึกษาธิการจังหวัดในภาคใต้ ระหว่างเดือนเมษายน - พฤษภาคม 2534 โดยบัณฑิตวิทยาลัย
จะส่งแบบสอบถามไปยังจังหวัดโดยตรง

2. ขอความกรุณาแจ้งให้สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดทั้ง 14 จังหวัดภาคใต้ทราบ
เพื่อกรอกข้อมูลคืนแบบสอบถามที่ส่งไปให้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

ทวี ทิมช่า

(นายทวี ทิมช่า)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตปัตตานี

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. (073) 349111 ต่อ 320

ที่ ศษ 0202/12025

กระทรวงศึกษาธิการ

กทม. 10300

30 เมษายน 2534

เรื่อง ขอนหนังสือแจ้งขอความร่วมมือจัดเก็บข้อมูล

เรียน คณะคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

อ้างถึง หนังสือบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ที่ ทม 1212/198 ลงวันที่ 18 เมษายน 2534

ตามหนังสือที่อ้างถึงขออนุญาตให้ นายชัชวาล ภาวังคนันท์ นักศึกษาปริญญาโท
 สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนี้ เก็บข้อมูลจากบุคลากร
 ในสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในภาคใต้ รวม 14 จังหวัด ระหว่างเดือนเมษายน
 2534 ถึง เดือนพฤษภาคม 2534 เพื่อทำวิทยานิพนธ์ ความละเอียดแจ้งแล้วนั้น

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการพิจารณาแล้ว อนุญาตและได้แจ้งให้
 จังหวัดต่าง ๆ ในภาคใต้รวม 14 จังหวัดทราบด้วยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

ทวีศักดิ์ เสนาพรงค์

(นายทวีศักดิ์ เสนาพรงค์)

รองปลัดกระทรวง ปฏิบัติราชการแทน

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

สำนักงานปลัดกระทรวง

กองการเจ้าหน้าที่

โทร. 2822716, 2816034

ที่ ศษ 0202/11194

กระทรวงศึกษาธิการ

กทม. 10300

29 เมษายน 2534

เรื่อง ขอความร่วมมือกรอกแบบสอบถามเพื่อทำวิทยานิพนธ์
วิจัย

ด้วยนายชาคริต ภูวังคณันท์ ตำแหน่งนักวิชาการศึกษา 4 สำนักงานศึกษาธิการ
จังหวัดยะลา นักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
วิทยาเขตปัตตานี ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างการจัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "ความคิดเห็นของ
ผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด ผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอ และนักวิชาการศึกษาที่มีต่อ
การปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในภาคใต้" ในงานนี้
จำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลและได้ขออนุญาตสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ จัดเก็บ
ข้อมูลจากบุคลากรในสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในภาคใต้ รวม 14 จังหวัด โดยจะ
ส่งแบบสอบถามมายังจังหวัดของท่านโดยตรง

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อเป็นการสนับสนุนให้
นักศึกษาได้มีข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์และจบการศึกษาตามหลักสูตร เห็นสมควรให้ความ
อนุเคราะห์กรอกแบบสอบถามตามที่นักศึกษาขอมา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และขอขอบคุณในความร่วมมือเป็นอย่างดี
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ทวีศักดิ์ เสนาณรงค์

(นายทวีศักดิ์ เสนาณรงค์)

รองปลัดกระทรวง ปฏิบัติราชการแทน

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

สำนักงานปลัดกระทรวง

กองการเจ้าหน้าที่

โทร.2822716, 2816034

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

สภาพและปัญหาในการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา
สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ภาคใต้

ชาคริต กวังคนันท์

ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

2534

โปรดส่งคืนโดยเร็วที่สุด

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามนี้จะใช้เวลาในการตอบประมาณ 45 นาที เพื่อศึกษาการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา ตามความคิดของท่าน จัคนำเสนอข้อมูลในภาพรวม โดยไม่กระทบกระเทือนต่อการปฏิบัติภารกิจของท่านเป็นรายบุคคล แต่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและอำเภอในอนาคต

2. แบบสอบถามนี้ไม่มีคำตอบถูกหรือผิด ทุกคำตอบเป็นความคิดเห็นของท่านแต่ละบุคคล จึงไม่จำเป็นต้องตรงกับหลักวิชาการ หรือตรงกับความคิดเห็นของบุคคลอื่น

3. ข้อมูลของท่านมีความสำคัญยิ่ง จึงขอความกรุณาท่านตอบแบบสอบถามทุกข้อจะเป็นพระคุณอย่างสูง

4. แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยคำถาม 3 ตอน จำนวน 111 ข้อ ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับของสภาพและปัญหาในการปฏิบัติภารกิจของนักวิชาการศึกษา จำนวน 88 ข้อ

ตอนที่ 3 สอบถามปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไข จำนวน 17 ข้อ

ตอนที่ 1 โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. ตำแหน่ง ผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด ศึกษาธิการจังหวัด
 ผู้ช่วยศึกษาธิการจังหวัด
 ผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอ ศึกษาธิการอำเภอ
 ผู้ช่วยศึกษาธิการอำเภอ
 นักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด (หรือข้าราชการผู้ปฏิบัติงาน
 ในตำแหน่งนักวิชาการศึกษา)
2. พื้นที่ปฏิบัติการ เขตการศึกษา 2
 เขตการศึกษา 3
 เขตการศึกษา 4
3. ประสบการณ์ในตำแหน่ง 0 - 5 ปี
 6 - 10 ปี
 10 ปีขึ้นไป
4. วุฒิสองสุด ปริญญาตรี
 ปริญญาโท
 ปริญญาเอก
 อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
5. อายุ น้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี
 31 - 40 ปี
 41 - 50 ปี
 มากกว่าหรือเท่ากับ 51 ปี
6. เพศ ชาย
 หญิง

ตอนที่ 2 โปรดอ่านข้อความที่ระบุภารกิจของนักวิชาการศึกษา แล้วพิจารณาว่าในระยะเวลาที่ผ่านมา นักวิชาการศึกษาได้ปฏิบัติภารกิจและประสบปัญหาในแต่ละข้อมากน้อยระดับใด เมื่อเทียบกับระดับการปฏิบัติและระดับปัญหา 5 ระดับทางด้านขวามือ โดยมีความหมายดังนี้

- 5 หมายถึง ปฏิบัติหรือมีปัญหอยู่ในระดับ มากที่สุด
- 4 หมายถึง ปฏิบัติหรือมีปัญหอยู่ในระดับ มาก
- 3 หมายถึง ปฏิบัติหรือมีปัญหอยู่ในระดับ ปานกลาง
- 2 หมายถึง ปฏิบัติหรือมีปัญหอยู่ในระดับ น้อย
- 1 หมายถึง ปฏิบัติหรือมีปัญหอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

เมื่อนำพิจารณาแล้วโปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องระดับการปฏิบัติและระดับปัญหา ที่ตรงกับท่านเลือกดังตัวอย่างนี้

รายการ	ระดับการปฏิบัติ					ระดับปัญหา					ช่องนี้ สำหรับ ผู้วิจัย
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
0. การวิเคราะห์ระบบงาน.....	..	/.	..	..	..	..	..	..	/.	..	.....
00. การออกแบบระบบงาน.....	..	..	..	..	/.	..	/.	..	..	..	.....

ตอนที่ 3 โปรดเขียนเครื่องหมาย / หน้าข้อความที่ท่านเห็นว่าเป็นปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติการกิจของ
 นักวิชาการศึกษา ตั้งแต่ข้อที่ 1 - 15 สำหรับข้อที่เห็นว่าเป็นปัญหาและอุปสรรคโปรดเว้นว่างไม่ต้อง
 เขียนเครื่องหมายใด และโปรดแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมในข้อที่ 16 และ 17

- ..... 1. อุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้ในการปฏิบัติการกิจ
- ..... 2. ความพลเพียงพอของสถานพำนักหรือการขออนุญาตใช้สถานพำนักของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด
- ..... 3. ความกว้างขวางของสถานที่ในการปฏิบัติการกิจภายในสำนักงาน
- ..... 4. งบประมาณที่ได้รับเพียงพอที่จะสามารถปฏิบัติการกิจให้ครบถ้วนครอบคลุมได้
- ..... 5. การจัดทำโครงการภายใต้ข้อจำกัดด้านบุคลากร เวลา และงบประมาณ
- ..... 6. การได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติการกิจนอกเหนือหน้าที่ทำให้กระทบต่อการปฏิบัติการกิจในหน้าที่
- ..... 7. การยอมรับความรู้อิความสามารถของนักวิชาการศึกษาของหน่วยงานสถานศึกษา
- ..... 8. การให้ความสำคัญของแผนพัฒนาการศึกษาของคณะกรรมการหรือคณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง
- ..... 9. ความคล่องตัวในการประสานงานเนื่องจากสถานศึกษาหลายสังกัด
- ..... 10. ความคล่องตัวในการประสานงานในระดับกระทรวงและกรมกระทบคือการประสานงานของ
 นักวิชาการศึกษา
- ..... 11. อัตรากำลังของนักวิชาการศึกษาไม่ได้สัดส่วนกับปริมาณงานและจำนวนหน่วยงานสถานศึกษา
- ..... 12. อัตรากำลังเจ้าหน้าที่ที่จะช่วยปฏิบัติงานธุรการ งานจัดทำเอกสาร และงานพิมพ์
- ..... 13. กฎหมายรองรับในการปฏิบัติการกิจของนักวิชาการศึกษา
- ..... 14. ขวิญและกำลังใจในการปฏิบัติการกิจของนักวิชาการศึกษา
- ..... 15. ความชัดเจนของขอบข่ายงานที่กำหนดให้นักวิชาการศึกษาปฏิบัติ

16. ตามประเด็นปัญหาทั้ง 15 ประการที่ระบุไว้ข้างต้น ท่านเห็นว่าในแต่ละงานมีประเด็นปัญหาที่ยังไม่กล่าวถึง
 อื่นหรือไม่ โปรดระบุ

งานแผนงานและสารสนเทศ.....

.....
 .....
 .....

งานติดตามประเมินผลและการพัฒนาชนบท.....

.....
.....
.....

งานส่งเสริมการศึกษาของรัฐและเอกชน.....

.....
.....
.....

งานส่งเสริมมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา.....

.....
.....
.....

- 17. จากประเด็นปัญหาที่กล่าวถึงท่านคิดว่าในแต่ละงานปัญหาใดรุนแรงควรรีบปรับปรุง (โปรดระบุหมายเลขข้อความ) และโปรดเสนอแนวทางแก้ไข

งานแผนงานและสารสนเทศ.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....

งานติดตามประเมินผลและการพัฒนาชนบท.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....

งานส่งเสริมการศึกษาของรัฐและเอกชน.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

งานส่งเสริมมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

โปรดตรวจสอบความครบถ้วน และ ทอชอบพระคุณอย่างสูงในความกรุณาของท่าน

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ นายชาติวิทย์ กว้างคนันท์

วัน เดือน ปีเกิด 27 ตุลาคม 2507

วุฒิการศึกษา

วุฒิ	ชื่อสถาบัน	ปีที่สำเร็จการศึกษา
ประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย	โรงเรียนมัธยมสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร	2525
ครูศาสตร์บัณฑิต	วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	2529
ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี	2537
ตำแหน่งและสถานที่ทำงาน	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ส่วนวิเคราะห์งบประมาณ สำนักงานนโยบายและแผนการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	